

⟨ Grupa BRE Banku SA ⟩

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej
za 2012 rok

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy BRE Banku SA za 2012 rok.

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Rok kończący się 31.12.2012	Rok kończący się 31.12.2011	Rok kończący się 31.12.2012	Rok kończący się 31.12.2011
I. Przychody z tytułu odsetek	4 476 800	3 890 573	1 072 647	939 729
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 273 953	1 279 172	305 241	308 971
III. Wynik na działalności handlowej	356 542	347 412	85 428	83 914
IV. Wynik na działalności operacyjnej	1 472 103	1 467 127	352 718	354 370
V. Zysk brutto	1 472 103	1 467 127	352 718	354 370
VI. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA	1 203 230	1 134 972	288 295	274 141
VII. Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące	581	9 463	139	2 286
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 551 574	1 594 968	850 962	385 249
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(216 342)	(187 372)	(51 836)	(45 258)
X. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(400 979)	(2 519 401)	(96 075)	(608 536)
XI. Przepływy pieniężne netto, razem	2 934 253	(1 111 805)	703 051	(268 545)
XII. Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	28,57	26,96	6,84	6,51
XIII. Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	28,54	26,94	6,84	6,51
XIV. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	-	-	-

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Stan na dzień		Stan na dzień	
	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2011	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2011
I. Aktywa razem	102 236 046	98 875 647	25 007 594	22 386 263
II. Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-
III. Zobowiązania wobec innych banków	21 110 939	27 390 809	5 163 871	6 201 505
IV. Zobowiązania wobec klientów	57 983 600	54 244 388	14 183 161	12 281 377
V. Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA	9 685 493	8 048 755	2 369 134	1 822 305
VI. Udziały niekontrolujące	24 491	23 910	5 991	5 413
VII. Kapitał akcyjny	168 556	168 411	41 230	38 130
VIII. Liczba akcji	42 138 976	42 102 746	42 138 976	42 102 746
IX. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	229,85	191,17	56,22	43,28
X. Współczynnik wypłacalności	18,73	14,96	18,73	14,96

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej - kurs NBP z dnia 31 grudnia 2012 roku - 1 EUR = 4,0882 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2011 roku - 1 EUR = 4,4168 PLN.
- dla pozycji rachunku zysków i strat - kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2012 i 2011 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,1736 PLN i 1 EUR = 4,1401 PLN.

Spis treści

SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. INFORMACJE O GRUPIE BRE BANKU SA	9
2. OPIS WAŻNIEJSZYCH STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	12
3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM I UBEZPIECZENIOWYM	34
4. WAŻNIEJSZE OSZACOWANIA I OCENY DOKONYWANE W ZWIĄZKU Z ZASTOSOWANIEM ZASAD RACHUNKOWOŚCI	68
5. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	69
6. WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	74
7. WYNIK Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI	75
8. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	75
9. WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI HANDLOWEJ	76
10. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	77
11. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	78
12. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	79
13. ODPISY NETTO Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK	80
14. PODATEK DOCHODOWY	80
15. ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	81
16. POZOSTAŁE DOCHODY CAŁKOWITE	81
17. KASA, OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	82
18. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	83
19. PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU	84
20. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE	84
21. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEN	86
22. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	87
23. LOKACYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE	89
24. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	90
25. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	92
26. INNE AKTYWA	94
27. ZOBOWIĄZANIA WOBEC INNYCH BANKÓW	94
28. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	95
29. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	95
30. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	97
31. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	98
32. REZERWY	98
33. AKTYWA I REZERWY Z TYTUŁU ODROČZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	100
34. POSTĘPOWANIA TOCZĄCE SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	102
35. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	104
36. AKTYWA ZASTAWIONE	105
37. ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY	105
38. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ WARTOŚCI NOMINALNEJ	106
39. ZYSKI ZATRZYMANE	106
40. INNE POZYCJE KAPITAŁU WŁASNEGO	107
41. DYWIDENDA NA AKCJĘ	107
42. ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	107
43. PROGRAMY MOTYWACYJNE OPARTE NA AKCJACH	108
44. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	111
45. PRZEJĘCIE I ZBYCIE	116
46. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	117
47. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI / ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	117
48. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	120

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2012	2011
Przychody z tytułu odsetek	6	4 476 800	3 890 573
Koszty odsetek	6	(2 243 168)	(1 723 365)
Wynik z tytułu odsetek		2 233 632	2 167 208
Przychody z tytułu opłat i prowizji	7	1 273 953	1 279 172
Koszty z tytułu opłat i prowizji	7	(434 073)	(439 200)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		839 880	839 972
Przychody z tytułu dywidend	8	13 902	15 113
Wynik na działalności handlowej	9	356 542	347 412
Wynik z pozycji wymiany		324 006	328 640
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń		32 536	18 772
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	23	44 966	11 985
Pozostałe przychody operacyjne	10	275 721	317 355
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	13	(444 635)	(373 470)
Ogólne koszty administracyjne	11	(1 465 788)	(1 471 501)
Amortyzacja	24,25	(195 617)	(208 764)
Pozostałe koszty operacyjne	12	(186 500)	(178 183)
Wynik działalności operacyjnej		1 472 103	1 467 127
Zysk brutto		1 472 103	1 467 127
Podatek dochodowy	14	(268 292)	(322 692)
Zysk netto		1 203 811	1 144 435
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy BRE Banku SA		1 203 230	1 134 972
- udziały niekontrolujące		581	9 463

Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA		1 203 230	1 134 972
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	15	42 118 904	42 093 950
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	28,57	26,96
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	15	42 158 632	42 133 947
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	28,54	26,94

Noty przedstawione na stronach 9 - 120 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2012	2011
Zysk netto		1 203 811	1 144 435
Pozostałe dochody całkowite netto	16	421 998	2 248
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		(1 815)	3 451
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (netto)		423 813	(1 203)
Dochody całkowite netto, razem		1 625 809	1 146 683
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:			
- akcjonariuszy BRE Banku SA		1 625 228	1 135 612
- udziały niekontrolujące		581	11 071

Noty przedstawione na stronach 9 -120 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31.12.2012	31.12.2011
Kasa, operacje z bankiem centralnym	17	4 819 203	1 038 356
Należności od banków	18	3 944 578	4 008 874
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	1 150 886	1 477 022
Pochodne instrumenty finansowe	20	2 802 695	1 506 595
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	67 059 254	67 851 516
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	21	2 439	1 924
Lokacyjne papiery wartościowe	23	19 993 388	20 551 272
Wartości niematerialne	24	436 123	436 769
Rzeczowe aktywa trwałe	25	773 904	832 455
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		129	4 728
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	33	369 821	307 052
Inne aktywa	26	883 626	859 084
AKTYWA RAZEM		102 236 046	98 875 647
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Z o b o w i ą z a n i a			
Zobowiązania wobec banku centralnego		-	-
Zobowiązania wobec innych banków	27	21 110 939	27 390 809
Pochodne instrumenty finansowe	20	3 476 684	1 862 747
Zobowiązania wobec klientów	28	57 983 600	54 244 388
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	29	4 892 275	1 735 988
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	21	4 220	-
Zobowiązania podporządkowane	30	3 222 295	3 456 200
Pozostałe zobowiązania	31	1 394 845	1 723 856
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		226 215	235 568
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	33	1 662	258
Rezerwy	32	213 327	153 168
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m		92 526 062	90 802 982
K a p i t a ł y			
Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA		9 685 493	8 048 755
Kapitał podstawowy:		3 501 633	3 493 812
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	37	168 556	168 411
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	38	3 333 077	3 325 401
Zyski zatrzymane	39	5 700 076	4 493 157
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		4 496 846	3 358 185
- Wynik roku bieżącego		1 203 230	1 134 972
Inne pozycje kapitału własnego	40	483 784	61 786
Udziały niekontrolujące		24 491	23 910
K a p i t a ł y r a z e m		9 709 984	8 072 665
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY RAZEM		102 236 046	98 875 647
Współczynnik wypłacalności	47	18,73	14,96
Wartość księgowa		9 685 493	8 048 755
Liczba akcji		42 138 976	42 102 746
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		229,85	191,17

Noty przedstawione na stronach 9 - 120 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego		Kapitały przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA razem	Udziały niekontrolujące	Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
Stan na 1 stycznia 2012 r.		168 411	3 325 401	2 334 675	81 174	841 953	1 235 355		1 921	59 865	8 048 755	23 910	8 072 665
Dochody całkowite razem	16							1 203 230	(1 815)	423 813	1 625 228	581	1 625 809
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	104 000	(104 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał rezerwowy		-	-	-	10 000	-	(10 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	1 018 829	-	-	(1 018 829)	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	37, 38	145	-	-	-	-	-	-	-	-	145	-	145
Program opcji pracowniczych	43	-	7 676	-	3 689	-	-	-	-	-	11 365	-	11 365
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	11 365	-	-	-	-	-	11 365	-	11 365
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	7 676	-	(7 676)	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2012 r.		168 556	3 333 077	3 353 504	94 863	945 953	102 526	1 203 230	106	483 678	9 685 493	24 491	9 709 984

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego		Kapitały przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA razem	Udziały niekontrolujące	Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ogólnego ryzyka	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
Stan na 1 stycznia 2011 r.		168 347	3 323 465	1 814 954	55 300	778 953	707 138	-	50	61 096	6 909 303	167 982	7 077 285
Dochody całkowite razem	16							1 134 972	1 871	(1 231)	1 135 612	11 071	1 146 683
Dywidendy wypłacone		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6 978)	(6 978)
Transfer na fundusz ogólnego ryzyka		-	-	-	-	63 000	(63 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał rezerwowy		-	-	-	17 000	-	(17 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	519 721	-	-	(519 721)	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	37, 38	64	-	-	-	-	-	-	-	-	64	-	64
Zmiana zakresu konsolidacji/zwiększenie udziału w konsolidowanej spółce		-	-	-	(513)	-	(7 034)	-	-	-	(7 547)	(148 165)	(155 712)
Program opcji pracowniczych	43	-	1 936	-	9 387	-	-	-	-	-	11 323	-	11 323
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	11 323	-	-	-	-	-	11 323	-	11 323
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	1 936	-	(1 936)	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2011 r.		168 411	3 325 401	2 334 675	81 174	841 953	100 383	1 134 972	1 921	59 865	8 048 755	23 910	8 072 665

Noty przedstawione na stronach 9 - 120 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2012	2011
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		3 551 574	1 594 968
Zysk przed opodatkowaniem		1 472 103	1 467 127
Korekty:		2 079 471	127 841
Zapłacony podatek dochodowy		(400 918)	(95 738)
Amortyzacja	10, 24, 25	247 174	251 412
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		(1 745 708)	3 491 775
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		(10 226)	(14 014)
Utrata wartości inwestycji w jednostki zależne		3 113	-
Dywidendy otrzymane	8	(13 902)	(15 113)
Przychody odsetkowe (rachunek zysków i strat)	6	(4 476 800)	(3 890 573)
Koszty odsetkowe (rachunek zysków i strat)	6	2 243 168	1 723 365
Odsetki otrzymane		4 857 137	4 269 764
Odsetki zapłacone		(1 925 626)	(1 299 651)
Zmiana stanu należności od banków		(597 811)	(18 627)
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		(522)	(227 087)
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych		363 992	335 966
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		530 104	(9 682 458)
Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych		1 052 363	(975 828)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		(39 754)	15 888
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		(1 826 692)	226 158
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		3 788 701	5 570 805
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		226 181	(102 893)
Zmiana stanu rezerw		60 159	(10 605)
Zmiana stanu innych zobowiązań		(254 662)	575 295
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		3 551 574	1 594 968
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		(216 342)	(187 372)
Wpływy z działalności inwestycyjnej		50 609	118 865
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych		-	1 348
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych, po odliczeniu zbytych środków trwałych		13 200	70 013
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		23 507	19 437
Dywidendy otrzymane	8	13 902	15 113
Inne wpływy inwestycyjne		-	12 954
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		266 951	306 237
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		102	-
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		266 849	306 237
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(216 342)	(187 372)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		(400 979)	(2 519 401)
Wpływy z działalności finansowej		7 139 339	4 356 344
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		84 254	620 507
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		-	1 255 960
Emisja dłużnych papierów wartościowych		7 054 940	2 479 813
Z tytułu emisji akcji zwykłych		145	64
Wydatki z tytułu działalności finansowej		7 540 318	6 875 745
Splaty kredytów i pożyczek od banków		3 133 894	4 290 141
Splaty kredytów i pożyczek na rzecz innych podmiotów		10 542	9 732
Wykup dłużnych papierów wartościowych		4 039 165	2 075 810
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		-	107 498
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		382	365
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		-	6 978
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków oraz od pożyczek podporządkowanych		356 335	385 221
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(400 979)	(2 519 401)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		2 934 253	(1 111 805)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(31 147)	(18 800)
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		4 675 211	5 805 816
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	42	7 578 317	4 675 211

Noty przedstawione na stronach 9 - 120 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje o Grupie BRE Banku SA

Grupę Kapitałową BRE Banku SA („Grupa”) stanowią podmioty, nad którymi BRE Bank SA („Bank”) sprawuje kontrolę i mające dla Banku charakter:

- strategiczny - akcje i udziały w spółkach wspierających poszczególne piony biznesowe BRE Banku SA (pion korporacji i rynków finansowych, bankowości detalicznej oraz pozostałe) o horyzoncie inwestowania nie krótszym niż 3 lata. Utworzenie lub nabycie tych spółek miało na celu rozszerzenie oferty dla klientów Banku;
- inny - akcje i udziały spółek nabyte za wierzytelności, powstałe w wyniku ugód i układów z dłużnikami, mające na celu odzyskanie części lub całości należności kredytowych oraz spółek postawionych w stan likwidacji lub upadłości.

Jednostką dominującą Grupy jest BRE Bank SA będący spółką akcyjną zarejestrowaną w Polsce, wchodzącą w skład Grupy Commerzbank AG.

Siedziba centrali Banku mieści się w Warszawie przy ul. Senatorskiej 18.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa Kapitałowa BRE Banku SA objęta skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym składała się z następujących spółek:

BRE Bank SA; podmiot dominujący

Bank Rozwoju Eksportu SA powołany został uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6419Z „Pozostałe pośrednictwo pieniężne”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną, a także działalność maklerską.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i walutach obcych.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej BRE Banku, działalność prowadzą oddziały zagraniczne mBanku w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku zatrudnienie w BRE Banku SA wynosiło 4 728 etatów, a w Grupie 6 138 etatów (31 grudnia 2011 r.: Bank 4 729 etatów; Grupa 6 294 etaty).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku zatrudnienie w BRE Banku SA wynosiło 5 703 osoby, a w Grupie 8 034 osoby (31 grudnia 2011 r.: Bank 5 683 osoby; Grupa 8 158 osób).

Działalność Grupy realizowana jest w następujących segmentach, szczegółowo opisanych w Nocie 5.

Korporacje i Rynki Finansowe, w tym:

Klienci Korporacyjni i Instytucje

- BRE Holding Sp. z o.o. - podmiot zależny

BRE Holding Sp. z o.o. została utworzona w listopadzie 2007 roku przez BRE Bank jako jedyne go udziałowca. Majątek spółki stanowi 100% udziałów w spółce BRE Leasing Sp. z o.o., 100% akcji spółki BRE Faktoring SA, 75,71% akcji spółki BRE Bank Hipoteczny SA i 79,99% akcji spółki BRE.locum SA.

■ **BRE Leasing Sp. z o.o. - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności spółki jest głównie leasing ruchomości, takich jak: maszyny, urządzenia, linie technologiczne, samochody osobowe, samochody ciężarowe oraz dostawcze, ciągniki siodłowe, naczepy, przyczepy, autobusy, pojazdy, sprzęt specjalistyczny, statki, samoloty, tabor kolejowy, wyposażenie biurowe, sprzęt komputerowy. Szczególne miejsce w ofercie BRE Leasing dla klientów korporacyjnych zajmuje leasing nieruchomości, przede wszystkim nieruchomości biurowych, hoteli, magazynów i centrów logistycznych, stacji benzynowych, budynków użyteczności publicznej, infrastruktury komunalnej. Spółka posiada sieć oddziałów zlokalizowanych w największych miastach Polski. BRE Bank posiada pośrednio poprzez spółkę zależną BRE Holding 100% udziałów w spółce BRE Leasing.

■ **BRE Faktoring SA - podmiot zależny**

Spółka prowadzi działalność na rynku polskim w zakresie usług faktoringowych, obsługując transakcje krajowe oraz w eksporcie i imporcie. Jest członkiem Polskiego Związku Faktorów oraz Factors Chain International. BRE Bank posiada pośrednio poprzez spółkę zależną BRE Holding 100% udziału w kapitale oraz 100% w głosach na WZA.

■ **Garbary Sp. z o.o. - podmiot zależny**

Jedyną działalnością spółki jest administrowanie nieruchomością gruntową położoną przy ul. Garbary 101/111 w Poznaniu, zabudowaną kompleksem zakładów mięsnych obecnie nie użytkowanych.

■ **Transfinance a.s. - podmiot zależny**

Transfinance a.s. świadczy usługi faktoringowe w Republice Czeskiej na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw. Oferowane usługi obejmują swoim zakresem faktoring krajowy i międzynarodowy. Dodatkowo spółka zajmuje się skupem inkas, akredytyw, gwarancji bankowych oraz forfaitingiem. Bank posiada 100% akcji spółki.

■ **MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna - podmiot zależny**

W czwartym kwartale 2012 roku BRE Bank nabył 100% udziałów w spółce MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna w celu przeprowadzenia restrukturyzacji zaangażowania Grupy BRE Banku w akcje PZU SA. Przedmiotem działalności spółki jest pośrednictwo finansowe.

Działalność Handlowa i Inwestycyjna

■ **BRE Bank Hipoteczny SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności BRE Banku Hipotecznego SA jest udzielanie kredytów hipotecznych na finansowanie nieruchomości komercyjnych, projektów mieszkaniowych oraz inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Spółka jest emitentem hipotecznych i publicznych listów zastawnych, za pośrednictwem których refinansuje swoją działalność kredytową.

Bank posiada łącznie, bezpośrednio i pośrednio poprzez spółkę zależną BRE Holding, 100% akcji spółki.

■ **BRE Finance France SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie dla Banku środków finansowych z rynków międzynarodowych poprzez emisje euroobligacji. W październiku 2012 roku spółka dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR o terminie wykupu w 2015 roku. W 2011 roku spółka nie emitowała papierów dłużnych.

■ **Dom Inwestycyjny BRE Banku SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działania spółki jest świadczenie wszelkich usług związanych z obrotem papierami wartościowymi, prawami majątkowymi nie będącymi papierami wartościowymi, jak również innymi instrumentami finansowymi na rynku kapitałowym dozwolonymi przepisami prawa i zakresem posiadanych zezwoleń.

Bankowość Detaliczna (w tym Private Banking)

■ **Aspiro SA - podmiot zależny**

Aspiro SA oferuje produkty mBanku, MultiBanku oraz banków trzecich. Oferta obejmuje kredyty hipoteczne, produkty biznesowe, kredyty gotówkowe, produkty ubezpieczeniowe i leasing. Dystrybucja odbywa się na terenie całego kraju w 33 Centrach Finansowych Stacjonarnych, 33 Centrach Finansowych Mobilnych, 68 mKioskach, w tym 6 Partnerskich.

■ **BRE Wealth Management SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności BRE Wealth Management SA jest kompleksowe zarządzanie majątkiem klienta. W 2011 roku wdrożony został nowy model biznesowy, skupiający się na ofercie związanej z doradztwem inwestycyjnym. Spółka kontynuuje swój strategiczny kierunek rozwoju komunikowany jako zmiana w ofercie „Od Asset Managera do Wealth Managera”. Nowy model zakłada doradztwo w zakresie całego majątku, zarówno aktywów finansowych jak i pozafinansowych, ze szczególnym uwzględnieniem planów biznesowych klienta i wsparciem w tym zakresie.

■ **BRE Ubezpieczenia TUiR SA - podmiot zależny, ubezpieczyciel**

Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie działu II ubezpieczeń - pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. Spółka prowadzi sprzedaż swoich produktów ubezpieczeniowych zarówno w ramach internetowej platformy ubezpieczeniowej stworzonej we współpracy z oddziałami detalicznymi Banku, jak i klasycznych produktów bancassurance dla klientów Banku za pośrednictwem agenta ubezpieczeniowego, spółki BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o. Bank posiada pośrednio przez spółkę zależną Aspiro SA 100% udziałów tej spółki.

■ **BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o. - podmiot zależny, pośrednik ubezpieczeniowy**

Przedmiotem działalności spółki jest świadczenie usług agenta ubezpieczeniowego, jak również świadczenie usług z zakresu dokonywania rozliczeń z tytułu umów ubezpieczeniowych osób ubezpieczonych. Bezpośrednią jednostką dominującą jest spółka BRE Ubezpieczenia TUiR SA. Bank posiada pośrednio przez spółkę zależną Aspiro SA 100% udziałów tej spółki.

■ **BRE Agent Ubezpieczeniowy Sp. z o.o. - podmiot zależny, agent ubezpieczeniowy**

Przedmiotem działalności spółki jest świadczenie usług agenta ubezpieczeniowego w zakresie wykonywania i administrowania umów ubezpieczenia niskiego wkładu w kredytach. Bank posiada pośrednio przez spółkę zależną Aspiro SA 100% udziałów tej spółki.

Pozostałe:

■ **BRE Centrum Operacji Sp. z o.o. - podmiot zależny**

Przedmiotem działania spółki jest m.in. świadczenie usług z zakresu zarządzania danymi i dokumentami, a także archiwum elektronicznego, archiwum tradycyjnego oraz obsługi procesów biznesowych i bankowości transakcyjnej.

■ **BRE.locum SA - podmiot zależny**

BRE.locum SA jest spółką developerską działającą na pierwotnym rynku nieruchomości mieszkaniowych. Spółka opracowuje i kwalifikuje projekty inwestycyjne, organizuje, nadzoruje i prowadzi prace projektowe i wykonawcze w zakresie budownictwa, sprawuje funkcję inwestora zastępczego, organizuje finansowanie inwestycji. Bank posiada pośrednio przez BRE Holding Sp. z o.o. 79,99% udziałów w spółce.

Pozostałe informacje o spółkach Grupy

Począwszy od pierwszego kwartału 2012 roku Grupa objęła konsolidacją spółkę zależną BRE Agent Ubezpieczeniowy Sp. z o.o.

W dniu 28 czerwca 2012 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Aspiro SA o kwotę 109 342 tys. zł w drodze emisji 109 342 akcji imiennych zwykłych serii B. Akcje zostały objęte przez BRE Bank w drodze subskrypcji prywatnej oraz zostały pokryte wkładem niepieniężnym w postaci 12 941 177 akcji imiennych zwykłych spółki BRE Ubezpieczenia TUiR SA. Powyższe działanie jest efektem reorganizacji sieci sprzedaży w obszarze detalu.

Począwszy od czwartego kwartału 2012 roku Grupa objęła konsolidacją spółkę zależną MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo - akcyjna.

W grudniu 2012 roku Grupa zaprzestała konsolidacji podmiotu zależnego BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych w związku z umorzeniem wyemitowanych przez fundusz certyfikatów. Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa nie posiadała żadnych certyfikatów BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych.

Informacje dotyczące rodzaju prowadzonej przez spółki działalności znajdują się w Nocie 5 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego, „Segmenty działalności”.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Bank obejmuje następujące spółki:

Nazwa spółki	31.12.2012		31.12.2011	
	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji
Aspiro SA	100%	pełna	100%	pełna
BRE Agent Ubezpieczeniowy Sp. z o.o.	100%	pełna	-	-
BRE Bank Hipoteczny SA	100%	pełna	100%	pełna
BRE Centrum Operacji Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Faktoring SA	100%	pełna	100%	pełna
BRE Holding Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Leasing Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Ubezpieczenia TUiR SA	100%	pełna	100%	pełna
BRE Wealth Management SA	100%	pełna	100%	pełna
Dom Inwestycyjny BRE Banku SA	100%	pełna	100%	pełna
Garbary Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo - akcyjna	100%	pełna	-	-
Transfinance a.s.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Finance France SA	99,98%	pełna	99,98%	pełna
BRE.locum SA	79,99%	pełna	79,99%	pełna
BRE GOLD FIZ Aktywów Niepublicznych	-	-	100% certyfikatów	pełna

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd BRE Banku SA dnia 7 marca 2013 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły.

2.1. Podstawa sporządzenia

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BRE Banku SA sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2012 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BRE Banku SA sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Grupę zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

2.2. Konsolidacja

Jednostki zależne:

Jednostki zależne to wszelkie jednostki (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę, uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejęcia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli. Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości

ewentualnych udziałów niekontrolujących. Nadwyżkę kosztu przejścia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejścia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat (zob. Nota 2.18).

Zmiany udziału jednostki dominującej w jednostce zależnej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną, są ujmowane jako transakcje kapitałowe (tj. jako transakcje z właścicielami działającymi w ramach uprawnień właścicieli).

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Połączenia jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą rozlicza się metodą nabycia, zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”.

Konsolidacją nie objęto spółek, których rozmiary działalności nie są istotne w stosunku do rozmiarów działalności Grupy Kapitałowej. Spółki te są wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Jednostki stowarzyszone:

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną w dniu nabycia (zob. Nota 2.18).

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w kapitałach od dnia nabycia - w pozostałych dochodach całkowitych. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Niezrealizowane straty również są eliminowane, chyba że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

2.3. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie amortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania amortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz lokacyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

Przychody i koszty dotyczące elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych stopy procentowej oraz wynikające z bieżącego naliczania punktów swapowych walutowych instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej wykazywane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej. Do portfela bankowego zalicza się transakcje, które nie są

dokonywane w celach handlowych tj. nie mające na celu uzyskania korzyści finansowych w krótkim okresie czasu (do 6 miesięcy) oraz takie, które nie stanowią zabezpieczenia ryzyka wynikającego z operacji zaliczonych do portfela handlowego.

Przychody i koszty odsetkowe dotyczące elementu odsetkowego wyceny z tytułu instrumentów pochodnych zawartych jako instrumenty zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej prezentowane są w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała zmiany prezentacji przychodów z tytułu leasingu operacyjnego oraz przychodów i kosztów dotyczących elementu odsetkowego wyniku na instrumentach pochodnych. Szczegółowe informacje na temat przekształcenia danych porównawczych w związku z powyższą zmianą prezentacji przychodów i kosztów odsetkowych zostały zawarte w Nocie 2.32 Dane porównawcze.

2.4. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmuje się według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane, są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Grupa nie zachowała dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachowała część o tej samej efektywnej stopie procentowej co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmuje się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje i opłaty pobierane przez Grupę z tytułu wydania, odnowienia i zmiany limitu kart kredytowych i płatniczych, udzielonych gwarancji oraz z tytułu otwarcia, przedłużenia i podwyższenia akredytyw rozliczane są metodą liniową.

Prowizje i opłaty pobierane przez Grupę z tytułu operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, realizacji przekazów oraz z tytułu działalności maklerskiej rozpoznawane są w rachunku zysków i strat jednorazowo.

Dodatkowo w ramach działalności ubezpieczeniowej przychody z tytułu opłat i prowizji obejmują przychody z tytułu świadczenia usług agenta ubezpieczeniowego oraz przychody z tytułu opłaty pobieranej od produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych poprzez platformę internetową za rozłożenie składki na raty. Opłata za rozłożenie składki na raty jest ujmowana w całości w terminie wystawienia polisy.

Przychody z tytułu świadczenia usług agenta ubezpieczeniowego ujmowane są z chwilą wykonania usługi w kwocie netto, po potrąceniu bezpośrednio powiązanych z nimi kosztów usług świadczonych przez jednostki spoza Grupy.

2.5. Przypis składki

Przychody z tytułu przypisu składki, osiągane w ramach działalności ubezpieczeniowej, są ujmowane w terminie wystawienia polisy i zarachowywane proporcjonalnie do upływu okresu ochrony ubezpieczeniowej. W skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy przypis składki ujęty jest w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.6. Odszkodowania i świadczenia netto

Odszkodowania i świadczenia netto dotyczą działalności ubezpieczeniowej. Obejmują one wszelkie wypłaty i obciążenia dokonywane w okresie sprawozdawczym z tytułu odszkodowań i świadczeń za zdarzenia powstałe w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych, łącznie z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów, pomniejszone o otrzymane zwroty, regresy i wszelkie odzyski, w tym również odzyski ze sprzedaży pozostałości po szkodach i pomniejszone o udział reasekuratorów w tych pozycjach. Koszty likwidacji szkód i windykacji regresów obejmują również koszty postępowania spornego. Pozycja obejmuje również odszkodowania i świadczenia z tytułu koasekuracji, w części przypadającej na udział Grupy. W skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy odszkodowania i świadczenia netto ujęte są łącznie z przypisem składki w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy, która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi Grupy), oraz której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie oraz wykorzystujący te wyniki przy podejmowaniu decyzji o zasobach alokowanych do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu, jak również w przypadku której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość segmentów działalności jest przedstawiana na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej (kierownictwa). Kierownictwo oznacza funkcję, która polega na alokacji zasobów do segmentów działalności i przeprowadzaniu oceny ich wyników. Grupa przyjęła, iż rolę „kierownictwa” zgodnie z definicją MSSF 8 pełni Zarząd Banku.

Zgodnie z MSSF 8 Grupa wyodrębniła następujące segmenty operacyjne: Bankowość Detaliczna, Korporacje i Rynki Finansowe, w których skład wchodzi Klienci Korporacyjni i Instytucje oraz Działalność Handlowa i Inwestycyjna, oraz pozostała działalność.

2.8. Aktywa finansowe

Grupa klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji aktywów finansowych decyduje kierownictwo w momencie ich początkowego ujęcia.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujmuje się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Grupa dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Pochodne instrumenty finansowe są ujmowane począwszy od dnia zawarcia transakcji.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez spółki Grupy. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe/zobowiązania finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jeśli spełniony został którykolwiek z poniższych warunków:

- aktywa/zobowiązania kwalifikowane są jako przeznaczone do obrotu, tj.: są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego, faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub są instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi),
- przy początkowym ujęciu aktywa/zobowiązania zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jeśli umowa zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, Grupa wyznacza całą hybrydową (łączną) umowę jako składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniany według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o ile:

- wbudowany instrument pochodny nie zmienia znacząco przepływów pieniężnych, które byłyby wymagane umową, lub
- jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie przeprowadzonej podczas rozważenia po raz pierwszy hybrydowego instrumentu, że oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego (wbudowanych instrumentów pochodnych) byłoby zabronione, jak na przykład opcja przedpłaty wbudowana w pożyczkę pozwalająca jej posiadaczowi na spłatę pożyczki za kwotę zbliżoną do jej zamortyzowanego kosztu.

Grupa dokonuje również klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako „niedopasowanie księgowe”), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej (Nota 2.3), za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w nocie 2.15, ujemne się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej ujęte są w wyniku na działalności handlowej.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności (UDTZ) to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

W przypadku sprzedaży przez Grupę przed terminem zapadalności części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, której nie można uznać za nieistotną, następuje tzw. „zarażenie portfela UDTZ”, a tym samym wszystkie aktywa z tej kategorii są przekwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, w Grupie nie było aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Grupa zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, np. w celu poprawy płynności, w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujemne się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujemne się w wyniku na lokacyjnych papierach wartościowych.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości - wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych dochodach całkowitych wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Grupa ustala wartość godziwą stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Jeżeli poprzez zastosowanie technik wyceny nie można uzyskać wiarygodnej wartości godziwej inwestycji w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe, wycenia się je po koszcie nabycia.

2.9. Aktywa reasekuracyjne

Grupa ceduje ryzyka ubezpieczeniowe na reasekuratorów w toku zwykłej działalności operacyjnej w ramach działalności ubezpieczeniowej. Aktywa reasekuracyjne obejmują przede wszystkim udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych.

Kwoty rozliczeń z reasekuratorami są szacowane w sposób zgodny z właściwymi reasekurowanymi polisami i umowami reasekuracyjnymi.

Testy na utratę wartości aktywów reasekuracyjnych są przeprowadzane wtedy, gdy zaistnieją przesłanki wskazujące na utratę wartości. Odpis z tytułu utraty wartości aktywów reasekuracyjnych tworzony jest wtedy, gdy

istnieją obiektywne przesłanki wskazujące na to, że Grupa może nie otrzymać wszystkich należnych kwot w myśl warunków umów oraz gdy wartość takiego odpisu można określić w wiarygodny sposób.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to odwrócenie uprzednio ujętej straty z tego tytułu ujmuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia w sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca.

2.10. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednocześniej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

2.11. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Przesłanki niewykonania zobowiązania klienta wobec Banku podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default.

Grupa najpierw ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Grupa ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy przejęcie jest prawdopodobne, czy nie.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Do grupowania na jednorodne portfele może zostać użytych wiele parametrów, np.: typ kontrahenta, typ ekspozycji, szacowane prawdopodobieństwa defaultu, typ zabezpieczenia, przeterminowanie, zapadalności oraz ich kombinacje. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą

obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo zostało wykorzystane prawdopodobieństwo wystąpienia defaultu (PD). Poprzez odpowiednie skalibrowanie wartości PD uwzględniające specyfikę poszczególnych produktów i okresów ujawniania się strat na tych produktach, są to wartości PD pozwalające na wykrycie już zaistniałych strat i obejmujące jedynie okres w jakim straty, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości, powinny się skryzalizować.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu należy przeprowadzić wszystkie wymagane procedury i ustalić kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, odpowiednio zmniejszana jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę m.in. znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia, wynikający ze zwiększenia ryzyka kredytowego. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata - ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat. Tak wyliczona strata powinna zostać pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazywaną w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujęte w rachunku zysków i strat nie są odwracane przez rachunek zysków i strat, lecz przez kapitał własny. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Umowy renegotiowane

Grupa traktuje renegotiacje warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba że renegotiacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Grupa ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

2.12. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy wycenia ją według wartości wyższej z:

- wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa.

Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym stanowią weksle zlotowe, o terminie zapadalności do trzech miesięcy.

2.14. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. *repos/sell buy back*) są reklasyfikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa będące przedmiotem zastawu, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. *reverse repos/buy sell back*) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo Grupa BRE Banku sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub lokacyjne aktywa finansowe oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji „sell buy back” i jako należności w przypadku transakcji typu „buy sell back”.

Pożyczonych przez Grupę papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązanie przeznaczone do obrotu. Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach „buy sell back” oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach „sell buy back”.

W wyniku zawierania transakcji „sell buy back” na papierach posiadanych przez Grupę, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia. W związku z tym Grupa zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.15. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej - jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty). Jeżeli wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych, wówczas Grupa wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.16.

Wbudowane instrumenty pochodne, traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne, jeżeli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Tego rodzaju wbudowane instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z zapisami MSR 39 OS 30: (i), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy; (ii), cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zamiennego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Grupa wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązań, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych). W odniesieniu do instrumentów pochodnych

zabezpieczających pozycje Grupy, stosuje się rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów tzn.:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.
- Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego.
- W przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat.
- Efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione.
- Zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Grupa dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Grupa dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Ze względu na podział instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz zaklasyfikowanych do księgi handlowej, Grupa stosuje odmienne podejście do prezentowania przychodów/kosztów odsetkowych dla każdej z tych grup instrumentów pochodnych, które zostało opisane w Nocie 2.3 Przychody i koszty z tytułu odsetek. Pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej instrumentów ujemne się w wyniku na działalności handlowej.

Szczegółowe informacje na temat przekształcenia danych porównawczych w związku ze zmianą prezentacji przychodów/kosztów odsetkowych od instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz od instrumentów pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń zostały zawarte w Nocie 2.32 Dane porównawcze.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujemne się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujemne się w pozostałych dochodach całkowitych. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygaś albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych dochodach całkowitych pozostają w pozostałych dochodach całkowitych, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w pozostałych dochodach całkowitych są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Grupa posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures
- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe

2.16. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym dowodem wartości godziwej instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcji (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty), chyba że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji lub przepakowania) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne obejmują wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Grupa zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z odpowiedniego modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („*day one profit and loss*”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.17. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte ujmują się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, kredyty i pożyczki oraz depozyty przyjęte wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmują się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.18. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto przejętej jednostki zależnej/stowarzyszonej na dzień przejęcia. Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmują się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy z przejęcia jednostek stowarzyszonych ujmują się w ramach inwestycji w jednostki stowarzyszone. Wartość firmy nie jest amortyzowana, lecz jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości i wykazywana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

Zyski i straty ze zbycia jednostki uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy jest alokowana do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Alokację robi się dla takich ośrodków bądź grup ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które według oczekiwań będą czerpać korzyści z połączenia, dzięki któremu ta wartość firmy powstała, określonych zgodnie z MSSF 8.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane z tworzeniem lub utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Koszty bezpośrednio związane z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Grupę, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednio obejmują koszty osobowe związane z tworzeniem oprogramowania i odpowiednią część odnośnych kosztów ogólnych.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Grupa identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne, w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Grupa ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Grupa wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.19. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Zasady rachunkowości dotyczące aktywów przeznaczonych do likwidacji lub wycofania z używania opisane zostały w Nocie 2.21.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonych o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	5-15 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	3,33-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat lub okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Grupa ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.20. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia bądź kosztu wytworzenia lub ceny sprzedaży netto. Do kosztu wytworzenia zapasów zalicza się koszty bezpośrednie produkcji, odnośną część ponoszonych w procesie wytwarzania stałych pośrednich kosztów produkcji oraz koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu danego składnika. Cena sprzedaży netto to oszacowana cena sprzedaży w normalnym toku działalności, pomniejszona o odnośne zmienne koszty sprzedaży. Kwotę wszelkich odpisów wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszelkie straty w zapasach ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce zaliczając do kosztu wytworzenia sprzedanych produktów. Odwrócenie odpisu wartości zapasów, wynikające ze zwiększenia ich wartości netto możliwej do uzyskania zostaje ujęte jako zmniejszenie kwoty zapasów ujętych jako koszt okresu, w którym odwrócenie odpisu wartości miało miejsce. Wartość rozchodu pozycji zapasów wycenia się w drodze szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen nabycia lub kosztów wytworzenia składników, które dotyczą realizacji konkretnych wydzielonych przedsięwzięć. W szczególności do zapasów zalicza się grunty oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów przeznaczone do zagospodarowania w ramach realizowanych inwestycji budownictwa. Obejmują one także środki trwałe przeznaczone do leasingu oraz środki trwałe przejęte z wypowiedzianych umów leasingu.

2.21. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.22. Odroczonego podatek dochodowy

Grupa tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną różnicą między wartością bilansową danego składnika aktywów lub zobowiązań wykazywaną w sprawozdaniu finansowym a jego wartością podatkową. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego

podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczonego podatek dochodowy oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych, leasingu finansowego podatkowo traktowanego jako operacyjny, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonym kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego Grupa wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdej ze spółek podlegającej konsolidacji. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Grupa ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

W przypadku Banku, aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Grupa ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w innych pozycjach kapitału własnego, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.23. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.24. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Grupy, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Do przychodów przyszłych okresów zalicza się prowizje reasekuracyjne i koasekuracyjne z tytułu wystawionych umów ubezpieczeniowych objętych umowami reasekuracji oraz koasekuracji, podlegające rozliczeniu w czasie, w części przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze.

Koszty akwizycji w części przypadającej na następne okresy sprawozdawcze podlegają rozliczeniu w czasie proporcjonalnie do długości trwania umów ubezpieczenia, których dotyczą.

2.25. Leasing

Grupa BRE Banku SA jako leasingodawca

Dla aktywów używanych na podstawie umowy leasingu finansowego wartość równą inwestycji leasingowej netto ujmuje się jako należności. Różnicę pomiędzy kwotą należności brutto a wartością bieżącą należności ujmuje się jako niezrealizowane przychody finansowe.

Przychody z tytułu leasingu ujmuje się w następujący sposób:

■ Odsetki z tytułu leasingu finansowego

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmowane są według zasady memoriałowej, w oparciu o stałą stopę zwrotu skalkulowaną na podstawie wszystkich przepływów pieniężnych związanych z realizacją danej umowy leasingu, zdyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej.

■ Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz koszty amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny, poniesione w celu uzyskania tych przychodów, ujmuje się w wartości netto jako pozostałe przychody operacyjne w rachunku zysków i strat.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako przychód metodą liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie zmniejszania się korzyści czerpanych z oddanego w leasing składnika aktywów.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała zmiany prezentacji przychodów z tytułu leasingu operacyjnego oraz towarzyszących im kosztów amortyzacji. Szczegółowe informacje na temat przekształcenia danych porównawczych w związku z powyższą zmianą zostały zawarte w Nocie 2.32 Dane porównawcze.

Grupa BRE Banku SA jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Grupy to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

2.26. Rezerwy

Rezerwy na zobowiązania warunkowe o charakterze niewykorzystanych gwarancji i akredytyw (własnych), jak również na niewykorzystane, nieodwołalne, bezwarunkowo przyznane limity kredytowe, są wyceniane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Grupie ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej występują rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, które obejmują rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwy składek.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzona jest w wysokości odpowiadającej ustalonej lub przewidywanej ostatecznej wartości przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń związanych ze zdarzeniami zaszły przed datą okresu sprawozdawczego wraz z kosztami likwidacji z nimi związanymi.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, które zostały zgłoszone ubezpieczycielowi i dla których posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości odszkodowań i świadczeń ustalana jest metodą ryczałtową.

Rezerwa składek tworzona jest indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia, jako składka przypisana przypadającą na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana na bazie dziennej, przy czym w przypadku umów ubezpieczenia, których ryzyko nie jest rozłożone równomiernie w okresie trwania ubezpieczenia, rezerwa tworzona jest proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w następnych okresach sprawozdawczych.

W każdym dniu sprawozdawczym Grupa wykonuje test adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, którego celem jest upewnienie się czy rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o odroczone koszty akwizycji są wystarczalne. Test adekwatności przeprowadzany jest przy wykorzystaniu aktualnych oszacowań

przyszłych przepływów środków pieniężnych wynikających z umów ubezpieczenia, w tym kosztów likwidacji szkód oraz kosztów obsługi polis.

Jeżeli ocena wykaże, że wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest niewystarczająca w stosunku do oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, wówczas cała różnica jest bezzwłocznie ujmowana w skonsolidowanym rachunku zysków i strat poprzez utratę wartości odroczonej kosztów akwizycji lub/i utworzenie dodatkowych rezerw.

2.27. Świadczenia emerytalne i inne świadczenia pracownicze

Świadczenia emerytalne

Grupa tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Świadczenia oparte na akcjach

Bank prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi oraz opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla i rozliczanych w środkach pieniężnych. Świadczenia te są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi w przypadku transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych, lub zobowiązaniami w przypadku transakcji rozliczanej środkami pieniężnymi, opartej na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznaną opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujawnienie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach. W przypadku części programu regulowanego akcjami rozliczanej gotówkowo, do czasu, gdy zobowiązanie wynikające z transakcji opartej na akcjach rozliczanej gotówkowo zostanie uregulowane, Bank na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu.

2.28. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne przypadające na akcjonariuszy Banku i kapitały przypadające na udziały niekontrolujące, tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Spółek Grupy.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji lub udziałów Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

■ Koszty emisji akcji

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji lub nabyciem jednostki gospodarczej, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ogólnego ryzyka,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto w pozostałym kapitale rezerwowym ujmuje się wycenę opcji pracowniczych.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitałów

Inne pozycje kapitałów tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych.

2.29. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Grupy i walutą funkcjonalną Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, uwzględnia się w pozostałych dochodach całkowitych.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w innych pozycjach kapitałów.

Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy, z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji, których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przelicza się według kursu średniego NBP obowiązującego na koniec tego okresu sprawozdawczego,
- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów NBP na ostatni dzień każdego z 12 miesięcy prezentowanych okresów obrotowych,
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmuje się jako odrębny składnik pozostałych dochodów całkowitych.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach działających za granicą ujmuje się pozostałych dochodach całkowitych. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Wartość firmy i korekty do poziomu wartości godziwej, które powstają przy nabyciu jednostek działających za granicą, traktuje się jako aktywa i zobowiązania jednostek działających zagranicą oraz przelicza według kursu zamknięcia.

Działalność leasingowa

Do rachunku zysków i strat zalicza się ujemne bądź dodatnie różnice kursowe z tytułu wyceny zobowiązań kredytowych finansujących zakup przedmiotów w leasingu operacyjnym. W umowach leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej środki trwałe będące przedmiotem tych umów wykazuje się na moment rozpoczęcia umowy w przeliczeniu na złote, zaś kredyty w walucie obcej, z których je sfinansowano, podlegają wycenie kursowej.

Dodatkowo w przypadku umów leasingu operacyjnego wszystkie przyszłe należności z tytułu rat leasingowych (w tym należności wyrażone w walutach obcych) ujmują się poza ewidencją księgową. W przypadku umów leasingu finansowego różnice kursowe z wyceny należności leasingowych, jak i zobowiązań w walucie obcej, na koniec okresu sprawozdawczego odnosi się na rachunek zysków i strat.

2.30. Działalność powiernicza

BRE Bank SA prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Dom Inwestycyjny BRE Banku SA prowadzi działalność powierniczą w zakresie obsługi rachunków papierów wartościowych klientów.

Aktywa te nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Grupy.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie prowadzą działalności powierniczej.

2.31. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, za wyjątkiem wymienionych poniżej - standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane i obowiązują Bank za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2012 roku:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 1 (Zmieniony), Znacząca hiperinflacja i usunięcie statych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 20 grudnia 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2011 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Zmiana dotycząca znaczącej hiperinflacji zawiera dodatkowe wskazówki dla jednostek, które po okresie znaczącej hiperinflacji powracają do stosowania MSSF lub stosują je po raz pierwszy. Zgodnie z poprawkami, jednostki, które przechodzą na MSSF w dniu normalizacji waluty funkcjonalnej lub po tej dacie mogą zdecydować, czy wycenią aktywa i zobowiązania w wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i wykorzystają tę wartość godziwą jako koszt zakładany tych aktywów i zobowiązań.

Poprawka dotycząca eliminacji stałych dat dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy wprowadza zmianę daty prospective zastosowania wyksięgowywania aktywów i zobowiązań finansowych z „1 stycznia 2004” roku na „dzień przejścia na MSSF” a także zapewnia dodatkowe zwolnienie jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy z obowiązku przeliczania początkowych („pierwszego dnia”) zysków i strat z transakcji zawartych przed dniem przejścia na MSSF.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 7 (Zmieniony), Ujawnienia - Przekazanie aktywów finansowych**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 7 października 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2011 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 22 listopada 2011 r.

Zmiany wymagają dodatkowych ujawnień zarówno ilościowych jak i jakościowych w odniesieniu do transferu aktywów finansowych w przypadku, gdy aktywa finansowe są usuwane z bilansu w całości, ale jednostka zachowuje „stałe zaangażowanie” w odniesieniu do tych aktywów oraz w przypadku, gdy aktywa finansowe nie są usuwane z bilansu w całości. Ujawnienie dotyczy m.in. charakteru, opisu ryzyka oraz istoty „stałego zaangażowania” utrzymywanego przez Bank.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 12 (Zmieniony), Podatek dochodowy: Odzyskiwanie wartości bilansowej aktywów**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 20 grudnia 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2012 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Zmiana doprecyzowuje m.in. sposób wyceny aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego w przypadku nieruchomości inwestycyjnych wycenianych zgodnie z modelem wartości godziwej określonym w *MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne*. Wejście w życie zmienionego standardu spowoduje też wycofanie interpretacji *SKI - 21 Podatek dochodowy - odzyskiwalność przeszacowanych aktywów niepodlegających amortyzacji*.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 10, Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

MSSF 10 zastępuje fragmenty *MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe* dotyczące terminów i sposobów sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez inwestora oraz eliminuje w całości interpretację *SKI-12 Konsolidacja - Jednostki specjalnego przeznaczenia*.

Celem MSSF 10 jest wypracowanie wspólnej podstawy konsolidacji dla wszystkich jednostek, niezależnie od charakteru podmiotu inwestycji. Uznano, że podstawą taką jest sprawowanie kontroli. Definicja kontroli obejmuje trzy elementy: władzę nad podmiotem inwestycji, ekspozycję lub prawo do zwrotów wypracowanych przez ten podmiot oraz zdolność sprawowania władzy przez inwestora nad podmiotem inwestycji w celu wpłynięcia na wysokość zwrotów. MSSF 10 zawiera szczegółowe wytyczne dotyczące zastosowania zasady sprawowania kontroli w różnych sytuacjach, w tym w odniesieniu do relacji agencyjnych i posiadania potencjalnych praw głosu. W przypadku zmiany faktów lub okoliczności inwestor musi dokonać ponownej oceny swojej zdolności do sprawowania kontroli nad podmiotem inwestycji.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 11, Wspólne porozumienia**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

MSSF 11 zastępuje *MSR 31 Udziały we wspólnych przedsięwzięciach* oraz interpretację *SKI-13 Wspólnie kontrolowane jednostki - niepieniężny wkład wspólników*. Nowy standard klasyfikuje wspólne porozumienia jako wspólne operacje (wspólne działanie, w ramach którego strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań) lub jako wspólne przedsięwzięcia (wspólna inicjatywa dająca stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto).

MSSF 11 wymaga rozliczania udziałów we wspólnych porozumieniach tylko metodą praw własności, co eliminuje metodę konsolidacji proporcjonalnej. Istnienie oddzielnego podmiotu prawnego nie jest już warunkiem podstawowym klasyfikacji. Postanowienia przejściowe różnią się w zależności od metody klasyfikacji wspólnych porozumień w ramach MSR 31.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 12, Udziały w innych jednostkach: ujawnianie informacji**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Nowy standard nakłada rozszerzone wymogi informacyjne dotyczące udziałów jednostki sprawozdawczej w spółkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Zobowiązuje też do ujawnienia informacji przydatnych dla użytkowników sprawozdania finansowego przy ocenie charakteru posiadanych udziałów i rodzajów związanego z nimi ryzyka oraz oddziaływania tych udziałów na sprawozdanie finansowe.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 13, Wycena według wartości godziwej**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Nowy standard doprecyzowuje wartość godziwą, dostarcza wskazówek w zakresie jej określania oraz wprowadza wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat wyceny wartości godziwej. Standard nie określa, kiedy wymagana jest wycena w wartości godziwej, a jedynie wymienia różne techniki wyceny, które mogą być wykorzystane do wyznaczenia wartości godziwej, jeżeli wymagają tego inne standardy. Standard ten dotyczy zarówno pozycji finansowych, jak i niefinansowych wycenianych w wartości godziwej.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 19 (Zmieniony), Świadczenia Pracownicze**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 czerwca 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię europejską w dniu 5 czerwca 2012 roku.

Zmiany modyfikują metody rozliczania programów zdefiniowanych świadczeń i świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy. Celem wprowadzonych zmian była poprawa jakości sprawozdawczości finansowej świadczeń pracowniczych poprzez: prezentację zmian zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń oraz wartości godziwej aktywów programu w bardziej zrozumiałej formie, eliminację niektórych możliwości prezentacji dopuszczanych przez MSR 19, i w ten sposób poprawę porównywalności, doprecyzowanie wymogów, które wcześniej prowadziły do zróżnicowania stosowanych praktyk oraz podniesienie jakości ujawnianych informacji dotyczących ryzyka związanego z programami zdefiniowanych świadczeń.

Zmieniony standard wymaga ujmowania zmian zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń oraz aktywów programu świadczeń w chwili ich powstania, co eliminuje metodę korytarzową i przyspiesza ujmowanie kosztów przeszłego zatrudnienia.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 27, Jednostkowe Sprawozdania Finansowe**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Razem z MSSF 10 zastępuje MSR 27 Skonsolidowane i Jednostkowe Sprawozdania Finansowe. Zmianie uległa nazwa standardu. Zmieniony standard dotyczy wyłącznie jednostkowych sprawozdań finansowych. Dotychczasowe wytyczne oraz wymagane ujawnienia dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych pozostają bez zmian.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSR 28, Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 11 grudnia 2012 roku.

Zastępuje MSR 28, *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych*. Standard został zmodyfikowany w taki sposób, by odpowiadał postanowieniom MSSF 11 i MSSF 12.

Standard określa wymagania dotyczące stosowania metody praw własności dla rozliczania inwestycji w jednostki stowarzyszone. Standard włącza w swój zakres również interpretację SKI-13 (niepieniężny wkład wspólników do wspólnie kontrolowanej jednostki).

Ze standardu usunięto wymogi ujawnień, ponieważ przeniesiono je do MSSF 12.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **Zmiany do MSR 1, Prezentacja Pozycji Pozostałych Całkowitych Dochodów**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 czerwca 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2012 r. lub po tej dacie. Zmiany zostały zatwierdzone przez Unię Europejską w dniu 5 czerwca 2012 roku.

Zmiany dotyczą sposobu grupowania składników pozostałych całkowitych dochodów (PCD). Wprowadzone zmiany wymagają podziału pozycji PCD na:

- takie, które w kolejnych okresach zostaną przeniesione do wyniku finansowego,
- takie, które w kolejnych okresach nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego.

Standard pozwala prezentować pozycje PCD netto, po odliczeniu podatku lub przed naliczeniem podatku. Jeżeli PCD są prezentowane przed odnośnymi skutkami podatkowymi, podatek będzie musiał być zaalokowany pomiędzy elementami, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego oraz tymi, które nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego. Wprowadzone zmiany pozostawiają możliwość prezentacji wyniku finansowego i pozostałych całkowitych dochodów w ramach jednego dokumentu (Sprawozdanie z wyniku finansowego oraz pozostałych całkowitych dochodów) lub w formie dwóch oddzielnych dokumentów.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **Zmiany do MSR 32, *Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych***, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 grudnia 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie. Zmiany zostały zatwierdzone przez Unię Europejską w dniu 13 grudnia 2012 roku.

Celem wprowadzenia zmian jest wyeliminowanie niespójności w stosowaniu wymogów dotyczących zasad kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych.

Zmiany wprowadzone do standardu doprecyzowują kryteria, które muszą być spełnione przez jednostkę, aby mogła ona dokonać kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych w bilansie, poprzez:

- rozwińnięcie znaczenia terminu „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty” oraz
- wyjaśnienie, kiedy niektóre mechanizmy rozliczeń brutto mogą być uznane za równoważne z rozliczeniami netto aktywów i zobowiązań finansowych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **Zmiany do MSSF 7, *Ujawnienia - Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych***, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 grudnia 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie. Zmiany zostały zatwierdzone przez Unię Europejską w dniu 13 grudnia 2012 roku.

Standard określa wymagania dotyczące ujawniania informacji, które mają pomóc inwestorom oraz innym użytkownikom sprawozdań finansowych w lepszej ocenie wpływu lub potencjalnego wpływu kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych na sytuację finansową jednostki. Standard wymaga ujawnień ilościowych i jakościowych dotyczących aktywów i zobowiązań finansowych podlegających kompensacie. Na koniec okresu sprawozdawczego jednostka jest zobowiązana do ujawniania szczegółowych informacji ilościowych, oddzielnie dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w formie tabelarycznej.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 9, *Instrumenty finansowe Część 1: Klasyfikacja i wycena***, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 listopada 2009 r. i zastępuje te części MSR 39, które dotyczą klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych. W dniu 28 października 2010 r. MSSF 9 został uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych. Nowy standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2015 r. lub po tej dacie.

Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych będzie miało wpływ na prezentację tych instrumentów w sprawozdaniu finansowym.

Rzeczywisty wpływ zastosowania MSSF 9 będzie możliwy do oszacowania po opublikowaniu ostatecznej, kompletnej wersji standardu.

- **Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 oraz MSSF 12 Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe, Wspólne porozumienia oraz Udziały w innych jednostkach: przepisy przejściowe**, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 28 czerwca 2012 r. i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Zmiany definiują datę pierwszego zastosowania MSSF 10 jako początek rocznego okresu sprawozdawczego, w którym po raz pierwszy zastosowano ten standard. Precyzują również brak konieczności dokonywania korekt za poprzednie okresy, jeżeli wniosek konsolidacyjny wyciągnięty na dzień zastosowania MSSF 10 po raz pierwszy będzie odpowiadał wnioskowi na bazie MSR 27/SKI 12. Ponadto, zmiany te doprecyzowują dodatkowe zwolnienia w okresie przechodzenia na MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 w zakresie ograniczania wymogu przedstawiania skorygowanych danych porównawczych do okresu bezpośrednio poprzedzającego.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania

- **Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27, Jednostki Inwestycyjne**, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 31 października 2012 r. i obowiązują za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2014 lub po tej dacie.

Zmiany definiują podmiot inwestycyjny i wprowadzają zwolnienie z obowiązku konsolidacji jednostek kontrolowanych przez podmiot inwestycyjny. Zmiany te wymagają, aby jednostka inwestycyjna wyceniała te spółki, nad którymi sprawuje kontrolę w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zgodnie z IFRS 9 Instrumenty Finansowe w swoich skonsolidowanych i jednostkowych sprawozdaniach finansowych. Zmiany wprowadzają również nowe wymogi w zakresie ujawnień dla jednostek inwestycyjnych w MSSF 12 i MSR 27.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania

- **Poprawki do MSSF 2009 - 2011**, zmieniające 5 standardów, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 17 maja 2012 r. i obowiązują w większości za okresy roczne rozpoczynające się z dniem 1 stycznia 2013 lub po tej dacie.

Wprowadzone poprawki mają na celu uproszczenie procesu przechodzenia na MSSF, jak również wyjaśnienie lub eliminację przypadkowych niespójności w dotychczas opublikowanych standardach.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionych standardów nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

- **Kredyty rządowe - Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy”** dotyczące kredytów rządowych zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w marcu 2012 r. i obowiązują dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Zmiany, dotyczące kredytów i pożyczek rządowych otrzymanych przez jednostkę na preferencyjnych warunkach (stopa procentowa poniżej rynkowej), umożliwiają sporządzającym sprawozdanie według MSSF po raz pierwszy zwolnienie z pełnego retrospektywnego ujęcia księgowego tych transakcji. Zmiany wprowadzają zatem takie samo zwolnienie dla sporządzających sprawozdanie według MSSF po raz pierwszy jakie mają pozostałe jednostki.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

2.32. Dane porównawcze

Dane porównawcze zostały przekształcone tak, by uwzględnić zmiany prezentacyjne wprowadzone w bieżącym roku obrotowym.

Z początkiem 2012 roku nastąpiła zmiana prezentacji wyniku na FX swapach oraz zmiana prezentacji wyniku na transakcjach IRS zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Korzystając z zapisów MSSF 7 Załącznik B punkt 5E Grupa dokonała dekompozycji wyniku na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz wyniku na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń i wyodrębniła element odsetkowy wynikający z bieżącego naliczania punktów swapowych oraz pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej.

Po powyższych zmianach elementy wyceny instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz elementy wyceny instrumentów pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń prezentują się następująco: wynik z bieżącego naliczania elementu odsetkowego, w tym punktów swapowych, prezentowany jest w wyniku odsetkowym w pozycji Przychody/koszty z tytułu odsetek, a pozostały wynik z wyceny do wartości godziwej prezentowany jest w Wyniku na działalności handlowej.

Zmiana prezentacji związana jest w głównej mierze ze zmianą struktury pozyskiwania finansowania przez Grupę BRE Banku. W opinii Grupy powyższa prezentacja elementu odsetkowego wyceny wyniku na pochodnych

instrumentach finansowych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz prezentacja elementu odsetkowego wyceny wyniku na pochodnych instrumentach finansowych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lepiej odzwierciedla charakter ekonomiczny transakcji zawieranych pod finansowanie aktywów w walutach obcych.

Ponadto z początkiem roku sprawozdawczego Grupa dokonała zmiany prezentacji przychodów z tytułu leasingu operacyjnego oraz towarzyszących im kosztów amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny. W wyniku tej zmiany przychody i koszty amortyzacji z tytułu leasingu operacyjnego prezentowane są w wartości netto w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne”. Do końca 2011 roku przychody z działalności leasingowej prezentowane były w przychodach z tytułu odsetek natomiast koszty amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny w kosztach amortyzacji. Zmiana została dokonana w celu lepszej i bardziej przejrzystej prezentacji działalności leasingowej Grupy w zakresie leasingu operacyjnego.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa zaprzestała wykazywania w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej aktywów zastawionych. Dłużne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia, zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zgodnie z ich klasyfikacją przed ustanowieniem zabezpieczenia w pozycjach „Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu” lub „Lokacyjne papiery wartościowe”. Informacje na temat dłużnych papierów wartościowych, na których ustanowiono zabezpieczenia, w dalszym ciągu dostępne są w Nocie 19 oraz 23.

Przekształcenie danych porównawczych nie miało wpływu na wysokość wyniku i kapitałów w prezentowanych danych porównawczych na dzień 31 grudnia 2011 roku.

Wpływ przekształceń na prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane porównawcze przedstawiają poniższe zestawienia.

Przekształcenia w skonsolidowanym rachunku zysków i strat Grupy BRE Banku SA za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku.

	31.12.2011 przed przekształceniem	korekty prezentacyjne	31.12.2011 po przekształceniu
Przychody z tytułu odsetek	3 871 231	19 342	3 890 573
Koszty odsetek	(1 722 629)	(736)	(1 723 365)
Wynik z tytułu odsetek	2 148 602	18 606	2 167 208
Wynik na działalności handlowej, w tym:	424 091	(76 679)	347 412
<i>Wynik z pozycji wymiany</i>	393 943	(65 303)	328 640
<i>Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń</i>	30 148	(11 376)	18 772
Pozostałe przychody operacyjne	301 930	15 425	317 355
Amortyzacja	(251 412)	42 648	(208 764)
Zysk brutto	1 467 127	-	1 467 127
Zysk netto	1 144 435	-	1 144 435

Przekształcenia w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy BRE Banku SA na dzień 31 grudnia 2011 roku.

	31.12.2011/ 01.01.2012 przed przekształceniem	korekty prezentacyjne	31.12.2011/ 01.01.2012 po przekształceniu
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	991 559	485 463	1 477 022
Lokacyjne papiery wartościowe	16 697 212	3 854 060	20 551 272
Aktywa zastawione	4 339 523	(4 339 523)	-
Suma aktywów razem	98 875 647	-	98 875 647

3. Zarządzanie ryzykiem finansowym i ubezpieczeniowym

Zarządzanie ryzykiem stanowi immanentny element zarządzania Grupą BRE Banku SA. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych Banku skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne.

3.1. Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

Organy Banku:

- Rada Nadzorcza poprzez Komisję ds. Ryzyka sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w zakresie podejmowania ryzyka, w tym zatwierdza Strategię Zarządzania Ryzykiem oraz nadzoruje jej wykonanie.
- Zarząd Banku określa Strategię Zarządzania Ryzykiem oraz odpowiada za wyznaczenie i wdrożenie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także ich spójność ze Strategią Zarządzania Ryzykiem. Zarząd określa także strukturę organizacyjną Banku zapewniającą rozdzielność funkcji oraz określa zadania i odpowiedzialność poszczególnych jednostek.

Dyrektorzy Banku:

- Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem odpowiada za organizację, kształtowanie i realizację procesu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego i płynności w Grupie BRE Banku.
- Dyrektor Banku ds. Operacji Kredytowych odpowiada za organizację procesu kredytowego w zakresie portfela kredytów detalicznych i portfela kredytów korporacyjnych BRE Banku i Grupy BRE Banku oraz jakość poszczególnych portfeli kredytowych.

Komitety:

1. Komitet Ryzyka BRE Banku SA, do którego zadań w szczególności należy ustalanie zasad identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka oraz ustalania strategicznych limitów ryzyka.
2. Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy BRE Banku (ALCO), do którego zadań w szczególności należy ustalanie strategii Banku odnośnie struktury aktywów i pasywów oraz zobowiązań i pozycji pozabilansowych w celu optymalizacji alokacji funduszy.
3. Komitet ds. Zarządzania Kapitałem, do którego zadań w szczególności należy zarządzanie kapitałem, w tym rekomendowanie Zarządowi Banku działań w zakresie zarządzania kapitałem, poziomu i struktury kapitałów oraz zwiększenia efektywności wykorzystania kapitału, a także rekomendacja projektów procedur wewnętrznych Banku dotyczących zarządzania kapitałowego oraz planowania kapitałowego.
4. Komitet ds. Zarządzania Jakością Danych na potrzeby wyliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego Banku (AIRB), do którego zadań w szczególności należy tworzenie warunków dla wdrożenia i rozwoju efektywnego systemu zarządzania jakością danych dotyczących portfela kredytowego w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami zawansowanej metody wewnętrznych ratingów (AIRB) stosowanej do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.
5. Komitet Kredytowy Zarządu Banku (KKZB), do którego zadań w szczególności należy:
  - podejmowanie decyzji kredytowych w odniesieniu do przedsiębiorstw zgodnie z macierzą decyzyjną uzależnioną od ratingu i kwoty zaangażowania,
  - podejmowanie decyzji dotyczących konwersji długu na udziały, akcje, itp.,
  - podejmowanie decyzji dotyczących przejęcia nieruchomości w zamian za dług,
  - podejmowanie wszelkich innych decyzji wykraczających poza kompetencje organów decyzyjnych niższych szczebli.
6. Komitet Polityki Kredytowej Bankowości Detalicznej (KPK), do którego zadań w szczególności należy:
  - zatwierdzanie lub zmiana metodyki decyzyjnej dotyczącej przyznawania produktów kredytowych bankowości detalicznej,
  - podejmowanie decyzji o dopuszczeniu lub zaprzestaniu sprzedaży produktu kredytowego,
  - monitorowanie jakości i rentowności portfela produktów kredytowych oraz podejmowanie decyzji dotyczących działań w przypadku zaistnienia negatywnych zjawisk związanych z jakością i rentownością tego portfela.

7. Komitet Kredytowy Bankowości Detalicznej (KKD), do którego zadań w szczególności należy:

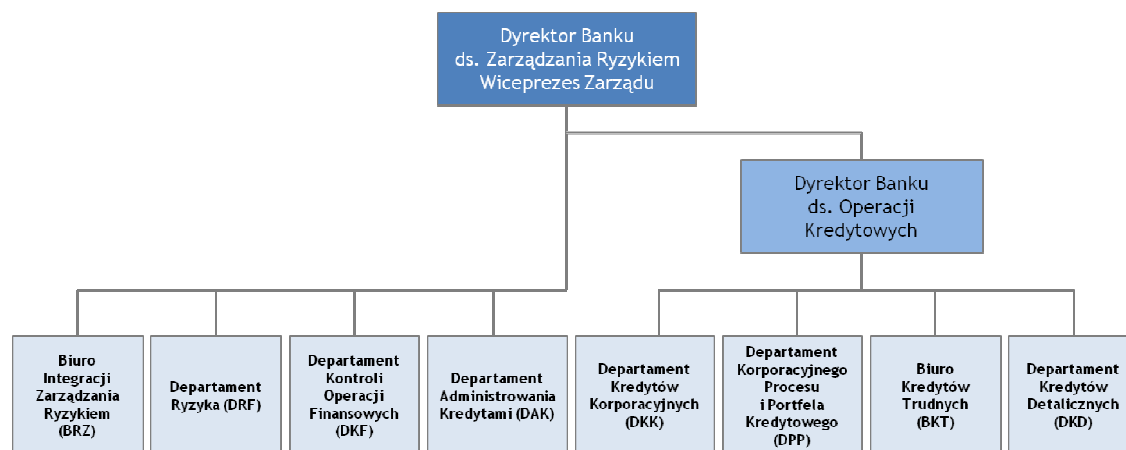
- podejmowanie jednostkowych decyzji kredytowych w odniesieniu do klientów detalicznych w sytuacji, gdy łączne zaangażowanie wobec klienta, kwota transakcji lub ustalone dla klienta/transakcji wartości parametrów ryzyka AIRB (PD/LGD/EL) osiągają określony poziom zarezerwowany dla tego szczebla decyzyjnego,
- podejmowanie decyzji o przyznaniu, zmianie lub odebraniu kompetencji do podejmowania decyzji dla poszczególnych pracowników Banku.

Ponadto w 2012 roku Bank podjął decyzję o powołaniu **Komitetu Ryzyka Operacyjnego (KRO)**, do którego zadań będzie należeć m.in.:

- monitorowanie poziomu ryzyka operacyjnego w Grupie BRE Banku na podstawie regularnych raportów otrzymywanych w ramach systemu kontroli ryzyka operacyjnego,
- analiza obszarów istotnych z punktu widzenia ryzyka operacyjnego, w tym struktury strat operacyjnych i profilu ryzyka operacyjnego Banku i Grupy BRE Banku,
- akceptacja i monitorowanie planów naprawczych (follow-up) dla najbardziej istotnych komponentów ryzyka operacyjnego,
- podejmowanie decyzji i koordynacja działań mających na celu ograniczanie i zarządzanie ryzykiem operacyjnym obejmujących cały Bank oraz monitorowanie sytuacji w tym względzie w spółkach Grupy BRE Banku,
- nadzór nad przebiegiem oraz analiza wyników metod kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym stosowanych w Banku,
- akceptacja metod kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym stosowanych w Banku i Grupie BRE Banku.

Pozostałe jednostki:**1. Jednostki organizacyjne Obszaru Ryzyka**

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności, operacyjnego i ryzyka modeli wykorzystywanych do kwantyfikacji wymienionych rodzajów ryzyka jest realizowana w ramach Obszaru Ryzyka nadzorowanego przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. Poniższy schemat prezentuje strukturę organizacyjną tego obszaru.

Poszczególne jednostki mają ściśle określone role w procesie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w tym oceny indywidualnego ryzyka kredytowego klientów oraz określania reguł selekcji klientów. Jednostki te opracowują w ramach swoich kompetencji metodologię i systemy wspierające wymienione obszary. Zadaniem jednostek kontroli ryzyka jest także raportowanie o ryzyku i wsparcie naczelnych organów Banku.

Departament Kredytów Korporacyjnych (DKK):

- definiowanie i realizacja polityki kredytowej (z wyłączeniem bankowości detalicznej),
- kontrola i zarządzanie ryzykiem kredytowym Banku i Grupy z wyłączeniem obszaru bankowości detalicznej.

Departament Administrowania Kredytami (DAK):

- definiowanie procesu wyznaczania odpisów aktualizacyjnych i rezerw oraz kontrola poprawności jego przebiegu,
- administrowanie danymi historycznymi w obszarze bankowości korporacyjnej niezbędnymi do parametryzacji modeli ryzyka w ramach AIRB,
- monitorowanie wielkości i struktury zaangażowań,
- organizacja i nadzór nad operacyjnym procesem administrowania produktami kredytowymi.

Departament Korporacyjnego Procesu i Portfela Kredytowego (DPP):

- organizacja procesu kredytowego w obszarze bankowości korporacyjnej oraz nadzór nad jego przebiegiem,
- określanie i wdrażanie zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych na potrzeby AIRB w obszarze bankowości korporacyjnej oraz nadzór nad ich przestrzeganiem,
- organizacja systemu przygotowywania i prezentacji analiz portfelowych służących aktywnemu zarządzaniu ryzykiem kredytowym.

Biuro Kredytów Trudnych (BKT):

- kontrola i zarządzanie ryzykiem kredytowym w zakresie zaangażowań nadzorowanych, restrukturyzowanych oraz windykowanych przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji,
- wczesna identyfikacja klientów non-default zagrożonych utratą perspektywicznej zdolności kredytowej.

Departament Kredytów Detalicznych (DKD):

- definiowanie zasad polityki kredytowej,
- raportowanie jakości portfela kredytowego oraz monitorowanie jakości danych,
- podejmowanie decyzji kredytowych,
- administrowanie portfelem transakcji kredytowych,
- windykowanie należności przeterminowanych,
- przeciwdziałanie wyłudzeniom kredytowym.

Departament realizuje wymienione wyżej czynności dla obszaru bankowości detalicznej (klientów indywidualnych i małych firm), dla trzech rynków: polskiego, czeskiego i słowackiego.

Departament Ryzyka (DRF):

- identyfikacja, pomiar i kontrola ryzyka kredytowego w ujęciu portfelowym oraz ryzyka rynkowego, operacyjnego (sensu stricto, komponenty ryzyka operacyjnego podlegają kontroli zgodnie z zapisami punktu 2 niniejszej sekcji), płynności finansowej i stopy procentowej księgi bankowej,
- zapewnienie adekwatności metodologicznej technik wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Departamentu Rynków Finansowych, Departamentu Skarbu, Biura Maklerskiego, Departamentu Sprzedaży Rynków Finansowych oraz transakcji mezzanine finance Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine,
- rozwój metod pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka i integracja kontroli ryzyka finansowego w skali Banku oraz Grupy Banku, z uwzględnieniem monitorowania ryzyka modeli,
- organizacja procesów:
  - dopuszczania do obrotu handlowego instrumentów finansowych zawieranych przez jednostki organizacyjne obszaru bankowości inwestycyjnej,
  - oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP),
  - pomiaru kapitału wewnętrznego i ekonomicznego,
  - oraz nadzór nad realizacją tych procesów,
- wyznaczanie regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz monitorowanie adekwatności kapitałowej Banku i Grupy BRE Banku,
- kalkulacja portfelowej utraty wartości dla należności korporacyjnych i detalicznych.

Departament Kontroli Operacji Finansowych (DKF):

- niezależna operacyjna kontrola ryzyka generowanego przez Departament Rynków Finansowych, Departament Skarbu i Departament Sprzedaży Rynków Finansowych w ramach prowadzonego obrotu instrumentami finansowymi,
- sprawozdawczość w tym zakresie do Zarządu Banku oraz odpowiednich organów kolegialnych Banku.

Biuro Integracji Zarządzania Ryzykiem (BRZ):

- koordynowanie i prowadzenie projektów/spraw związanych z wymaganiami nadzoru skonsolidowanego realizowanego przez głównego udziałowca w obszarze nadzorowanym przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO), wynikającymi ze strategii i polityki zarządzania ryzykiem na poziomie Grupy,
  - organizowanie, realizacja i monitorowanie spraw dotyczących obszaru ryzyka i zarządzanie nimi w odniesieniu do pozostałych jednostek organizacyjnych Banku - zgodnie z kompetencjami CRO.
2. **Jednostki organizacyjne spoza Obszaru Ryzyka** odpowiadają za zarządzanie i kontrolę pozostałych rodzajów ryzyka identyfikowanych w działalności Grupy BRE Banku (ryzyko biznesowe, strategiczne, kapitałowe, reputacji, ubezpieczeniowe, prawne, działania systemów informatycznych, kadrowe i organizacyjne, bezpieczeństwa i braku zgodności).
3. **Jednostki biznesowe** biorą udział w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka poprzez uwzględnianie ryzyka w decyzjach biznesowych, przy budowie oferty produktowej oraz w procesie akwizycji klientów. Jednostki te ponoszą ostateczną odpowiedzialność za podejmowanie ryzyka w ramach przyznaných limitów oraz za kształtowanie wyników Banku.

Jednostki kontrolne:

- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** dokonuje niezależnego przeglądu procesu identyfikacji, podejmowania, pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka w ramach realizowanej funkcji kontroli i audytu wewnętrznego.
- **Departament Compliance (DC)** odpowiada za tworzenie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności regulacji wewnętrznych oraz standardów działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.

3.2. Struktura dokumentacji procesu zarządzania ryzykiem

Realizowana przez Grupę BRE Banku strategia zarządzania ryzykiem jest odpowiednio udokumentowana i powiązana ze Strategią Grupy BRE Banku oraz Planem Średniookresowym Grupy BRE Banku. Dokumentacja strategii zarządzania ryzykiem stanowi istotny element dokumentacji procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego Banku i Grupy BRE Banku (ICAAP).

Dokumentacja ICAAP:

1. Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP) w Grupie BRE Banku SA

Dokument zawiera opis realizowanego w Grupie procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego oraz przebiegu poszczególnych elementów tego procesu, w tym:

- identyfikacji i oceny istotności ryzyka,
- zasad kalkulacji i agregacji kapitału wewnętrznego,
- testów warunków skrajnych,
- limitowania kapitału na ryzyko, oraz
- zasad dokonywania przeglądów tego procesu.

2. Dokument określający zasady wyznaczania kapitału na pokrycie pozostałych kosztów ryzyka (w tym trudno mierzalnych rodzajów ryzyka)

3. Dokument opisujący kapitałowy potencjał pokrycia ryzyka

4. Zasady Ostrożnego i Stabilnego Zarządzania BRE Bankiem SA

Dokument zawiera opis zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem w ramach procesu planowania strategicznego, systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania kapitałem.

Strategie i polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka:

1. Strategia Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w BRE Banku SA i w Grupie BRE Banku (proces ICAAP)

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku i w Grupie, w tym jego organizacji oraz zasad ustalania akceptowalnego poziomu ryzyka.

2. Strategia i Polityka Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz realizowanej przez Bank polityki w zakresie poszczególnych obszarów ryzyka operacyjnego.

3. Strategia Ryzyka Rynkowego

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku, w tym między innymi akceptowalnego poziomu i struktury ryzyka rynkowego.

4. Strategia Zarządzania Ryzykiem Płynności w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem płynności (zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym), opis zasad dotyczących limitowania ryzyka oraz opis planów awaryjnych Banku.

5. Polityka Zgodności w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis procesu organizacji zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym roli władz Banku w tym procesie, roli Departamentu Compliance i obowiązków pracowników Banku w realizacji polityki.

6. Polityka Zarządzania Kapitałem Grupy BRE Banku SA

Dokument zawiera opis strategii kapitałowej Grupy BRE Banku, w tym opis celów kapitałowych i preferowanej struktury kapitału, planu kapitałowego na kolejne lata oraz kapitałowego planu awaryjnego.

Dokumenty wymienione powyżej podlegają corocznemu przeglądowi zgodnie z zasadami opisanymi w dokumencie „Przegląd procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Grupie BRE Banku SA”.

3.3. Zarządzanie poszczególnymi rodzajami ryzyka

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest zintegrowanym i ciągłym procesem operacyjnym obejmującym działania i decyzje w odniesieniu do poszczególnych indywidualnych transakcji i zaangażowań jak i w ujęciu portfelowym. Bank aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym zmierzając do optymalizacji jego poziomu. W tym celu w całej strukturze Banku stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oparte między innymi na oddzieleniu funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu łącznie. Podobnie traktowane jest administrowanie zaangażowaniami niosącymi ryzyko kredytowe, które

jest realizowane w obszarze ryzyka oraz w obszarze operacyjnym w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Podział zadań w tym procesie wygląda następująco:

- **Departament Kredytów Detalicznych (DKD)** odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym w ramach bankowości detalicznej na rynku krajowym oraz w oddziałach zagranicznych, to jest w Czechach i na Słowacji. Głównymi funkcjami operacyjnymi DKD są: ocena ryzyka kredytowego i podejmowanie decyzji kredytowych wobec poszczególnych zaangażowań i transakcji, ograniczanie ryzyka operacyjnego (wyłudzeń kredytowych), nadzór nad zautomatyzowanym procesem kredytowym, administrowanie umowami kredytowymi klientów detalicznych oraz ich monitorowanie, windykacja telefoniczna i windykacja prawna należności kredytowych. Ponadto w Departamencie opracowywane są zasady oceny ryzyka kredytowego i zasady kalkulacji zdolności kredytowej klientów detalicznych. Departament odpowiada również za implementację zasad oceny w narzędziach wspierających podejmowanie decyzji kredytowych, raportuje jakość portfela kredytowego oraz monitoruje jakość danych używanych w procesie oceny ryzyka.
- **Departament Kredytów Korporacyjnych (DKK)** odpowiada za zarządzanie jakością portfela kredytowego Banku oraz jednostek zależnych Grupy BRE Banku w odniesieniu do zaangażowań wobec przedsiębiorstw. Kluczowymi funkcjami realizowanymi przez DKK są: podejmowanie decyzji i rekomendacji w odniesieniu do poszczególnych ekspozycji i transakcji wobec przedsiębiorstw oraz grup przedsiębiorstw będących klientami Banku, dokonywanie oceny i przygotowywanie rekomendacji w odniesieniu do dużych zaangażowań podejmowanych przez spółki zależne Grupy BRE Banku, monitorowanie struktury zaangażowania portfela ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem struktury branżowej oraz związanego z tym ryzyka koncentracji, wyznaczanie ratingu klienta PD (probability of default) i ratingu EL (expected loss) w odniesieniu do banków i międzynarodowych instytucji finansowych oraz związanych z tym limitów ekspozycji oraz monitorowanie ich wykorzystania, zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji na poszczególne kraje (ustalenie i monitorowanie wykorzystywania limitów). Zwiększony zakres funkcji kontroli ryzyka kredytowego na poziomie Grupy jest realizowany przez dedykowaną jednostkę organizacyjną, Biuro Ryzyka Kredytowego Grupy BRE Banku, w Departamencie Kredytów Korporacyjnych. Głównymi zadaniami Biura są: analiza ryzyka kredytowego związanego z nowymi ekspozycjami spółek zależnych Banku, monitorowanie ryzyka kredytowego największych zaangażowań, analiza jakości portfela ryzyka, uczestnictwo w projektach rozwoju i modyfikacji strategii, polityk oraz zasad zarządzania ryzykiem stosowanych przez spółki zależne Banku, nadzór nad planowaniem oraz sposobem zawiązywania i rozwiązywania rezerw, ponadto audyt największych zaangażowań w odniesieniu do wszystkich zobowiązań Grupy. Podobne funkcje względem zaangażowań restrukturyzowanych oraz podlegających restrukturyzacji spełnia **Biuro Kredytów Trudnych (BKT)**.
- **Departament Korporacyjnego Procesu i Portfela Kredytowego (DPP)** odpowiada za organizację procesu kredytowego w obszarze korporacyjnym oraz nadzór nad jego przebiegiem, a także za określanie, wdrażanie i nadzorowanie przestrzegania zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych w obszarze korporacji. Departament tworzy analizy portfelowe dotyczące ryzyka kredytowego portfela korporacyjnego oraz analizy i raporty dotyczące przebiegu i efektywności procesu kredytowego w tym obszarze.
- **Departament Administrowania Kredytami (DAK)** nadzoruje proces tworzenia odpisów aktualizacyjnych i rezerw oraz prowadzi ich ewidencję. Koordynuje proces planowania odpisów w Grupie BRE Banku, monitoruje jego wykonanie. Monitoruje poziom koncentracji dużych zaangażowań poszczególnych ryzyk w Banku i Grupie.
- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za kontrolę ryzyka kredytowego, dokonuje jego wyceny oraz monitoruje zmienność oraz koncentrację w ujęciu portfelowym. Departament odpowiada za budowę i rozwój modeli scoringowych i ratingowych stosowanych w procesie oceny ryzyka kredytowego i aplikowanych w procesie decyzyjnym przy akceptacji zaangażowań kredytowych zarówno w obszarze korporacyjnym jak i detalicznym.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym. W odniesieniu do zaangażowań na przedsiębiorstwa w Banku funkcjonuje hierarchiczny, kilkuszczelowy system podejmowania decyzji kredytowych (w odniesieniu do limitów i transakcji) na poszczególne podmioty i grupy podmiotów powiązanych. Kryteriami kierowania na poszczególne szczeble w tym systemie są wielkość nominalna ekspozycji (łącznie zaangażowanie) oraz wartość ratingu EL (expected loss), a także wielkość koncentracji na pojedynczym podmiocie lub grupie podmiotów powiązanych mierzona za pomocą kredytowej wartości zagrożonej. Niezależnie od szczebla decyzyjnego każda decyzja kredytowa poprzedzona jest oceną ryzyka wykonaną przez doświadczonego analityka. Zasadniczym celem takiej analizy jest określenie ratingu EL oraz zweryfikowanie bieżącej zdolności klienta do spłaty zaciąganych zobowiązań oraz jej utrzymania w okresie trwania planowanej ekspozycji zgodnie z warunkami umowy.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym. Ze względu na odmienny profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych zaangażowań na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest odmienny niż w przypadku klientów korporacyjnych. W znacznej mierze proces decyzyjny jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych, jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz przy zaaplikowaniu wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi

ewentualnych odstępstw, kiedy decyzja podejmowana jest z zastosowaniem właściwych reguł eskalacji poziomu decyzji. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena bieżącej wartości zabezpieczenia oraz dokonywana jest ocena z punktu widzenia zgodności wartości zabezpieczeń z przyjętą polityką kredytową, w tym akceptowanymi poziomami LtV (loan to value). Czynności te w całości wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Departamencie Kredytów Detalicznych, a więc w obszarze ryzyka, w pełnej niezależności od funkcji sprzedaży.

Kontrola i monitorowanie ryzyka rynkowego. Kontrola i monitorowanie ryzyka rynkowego są realizowane w ramach jednolitego procesu w Departamencie Ryzyka (DRF) oraz w Departamencie Kontroli Operacji Finansowych (DKF).

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office Banku za pomocą miar ryzyka rynkowego: wartości zagrożonej (VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DRF na bieżąco kontroluje wykorzystanie limitów dla miar ryzyka rynkowego ustanowionych przez Komitet Ryzyka BRE Banku oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla managerów zarządzających portfelami jednostek front-office Banku, Komitetu Ryzyka BRE Banku, oraz bezpośrednio dla Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. Ponadto, DRF prowadzi prace rozwojowe metodologii pomiaru ryzyka rynkowego, ryzyka przedroczliczeniowego transakcji na instrumentach pochodnych oraz opracowuje modele wyceny instrumentów finansowych.
- **Departament Kontroli Operacji Finansowych (DKF)** zajmuje się ustalaniem i uzgadnianiem wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczaniem codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do obszaru finansów. Wyceny transakcji pochodnych z klientami Banku są również przekazywane do jednostek biznesowych zajmujących się obsługą klientów (obszar inwestycyjny i korporacyjny). Wyceny przygotowywane w DKF są podstawą do zarządzania zabezpieczeniami związanymi z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych. Departament administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy między innymi ustalanie praw dla użytkowników oraz zasilanie tych systemów w dane rynkowe. Do kompetencji DKF należy również kontrola wykonywania transakcji w ramach przyznanych limitów kredytowych na działalność handlową (obejmujących limity na ryzyko przedroczliczeniowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) i eskalacja przekroczeń. Ponadto DKF weryfikuje czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji oraz kontroluje proces modyfikacji i usuwania transakcji z systemów front-office.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie, redukowanie oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy - składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności. Za zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym odpowiadają Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet Ryzyka BRE Banku oraz Zarząd Banku. W procesie kontroli i zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą poniższe jednostki.

- **Departament Rozliczeń i Usług Powierniczych (DRP)** - odpowiada za operacyjny nadzór nad prawidłowością przepływów na rachunkach.
- **Departament Skarbu (DS)** odpowiada za zapewnienie środków do rozliczeń na rachunkach Banku, realizację strategicznych zaleceń Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, kształtowanie struktury przyszłych przepływów pieniężnych w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka BRE Banku, utrzymywanie określonych portfeli papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie płynności w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka BRE Banku i Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. Funkcję wpierającą dla Departamentu Skarbu przy realizacji opisanych wyżej zadań pełnią: Departament Instytucji Finansowych w zakresie aranżacji finansowania od banków krajowych i zagranicznych oraz międzynarodowych instytucji finansowych oraz Departament Rynków Finansowych w zakresie aranżacji emisji papierów dłużnych Banku.
- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności finansowej Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem oraz do Komitetu Ryzyka BRE Banku. Monitoruje płynność finansową w trybie dziennym wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu nadzorczym oraz wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analiz specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.

Kontrola i monitorowanie ryzyka operacyjnego realizowana jest w BRE Banku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie BRE Banku.

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za proces kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego w Banku i Grupie BRE Banku. Przez ryzyko operacyjne BRE Bank rozumie możliwość poniesienia straty wynikającą z nieadekwatnych lub wadliwych wewnętrznych procesów, systemów, błędów lub działań podjętych przez

pracownika Banku oraz ze zdarzeń zewnętrznych; w szczególności ryzyko operacyjne uwzględnia również ryzyko prawne.

- Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są regularnie raportowane do Zarządu Banku, Komitetu Ryzyka BRE Banku oraz Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. W celu kontroli ryzyka operacyjnego Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, przeprowadza regularnie proces samooceny poziomu ryzyka operacyjnego przez poszczególne jednostki organizacyjne, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu podjęcia działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania przez systemy kontroli ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania. W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego Departament Ryzyka blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności wymienić tutaj można współpracę z Departamentem Compliance, Departamentem Audytu Wewnętrznego, systemem Zarządzania Ciągłością Działania.

Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym. Ryzyko ubezpieczeniowe skoncentrowane jest w spółce zależnej BRE Banku SA - BRE Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji SA. W ramach struktury spółki została wydzielona funkcja zarządzania ryzykiem nadzorowana przez jednego z Członków Zarządu. W ramach tej funkcji zarządzaniu podlega również ryzyko ubezpieczeniowe.

3.4. Ryzyko kredytowe

3.4.1 Polityka kredytowa. Podstawą zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest polityka kredytowa, która jest ustalana osobno dla obszarów detalicznego i korporacyjnego. Obejmuje ona następujące elementy:

- docelowe grupy klientów oraz grupy produktowe,
- kryteria akceptacyjne wraz z poziomami odcięcia,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- restrykcje związane z ograniczaniem ryzyka koncentracji,
- restrykcje związane z ograniczaniem ryzyka ekspozycji na branże o podwyższonym ryzyku.

3.4.2 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej jest polityka zabezpieczeń, która zakłada, że Bank, podejmując decyzję o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, dąży do uzyskania adekwatnego do podejmowanego ryzyka zabezpieczenia. Jakość zaproponowanych zabezpieczeń rzeczowych ocenia się według ich płynności i wartości rynkowej, natomiast zabezpieczeń osobistych według sytuacji finansowej zabezpieczającego. Ponadto w ocenie jakości zabezpieczenia istotne znaczenie ma jego wpływ na ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego. Jakość akceptowanych zabezpieczeń jest skorelowana z kwotą produktu obciążonego ryzykiem kredytowym oraz z poziomem ryzyka związanego z udzieleniem danego produktu. Do najczęściej stosowanych przez Bank form zabezpieczeń należą:

- a) hipoteka na nieruchomościach,
- b) przelew wierzytelności (cesja praw),
- c) zastaw rejestrowy,
- d) przewłaszczenie (częściowe lub warunkowe),
- e) kaucja pieniężna,
- f) depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- g) weksel,
- h) gwarancje i poręczenia,
- i) list patronacki wystawiony przez firmę, której wiarygodność i rzetelność znana jest na międzynarodowych rynkach finansowych.

W przypadku zabezpieczeń typu osobistego (np. poręczenie, gwarancja) dokonywana jest ocena kondycji i wiarygodności podmiotu wystawiającego takie zabezpieczenie przy zastosowaniu standardów obowiązujących przy ocenie kredytobiorców. Zabezpieczenia rzeczowe podlegają ocenie zgodnie z przyjętymi zasadami. Wartość środków trwałych ustanowionych jako zabezpieczenia ustalana jest na podstawie operatu szacunkowego, sporządzonego przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w pionie ryzyka, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia z punktu widzenia Banku. W procesie weryfikacji brane są pod uwagę następujące czynniki:

- a) dla zabezpieczeń na nieruchomościach:
- rodzaj nieruchomości,
  - status prawny,
  - przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
  - charakterystyka techniczna budynków i budowli,
  - charakterystyka gruntu,
  - sytuacja na lokalnym rynku,
  - inne czynniki cenotwórcze,
- b) dla zabezpieczeń na maszynach i urządzeniach:
- ogólne przeznaczenie i funkcja w procesie technologicznym/możliwości alternatywnego wykorzystania,
  - charakterystyka techniczna i parametry,
  - warunki eksploatacji i utrzymania,
  - dostępność podobnych maszyn i urządzeń,
  - aktualna sytuacja rynkowa,
  - prognozowane trendy zapotrzebowania na określone maszyny w powiązaniu z sytuacją w sektorach przemysłowych stosujących te maszyny,
- c) dla zabezpieczeń ustanowionych na zapasach:
- wymagania formalno-prawne dotyczące określonych produktów (np. certyfikat bezpieczeństwa "CE" dla sprzętu elektrycznego, dopuszczenie UDT dla urządzeń pracujących pod ciśnieniem itd.),
  - możliwości sprzedaży,
  - wymagane warunki magazynowania (np. dla materiałów papierowych wrażliwych na wilgoć, materiałów precyzyjnych wrażliwych na zapylenie itp.),
  - ochrona i ubezpieczenia zarówno obiektu magazynowego jak i przechowywanych w nim towarów.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane porozumienia ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta w przypadku wzrostu wartości ekspozycji lub przypadku przekroczenia kwoty limitu. Jednocześnie wspomniane porozumienia ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji buy sell back. Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji buy sell back. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione.

Zabezpieczenia akceptowane przez Spółki Grupy BRE Banku. Spółki Grupy BRE Banku akceptują różne formy prawnych zabezpieczeń produktów obarczonych ryzykiem kredytowym. Ich katalog uzależniony jest od specyfiki prowadzonej działalności i oferowanych produktów. Rolę uniwersalnego zabezpieczenia, usprawniającego ewentualne dochodzenie należności, pełni weksel in blanco.

BRE Bank Hipoteczny jako podstawowe zabezpieczenie stosuje hipotekę na finansowanej nieruchomości. Dodatkowymi zabezpieczeniami mogą być poręczenia wekslowe lub cywilne właścicieli spółki kredytobiorcy, bądź zastaw na akcjach lub udziałach w spółce kredytobiorcy. Na okres niezbędny do skutecznego ustanowienia zabezpieczenia może zostać przyjęte ubezpieczenie kredytu w zaakceptowanym przez Bank zakładzie ubezpieczeniowym.

BRE Leasing stosuje katalog zabezpieczeń najbardziej zbliżony do BRE Banku. Akceptuje zarówno standardowe zabezpieczenia osobiste - poręczenia wekslowe i według prawa cywilnego, listy patronackie, gwarancje, jak i rzeczowe - hipoteki zwykłe i kaucyjne, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na zabezpieczenie, przelewy wierzytelności, cesje należności i praw z polisy oraz kaucje. Ponadto często przyjmowanym zabezpieczeniem jest warunkowe przejęcie długu - przy tym zabezpieczeniu możliwe jest przyjęcie oceny ryzyka związanego z warunkowo-korzystającym. BRE Leasing przyjmuje również oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji.

Spółki faktoringowe akceptują jedynie formy zabezpieczeń o dużej płynności. Obok weksli własnych in blanco są to przede wszystkim poręczenia wekslowe właścicieli spółki klienta, cesje wierzytelności z rachunków bankowych (głównie prowadzonych przez BRE Bank), ubezpieczenia należności, cesje praw z polis ubezpieczeniowych należności zawartych przez klientów. W przypadku prowadzenia obsługi kilku spółek wchodzących w skład jednej grupy kapitałowej, zwyczajowym zabezpieczeniem jest pełnomocnictwo do krzyżowego zarachowania środków z umów zawartych z poszczególnymi spółkami.

Spółki ubezpieczeniowe, które zabezpieczają swoją działalność przed ryzykiem kredytowym zarówno poprzez politykę bezpiecznego lokowania wszystkich posiadanych środków jak i szeroką reasekurację, nie posiadają dodatkowych zabezpieczeń aktywów narażonych na ryzyko kredytowe.

Rachunkowość zabezpieczeń. Począwszy od 2011 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych. Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach oraz ryzyko zmiany wartości godziwej euroobligacji wyemitowanych przez BRE Finance France (BFF). Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych. Pozycją zabezpieczaną jest odpowiednio: część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach oraz euroobligacje wyemitowane przez BFF o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR. W obu przypadkach instrumentem zabezpieczającym jest swap stopy procentowej (IRS), zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

3.4.3 System ratingowy. Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze korporacyjnym jest system ratingowy, który oparty jest na dwóch podstawowych elementach:

- ratingu dłużnika (PD-rating) - określa prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań (PD - Probability of Default),
- ratingu kredytowym (EL-rating) - określa oczekiwaną stratę (EL, ang. Expected Loss), i bierze pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD, ang. Loss Given Default - strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu $PD \cdot LGD$. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1.0 do 6.5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 30 mln zł) i SME (obroty poniżej 30 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów, w tym: analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty o oczekiwaną stratę (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). EAD jest wielkością bieżącego zaangażowania bilansowego powiększonego o założony stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych Banku w chwili zaistnienia stanu „default”. LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzyskania należności z innych źródeł niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach na skali ciągłej. Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1				2				3		4				5			6	7			8	
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6	3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,4	5,6 - 5,8	Brak ratingu		6,1 - 6,5		
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B+	B	B-	B-	CCC+	CCC bis CC-	Nie dotyczy		C, D-I, D-II		
	Stopień inwestycyjny								Stopień nieinwestycyjny												Default		

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. W ujęciu tego modelu strata zdefiniowana została jako funkcja zależna od poziomu odzysku ze spłat własnych klienta oraz możliwej, zrealizowanej w postępowaniu egzekucyjnym wartości zabezpieczenia na nieruchomości,
- model współczynnika konwersji kredytowej CCF (Credit Conversion Factor) obejmujący cały portfel obszaru detalicznego. Model ten bazuje na danych historycznych. Współczynnik konwersji kredytowej jest integralną częścią modelu EAD (CCF jako stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych w dniu zaistnienia defaultu),
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym modele aplikacyjne, behawioralne oraz bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej (BIK).

Wszystkie modele podlegają cyklicznym przeglądom oraz procesowi walidacji i ocenie zgodności z obowiązującymi regulacjami.

Wszystkie spółki Grupy BRE Banku, których działalność obarczona jest ryzykiem kredytowym, przed zawarciem transakcji i w trakcie jej trwania - w trybie monitoringu - przeprowadzają ocenę ryzyka opierając się przy tym o systemy ratingowe. Wykazują one różnice w zależności od charakteru prowadzonej działalności, przy czym wszystkie spółki faktoringowe używają jednolitego wspólnego rozwiązania, zaś leasing i kredyty hipoteczne udzielane są w oparciu o zindywidualizowane systemy. Cechą wspólną jest natomiast dwustopniowy charakter metodologii - w pierwszym kroku wyznaczany jest rating klienta, w drugim zaś rating transakcji/portfela. Obie powyższe oceny łącznie tworzą rating ryzyka finansowania. Ocenie poddawane są wskaźniki liczbowe i cechy natury jakościowej, których wpływ na poziom ryzyka uznany został za istotny. W zależności od charakteru prowadzonej działalności oraz ocenianego produktu, różnie rozkłada się nacisk na poszczególne klasyfikacje ryzyka (klient/transakcja).

Ratingi stosowane w spółkach Grupy powstały w oparciu o rozwiązania przejęte z BRE Banku lub przy zastosowaniu podejścia eksperckiego.

3.4.4 Zasady kalkulacji wartości rezerwy portfelowej (rezerwy na zaistniałe, lecz nieujawnione straty tzw. IBNI - Incurred But Not Identified Losses) dla należności korporacyjnych i detalicznych w oparciu o systemy ratingowe.

3.4.4.1 Należności korporacyjne

Rezerwa portfelowa tworzona jest na portfelu kredytowym klientów, którzy nie zostali zaklasyfikowani do kategorii default. Kwota rezerw jest szacunkiem wielkości strat już poniesionych w wyniku zaistnienia zdarzeń ekonomicznych, które na dzień obliczania rezerw nie zostały jeszcze zidentyfikowane przez Bank.

Prawdopodobieństwo ujawnienia się straty jest modelowane regresją logistyczną opartą na wskaźnikach finansowych i danych jakościowych. Model jest kalibrowany na wewnętrznych danych Banku obejmujących kilkuletni okres obserwacji portfela korporacyjnego. W oparciu o istniejący w Banku okres monitoringowy uznano, że 9 miesięcy to średni okres, jaki upływa między zaistnieniem negatywnego zdarzenia ekonomicznego a możliwością jego rejestracji przez Bank, jest to tzw. okres identyfikacji straty (LIP). Zatem w obliczeniach przyjęto horyzont obserwacji parametru PD równy 9 miesięcy, a jego wartość uzyskuje się z przeskalowania oryginalnej wartości 12-miesięcznego PD-ratingu pochodzącego z modelu ratingowego dla korporacji. Wielkość poniesionej straty jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w przypadku zaistnienia stanu default (EAD) pomnożonego przez LGD (parametr określający stratę na skutek zaniechania regulowania zobowiązań) wyznaczonego przez model LGD / EAD dla korporacji oraz pomnożonego przez PD.

Charakterystyka korporacyjnego systemu ratingowego jako modelu wrażliwego na zmiany cyklu koniunkturalnego (ang. Point-in-Time), jak też uwzględnienie w modelu finansowych danych śródrocznych oraz wskaźników ostrzegawczych w ocenie Zarządu Banku zapewnia adekwatną reakcję wyliczonych kwot rezerw portfelowych na zmieniające się warunki rynkowe.

3.4.4.2 Należności detaliczne

Ekspozycje detaliczne grupowane są, na potrzeby kalkulacji rezerw, w portfele homogeniczne o podobnej charakterystyce ryzyka. Dla każdego z nich wyznaczane są parametry ryzyka (prawdopodobieństwo wystąpienia utraty wartości - PD oraz wysokość potencjalnej straty w przypadku, gdy taka przesłanka zaistnieje - LGD). Wysokość tych parametrów obliczana jest z wykorzystaniem obserwacji historycznych dla poszczególnych portfeli i uzależniona od okresu zaległości. Następnie parametry ryzyka i zamortyzowana wartość ekspozycji kredytowej używane są do wyliczenia wartości rezerwy portfelowej na należności detaliczne.

Przesłanka utraty wartości stosowana jest w procesie kalkulacji rezerwy na należności detaliczne w odniesieniu do poszczególnych transakcji kredytowych, a nie dłużników. Dlatego wystąpienie przesłanki utraty wartości jednego zobowiązania nie skutkuje zakwalifikowaniem wszystkich innych zobowiązań dłużnika jako również obciążonych tą samą przesłanką.

3.4.4.3 Pomiar utraty wartości należności korporacyjnych

Bank dokonuje pomiaru utraty wartości dla ekspozycji kredytowych zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 39. Narzędziem do wyliczania odpisów aktualizujących dla zaangażowań z utratą wartości udzielonych klientom korporacyjnym oraz bankom jest intranetowa aplikacja IMPAIRMENT-Korpo. Proces identyfikacji klientów z utratą wartości i kalkulacji odpisów aktualizacyjnych przebiega następująco:

- a) określenie przy podejściu indywidualnym wystąpienia przesłanek utraty wartości (loss events), a przy stwierdzeniu utraty wartości, klasyfikacja klienta do kategorii default,
- b) określenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zarówno z zabezpieczeń jak i z bieżącej działalności klienta,

- c) kalkulacja utraty wartości uwzględniająca przyszłą wartość szacowanych odzysków zdyskontowanych efektywną stopą procentową,
- d) ewidencja księgowa odpisów aktualizujących (rezerw celowych).

Przesłanki niewykonania zobowiązania podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default. Analityk kredytowy dokonuje dodatkowej oceny, czy wydarzenie miało istotny negatywny wpływ na zdolność dłużnika do wywiązywania się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych. Celem wprowadzenia miękkich przesłanek utraty wartości jest zwrócenie uwagi analityków kredytowych, którzy są odpowiedzialni za identyfikację przypadków niewykonania zobowiązania, na sytuacje, które potencjalnie mogą skutkować istotnym zwiększeniem ryzyka kredytowego dłużnika, prowadzącego do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku.

Lista twardych przesłanek utraty wartości:

1. Liczba dni przeterminowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika wynosi powyżej 90 dni oraz kwota przeterminowania przekracza 3 000 zł dla klientów korporacyjnych i 500 zł dla klientów Private Banking.
2. Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną ze zmianą wiarygodności kredytowej dłużnika.
3. Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem była zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, co doprowadziło do:
  - a) zmniejszenia zobowiązań finansowych poprzez umorzenie części zobowiązania, lub
  - b) odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania.
4. Złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
5. Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego Banku lub podmiotu zależnego Banku.
6. Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych /windykacyjnych.
7. Oszustwo (defraudacja) ze strony klienta.

Lista miękkich przesłanek utraty wartości jest przygotowana oddzielnie dla każdego z następujących typów podmiotów:

- a) rządów i banków centralnych,
- b) banków,
- c) korporacji, w tym kredytowania specjalistycznego,
- d) jednostek samorządu terytorialnego,
- e) ubezpieczycieli,
- f) funduszy PTE, TFI.

Określenie oddzielnych miękkich przesłanek utraty wartości dla poszczególnych typów podmiotów miało na celu odzwierciedlenie specyfiki działalności poszczególnych podmiotów w procesie identyfikacji przypadków niewykonania zobowiązania.

W celu weryfikacji utraty wartości ekspozycji dokonywana jest identyfikacja ekspozycji kredytowych z przesłanką utraty wartości. Następnie przeprowadzane jest porównanie wartości bilansowej brutto ekspozycji kredytowej z wartością oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej, skutkuje stwierdzeniem czy nastąpiła utrata wartości. W przypadku gdy zdyskontowana wartość przyszłych przepływów pieniężnych jest większa od wartości bilansowej brutto, nie stwierdza się utraty wartości i nie dokonuje się odpisu.

3.4.4.4 Pomiar utraty wartości należności detalicznych

W części detalicznej Banku wysokość odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości ustalana jest, podobnie jak w części korporacyjnej, z wykorzystaniem systemu IMPAIRMENT. Przyjmuje się, że wystąpiła przesłanka utraty wartości ekspozycji detalicznej, gdy:

- wysokość ekspozycji jest większa od 500 PLN i jest ona opóźniona o ponad 90 dni,
- transakcja ma charakter wyłudzenia (fraud),
- transakcja podlega restrukturyzacji,
- wierzytelność kredytowa zostaje sprzedana ze znaczną ekonomiczną stratą kredytową,
- złożony zostaje przez Bank wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, postępowania upadłościowego lub naprawczego (skutkującego możliwym zaniechaniem lub opóźnieniem w spłacie) wobec dłużnika związanego z danym zobowiązaniem kredytowym,
- zobowiązanie kredytowe jest kwestionowane przez dłużnika na drodze postępowania sądowego.

Wszystkie przypadki zidentyfikowanej utraty wartości oznaczane są automatycznie w aplikacji, za wyjątkiem kontraktów restrukturyzowanych, sprzedanych, wyłudzeń i przypadków operacyjnych, które rozpoznawane są w drodze analizy indywidualnej. Sposób pomiaru utraty wartości oparty jest na metodzie portfelowej, za wyjątkiem wybranych ekspozycji hipotecznych, w przypadku których wystąpiły zdarzenia determinujące zakwalifikowanie ekspozycji do indywidualnej analizy, zgodnie z obowiązującymi procedurami wewnętrznymi Banku.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy, odnoszących się do kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz pokrycia ekspozycji odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony powyżej).

Pod-portfel	31.12.2012		31.12.2011	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	34,96	0,09	38,22	0,08
2	23,88	0,16	22,02	0,11
3	11,18	0,29	10,73	0,37
4	15,31	0,25	15,68	0,40
5	3,49	1,28	2,18	1,19
6	0,17	1,10	0,28	2,03
7	0,66	3,74	0,83	8,39
8	5,48	0,67	4,75	0,63
pozostałe *)	-	-	0,45	15,89
kategoria default	4,87	51,73	4,86	50,31
Razem	100,00	2,77	100,00	2,80

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów analogicznych jak BRE Bank SA.

58,84% portfela kredytów i pożyczek (dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) jest klasyfikowane na dwóch najwyższych poziomach wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2011 r. - 60,24%).

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Bank stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na bazie klientowskiej. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy instrumentów pochodnych stanowiących składnik aktywów finansowych oraz udział procentowy korekty z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta w łącznej wartości bilansowej dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony powyżej).

Pod-portfel	31.12.2012		31.12.2011	
	Wartość godziwa	Pokrycie rezerwą (%)	Wartość godziwa	Pokrycie rezerwą (%)
1	44,77	0,01	33,14	0,01
2	17,31	0,15	23,89	0,11
3	35,65	0,31	18,73	0,57
4	1,85	2,82	7,05	2,31
5	0,24	0,65	1,74	2,42
6	0,05	0,15	0,29	1,66
7	0,03	0,11	0,06	0,12
8	0,10	-	15,01	-
kategoria default	-	-	0,09	-
Razem	100,00	0,19	100,00	0,34

3.4.6 Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Nie występują w Grupie instrumenty finansowe, których maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe byłaby różna od ich wartości bilansowej z wyjątkiem ekspozycji pozabilansowych, o których mowa w Nocie 35.

3.4.7 Kredyty i pożyczki udzielone klientom i bankom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2012		31.12.2011	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	62 852 295	90,32	63 557 620	90,49
Przeterminowane, bez utraty wartości	3 103 233	4,46	3 395 420	4,83
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	3 632 259	5,22	3 286 760	4,68
Razem brutto	69 587 787	100,00	70 239 800	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 528 533)	3,63	(2 388 284)	3,40
Razem netto	67 059 254	96,37	67 851 516	96,60

W poniższej tabeli przedstawiono należności od banków:

Należności od banków	31.12.2012		31.12.2011	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	3 945 137	100,00	4 009 901	100,00
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	-	-	-	-
Razem brutto	3 945 137	100,00	4 009 901	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(559)	0,01	(1 027)	0,03
Razem netto	3 944 578	99,99	4 008 874	99,97

Całkowita kwota rezerw na kredyty i pożyczki z utratą wartości wynosi 2 529 092 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 2 389 311 tys. zł), z czego 2 329 821 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 2 175 894 tys. zł) reprezentuje rezerwy na kredyty i pożyczki udzielone klientom, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości, a pozostała kwota 199 271 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową (31 grudnia 2011 r. - 213 417 tys. zł). Dalsze informacje dotyczące odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków i klientów zostały przedstawione w Notach 18 i 22.

90,32% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy ani do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości (31 grudnia 2011 r. - 90,49%).

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

31 grudnia 2012 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
1	699 317	26 204 232	26 034 920	12 778	2 803	546 739	-	-	517 873	312	27 984 054	1 119 061
2	2 062 372	4 599 260	1 323 522	916 451	2 171 809	1 237 972	-	-	1 521 217	-	12 509 081	1 832 615
3	743 067	-	-	736 639	1 693 227	2 148 616	-	842 475	366 180	-	6 530 204	635 871
4	35 645	86 960	86 960	1 771 063	665 008	7 134 590	-	-	253 701	-	9 946 967	52 954
5	-	-	-	257 609	749 299	1 238 912	-	-	18 362	-	2 264 182	106 266
6	-	-	-	8 398	738	109 900	-	-	-	-	119 036	-
7	-	-	-	26 144	14 980	345 317	-	-	-	-	386 441	-
8	-	-	-	-	-	10	2 024 380	-	-	666 434	2 690 824	40 826
pozostałe *)	-	-	-	-	-	-	-	293 496	-	581	294 077	157 544
kategoria default	3 056	11 047	3 972	7 227	9 969	96 130	-	-	-	-	127 429	-
Razem	3 543 457	30 901 499	27 449 374	3 736 309	5 307 833	12 858 186	2 024 380	1 135 971	2 677 333	667 327	62 852 295	3 945 137

31 grudnia 2011 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
1	589 056	27 760 863	27 588 173	58 438	25 188	310 221	-	-	867 451	-	29 611 217	3 785 720
2	1 479 983	4 285 616	1 659 808	596 085	2 772 590	1 193 124	-	-	1 621 423	-	11 948 821	12 076
3	1 108 757	452 828	147 732	757 995	887 315	1 901 757	-	880 751	384 133	-	6 373 536	4 235
4	74 013	53 472	53 472	1 445 886	1 054 542	7 064 045	-	-	268 564	-	9 960 522	-
5	-	-	-	231 280	16 149	1 083 711	-	-	22 240	-	1 353 380	-
6	-	-	-	13 785	1 606	122 315	-	-	-	-	137 706	-
7	-	-	-	35 467	10 022	312 554	-	-	-	-	358 043	-
8	6	-	-	741	1 052 374	754 337	1 153 508	-	-	480 790	3 441 756	-
pozostałe *)	-	-	-	-	-	-	-	316 139	-	-	316 139	207 870
kategoria default	69	8 225	2 932	20 235	-	27 971	-	-	-	-	56 500	-
Razem	3 251 884	32 561 004	29 452 117	3 159 912	5 819 786	12 770 035	1 153 508	1 196 890	3 163 811	480 790	63 557 620	4 009 901

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów ratingowych analogicznych jak BRE Bank

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż o 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości chyba, że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

31 grudnia 2012 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
do 30 dni	341 145	1 063 435	858 689	23 322	60 413	418 816	-	-	6 311	-	1 913 442	-
od 31 do 60 dni	44 433	327 103	255 778	7 937	-	160 135	-	-	3 363	-	542 971	-
od 61 do 90 dni	16 634	108 552	87 898	1 631	-	13 514	-	-	-	-	140 331	-
powyżej 90 dni	70 709	93 143	39 606	11 130	-	319 965	-	-	11 542	-	506 489	-
Razem	472 921	1 592 233	1 241 971	44 020	60 413	912 430	-	-	21 216	-	3 103 233	-

31 grudnia 2011 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
do 30 dni	292 020	981 582	765 880	55 344	1 133	532 636	-	-	14 545	-	1 877 260	-
od 31 do 60 dni	30 048	262 319	220 307	20 959	-	159 378	-	-	-	-	472 704	-
od 61 do 90 dni	2 271	136 350	117 450	2 146	-	65 589	-	-	-	-	206 356	-
powyżej 90 dni	60 711	97 300	35 506	26 573	-	654 516	-	-	-	-	839 100	-
Razem	385 050	1 477 551	1 139 143	105 022	1 133	1 412 119	-	-	14 545	-	3 395 420	-

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 1 302 438 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 1 110 866 tys. zł). Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów.

	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom					
31 grudnia 2012 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	584 167	722 231	480 482	474 763	489 462	1 269 574	-	92 062	-	3 632 259	-
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(542 771)	(438 949)	(268 146)	(392 585)	(285 785)	(602 891)	-	(66 840)	-	(2 329 821)	-
31 grudnia 2011 r.											
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	496 134	517 356	351 163	530 161	569 332	1 087 883	-	84 517	-	3 286 760	-
Rezerwy na kredyty i pożyczki z utratą wartości	(478 863)	(296 802)	(174 044)	(405 208)	(303 371)	(618 427)	-	(71 846)	-	(2 175 894)	-

Grupa charakteryzuje się konserwatywnym podejściem w obszarze weryfikacji wartości zabezpieczeń i ustalania dopuszczalnych poziomów wskaźnika LtV. Polityka w tym zakresie narzuca szczególnie istotne ograniczenia

w przypadku transakcji cechujących się wyższą od średniej szkodowością (pożyczki i kredyty konsolidacyjne) oraz/lub zabezpieczanych na nieruchomościach o niskiej płynności (zlokalizowanych na rynkach słabo rozwiniętych).

Finansowy efekt zabezpieczeń

	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	3 945 137	(559)	(3 998)	3 439
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	69 587 787	(2 528 533)	(4 100 921)	1 640 028
Klienci indywidualni:	37 816 508	(1 057 789)	(1 461 859)	404 070
- Należności bieżące	4 600 545	(586 189)	(616 467)	30 278
- Kredyty terminowe, w tym:	33 215 963	(471 600)	(845 392)	373 792
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	29 171 827	(284 004)	(548 397)	264 393
Klienci korporacyjni:	25 152 990	(1 390 778)	(2 616 968)	1 226 190
- Należności bieżące	4 255 092	(410 255)	(472 030)	61 775
- Kredyty terminowe:	20 897 898	(980 523)	(2 144 938)	1 164 415
udzielone dużym klientom	5 857 708	(313 738)	(363 961)	50 223
udzielone średnim i małym klientom	15 040 190	(666 785)	(1 780 977)	1 114 192
Klienci budżetowi	2 698 549	(12 326)	(22 094)	9 768
Razem dane bilansowe	73 532 924	(2 529 092)	(4 104 919)	1 643 467
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	14 843 972	(25 614)	(47 509)	21 895
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 549 874	(20 848)	(35 438)	14 590
Razem dane pozabilansowe	17 393 846	(46 462)	(82 947)	36 485

Stan na 31 grudnia 2011 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	4 009 901	(1 027)	(5 228)	4 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	70 239 800	(2 388 284)	(3 698 325)	1 374 044
Klienci indywidualni:	38 688 979	(861 377)	(1 142 109)	280 732
- Należności bieżące	4 133 068	(523 086)	(547 735)	24 649
- Kredyty terminowe, w tym:	34 555 911	(338 291)	(594 374)	256 083
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	30 942 423	(200 789)	(390 527)	189 738
Klienci korporacyjni:	25 455 383	(1 459 196)	(2 544 269)	1 085 073
- Należności bieżące	3 795 095	(324 262)	(374 193)	49 931
- Kredyty terminowe:	21 660 288	(1 134 934)	(2 170 076)	1 035 142
udzielone dużym klientom	6 390 251	(337 438)	(374 715)	37 277
udzielone średnim i małym klientom	15 270 037	(797 496)	(1 795 361)	997 865
Klienci budżetowi	3 178 356	(3 708)	(11 947)	8 239
Razem dane bilansowe	74 249 701	(2 389 311)	(3 703 553)	1 378 245
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	14 200 226	(26 963)	(96 510)	69 547
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 967 250	(3 943)	(20 211)	16 268
Razem dane pozabilansowe	17 167 476	(30 906)	(116 721)	85 815

Pozostałe aktywa finansowe

	31.12.2012	31.12.2011
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	338 193	378 876
- nieprzeterminowe	321 926	367 380
- przeterminowe powyżej 90 dni	16 267	11 496
- rezerwy na należności przeterminowane (wielkość ujemna)	(20 025)	(18 710)
Pozostałe aktywa finansowe netto (Nota 26)	318 168	360 166

Powyższa nota prezentuje jakość pozostałych aktywów finansowych ujętych w Nocie 26 „Inne aktywa”.

3.4.8. Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane dłużne papiery wartościowe

31 grudnia 2012 r.	Przeznaczone do obrotu			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	-	491 500	491 500
A- do A+	805 778	319	163 002	19 105 039	20 074 138
BBB+ do BBB-	-	-	46 301	103 226	149 527
BB+ do BB-	-	-	94 284	20 673	114 957
B+ do B-	-	-	-	-	-
poniżej B-	-	-	-	-	-
bez ratingu	-	-	-	2	2
Razem	805 778	319	303 587	19 720 440	20 830 124

31 grudnia 2011 r.	Przeznaczone do obrotu			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	115 769	499 331	615 100
A- do A+	1 019 425	148	92 376	19 697 637	20 809 586
BBB+ do BBB-	-	-	50 941	176 535	227 476
BB+ do BB-	-	-	172 325	-	172 325
B+ do B-	-	-	12 275	-	12 275
poniżej B-	-	-	-	2	2
bez ratingu	-	-	-	-	-
Razem	1 019 425	148	443 686	20 373 505	21 836 764

98,73% inwestycji w dłużne papiery wartościowe uzyskało przynajmniej rating kredytowy A- (31 grudnia 2011 r. - 98,11%).

Informacja o odpisach z tytułu utraty wartości lokacyjnych dłużnych papierów wartościowych znajduje się w Nocie 23.

3.4.9 Przejęte zabezpieczenia

Grupa klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w pkt 2.23. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez jednostki zarządzające procesem windykacji dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń.

Polityką spółek Grupy jest sprzedaż przejętych aktywów lub - jak to ma miejsce w przypadku leasingu - oddanie w ponowny leasing innemu klientowi. Do rzadkości należą przypadki gospodarowania przejętych aktywów na potrzeby własne - czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać pilną potrzebę spółek Grupy oraz musi uzyskać każdorazowo aprobatę ich Zarządów. W 2012 roku Grupa nie posiadała żadnych trudnozbymalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość przejętych zabezpieczeń wyniosła 79 355 tys. zł (31 grudnia 2011 rok - 29 803 zł) i obejmowała głównie nieruchomości stanowiące zabezpieczenie kredytów hipotecznych oraz przedmioty leasingu.

3.5 Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Grupa:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasad postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,

- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, BRE Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKIE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Ryzyko koncentracji branżowej

W przypadku koncentracji w branżach analizowany jest udział Grupy w finansowaniu całego sektora oraz sytuacja klientów Grupy na tle kondycji finansowej firm z danej branży. W tym celu Grupa korzysta z bazy statystycznej, która poszczególne wskaźniki finansowe każdego z klientów Banku umieszcza w siatce decylowej tego wskaźnika dla danej branży. Pozwala to monitorować ryzyko branżowe portfela Grupy w sytuacji, gdy kondycja całej branży podlega, ze względu na czynniki zewnętrzne, szybkim zmianom.

Limity branżowe ustala się dla branż, zdefiniowanych przez Bank zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku, w kwartalnych okresach sprawozdawczych. Monitorowaniu i analizie podlegają wszystkie branże, na które Bank posiada zaangażowanie powyżej 5% łącznej kwoty zaangażowania na koniec danego okresu sprawozdawczego, a także tzw. „branże wrażliwe” oraz branże dodatkowo wskazane przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. O ile Komitet Kredytowy Zarządu Banku nie postanowi inaczej, ustala się limit zaangażowania Grupy w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 12% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 5% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku przekroczenia jakiegokolwiek limitu branżowego lub przewidywania, że taki limit może być przekroczony w następnym okresie sprawozdawczym, wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów.

Poniższe tabele prezentują strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego Grupy BRE Banku SA w poszczególne branże.

Struktura koncentracji zaangażowania Grupy BRE Banku SA

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)		Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	
		31.12.2012	%	31.12.2011	%
1.	Osoby fizyczne	37 816 508	54,34%	38 688 979	55,08%
2.	Obsługa nieruchomości	4 674 458	6,72%	4 279 605	6,09%
3.	Administracja publiczna	2 177 125	3,13%	2 508 575	3,57%
4.	Budownictwo	2 084 143	2,99%	2 277 683	3,24%
5.	Transport i biura turystyczne	1 737 725	2,50%	1 975 109	2,81%
6.	Energetyka i ciepłownictwo	1 474 800	2,12%	716 907	1,02%
7.	Paliwa płynne i gaz ziemny	1 392 174	2,00%	2 051 906	2,92%
8.	Metale	1 223 564	1,76%	1 260 732	1,79%
9.	Pozostały handel hurtowy	888 033	1,28%	909 508	1,29%
10.	Motoryzacja	880 978	1,27%	809 103	1,15%
11.	Podstawowe artykuły spożywcze	855 409	1,23%	614 850	0,88%
12.	Materiały budowlane	742 360	1,07%	706 057	1,01%
13.	Chemia i tworzywa sztuczne	719 518	1,03%	851 016	1,21%
14.	Farmacja i ochrona zdrowia	680 846	0,98%	314 964	0,45%
15.	Drewno i meble	632 047	0,91%	774 043	1,10%
16.	Telekomunikacja	618 089	0,89%	525 987	0,75%
17.	Przemysł mięsny	593 134	0,85%	528 178	0,75%
18.	Leasing i wynajem	429 591	0,62%	745 406	1,06%
19.	Zarządzanie, consulting, reklama	404 098	0,58%	947 286	1,35%

Łączne zaangażowanie Grupy w 2012 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 31,93% portfela kredytowego (2011 r. - 32,44%). Ryzyko inwestycyjne tych branż (w 3 - stopniowej skali tj.: małe, średnie, wysokie), według stanu na koniec 2012 roku, oszacowane przez doradców ds. ryzyka kredytowego Grupy, zostało sklasyfikowane następująco:

Obsługa nieruchomości	- średnie
Administracja publiczna	- małe
Budownictwo	- wysokie
Transport i biura turystyczne	- średnie
Energetyka i ciepłownictwo	- średnie
Paliwa płynne i gaz ziemny	- średnie
Metale	- wysokie
Pozostały handel hurtowy	- średnie
Motoryzacja	- wysokie
Podstawowe artykuły spożywcze	- średnie
Materiały budowlane	- średnie
Chemia i tworzywa sztuczne	- średnie
Farmacja i ochrona zdrowia	- średnie
Drewno i meble	- wysokie
Telekomunikacja	- średnie
Przemysł mięsny	- średnie
Leasing i wynajem	- średnie
Zarządzanie, consulting, reklama	- nd

Według stanu na koniec 2011 roku ryzyko wymienionych wyżej branż było sklasyfikowane następująco:

Obsługa nieruchomości	- średnie
Administracja publiczna	- małe
Budownictwo	- średnie
Transport i biura turystyczne	- średnie
Energetyka i ciepłownictwo	- średnie
Paliwa płynne i gaz ziemny	- średnie
Metale	- wysokie
Pozostały handel hurtowy	- średnie
Motoryzacja	- wysokie
Podstawowe artykuły spożywcze	- nd
Materiały budowlane	- średnie
Chemia i tworzywa sztuczne	- średnie
Farmacja i ochrona zdrowia	- nd
Drewno i meble	- wysokie
Telekomunikacja	- średnie
Przemysł mięsny	- nd
Leasing i wynajem	- średnie
Zarządzanie, consulting, reklama	- nd

Ryzyko koncentracji dużych zaangażowań

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych zaangażowań jest bieżący monitoring oraz kontrola zaangażowań pod kątem przestrzegania limitów prawnych. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Grupie:

- ustalane są wewnętrzne limity mniejsze niż określone w ustawie Prawo bankowe,
- dla klientów, których zaangażowanie przekracza 5% funduszy własnych, jest wprowadzony proces rezerwacji (pozwoleń) limitów zaangażowań,
- prowadzony jest tygodniowy raporting dotyczący dużych zaangażowań przeznaczony dla uczestników procesów kredytowego i inwestycyjnego.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Grupie dotyczące akceptowania zwiększania i podejmowania zaangażowań wobec klientów.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (włączając banki i brokerów) podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko bilansowe i pozabilansowe oraz dziennych limitów ryzyka dostaw dotyczących pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest codziennie porównywana z dopuszczalnym limitem.

Poziomem ekspozycji na ryzyko kredytowe zarządza się poprzez regularną analizę zdolności kredytobiorców oraz potencjalnych kredytobiorców do spłaty odsetek i kapitału oraz, w razie potrzeby, poprzez zmianę limitów kredytowych. Poziomem narażenia na ryzyko kredytowe zarządza się również poprzez uzyskiwanie zabezpieczeń oraz gwarancji.

3.6 Ryzyko rynkowe

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym Bank kieruje się zasadami i wymaganiami określonymi w uchwałach oraz rekomendacjach KNF, które adresują kwestie zarządzania ryzykiem rynkowym, w szczególności Rekomendacjami A oraz I.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego. Funkcje monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego są realizowane przez Departament Ryzyka oraz Departament Kontroli Operacji Finansowych w Obszarze Ryzyka Banku, który jest nadzorowany przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, podczas gdy operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka rynkowego odbywa się w Departamencie Rynków Finansowych, w Biurze Maklerskim oraz w Departamencie Skarbu, które podlegają członkowi Zarządu Banku nadzorującemu Obszar Bankowości Inwestycyjnej. Biuro Maklerskie jest jednostką organizacyjną Banku, która została wyodrębniona ze struktur Departamentu Rynków Finansowych. Biuro rozpoczęło działalność operacyjną w czerwcu 2012 roku. Ponadto, pozycje inwestycyjne wrażliwe na czynniki ryzyka rynkowego (na ceny akcji notowanych na Gieldzie Papierów Wartościowych) są zarządzane w Departamencie Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) funkcjonującym w obszarze Bankowości Korporacyjnej.

W prowadzonej działalności Bank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego - stóp procentowych, kursów walutowych, cen papierów wartościowych, zmienności implikowanych instrumentów opcyjnych, oraz spreadów kredytowych. Bank identyfikuje ryzyko rynkowe na pozycjach zaliczanych do księgi handlowej wycenianych do wartości godziwej (metodą wyceny bezpośredniej lub metodą wyceny z modelu), które może się zmaterializować stratami mającymi swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym Banku. Ponadto Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości rachunkowej. W szczególności, w celu odwzorowania ryzyka stóp procentowych produktów obszaru bankowości detalicznej i korporacyjnej o nieokreślonym terminie przeszacowania odsetek lub o stopach administrowanych przez Bank, Bank stosuje modele tak zwanych portfeli replikujących. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczone modelami wartości bieżącej (NPV - net present value). Kwantyfikacja ekspozycji na ryzyko rynkowe odbywa się przez pomiar wartości zagrożonej (ang. Value at Risk - VaR), wyznaczanie wartości testów warunków skrajnych, a także analizy scenariuszowe oparte na zachowaniach rynków, które miały miejsce podczas przeszłych kryzysów finansowych. Ryzyko rynkowe, w szczególności ryzyko stóp procentowych księgi bankowej, jest kwantyfikowane również przez wyznaczanie wartości zagrożonego dochodu odsetkowego (ang. Earning at Risk - EaR) dla portfela bankowego.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe decyzjami Komitetu Ryzyka BRE Banku SA ustanawiane są limity VaR oraz limity (mające charakter liczb kontrolnych) na test warunków skrajnych na odpowiednie portfele Banku.

Wartość zagrożona

W 2012 roku ryzyko rynkowe Banku mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR. Średnie wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla portfela Departamentu Rynków Finansowych (DFM), składającego się głównie z pozycji portfela handlowego wynosiło 29% (1,6 mln PLN), dla portfela Biura Maklerskiego (BM) 18% (0,4 mln PLN), natomiast dla portfela Departamentu Skarbu (DS), którego pozycje są klasyfikowane wyłącznie do portfela bankowego wynosiło 65% (10,4 mln PLN). Limit wartości zagrożonej pozycji Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine (DFS) w akcjach notowanych na GPW był wykorzystany średnio w 49% (0,5 mln PLN) w okresie do listopada 2012 roku. Od listopada 2012 roku, w związku z przeprowadzoną restrukturyzacją zaangażowania Grupy BRE Banku w akcje PZU SA, w wyniku której Bank przejął akcje PZU SA na portfel DFS, średnia VaR na portfelu DFS wynosiła 4,6 mln PLN. Do listopada 2012 roku na wysokość wartości zagrożonej (VaR) portfela Banku miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopę procentową - portfele skarbowych papierów dłużnych zarządzane przez DS na księdze bankowej oraz zarządzane przez DFM na pozycjach księgi handlowej łącznie z pozycjami wynikającymi z transakcji wymiany stóp procentowych. Portfele DFM instrumentów wrażliwych na zmiany kursów walutowych, takich jak transakcje wymiany walut oraz opcje walutowe miały relatywnie mniejszy wpływ na profil ryzyka Bank a ekspozycja portfeli BM oraz DFS na ryzyko cen akcji oraz na ryzyko zmienności implikowanych opcji giełdowych obracanych na GPW była relatywnie jeszcze mniejsza. Natomiast, począwszy od listopada 2012 roku, ryzyko cen akcji (w szczególności akcji PZU) stało się drugim istotnym rodzajem ryzyka rynkowego pozycji Banku.

Poziom VaR dla BRE Banku

W poniższych tabelach pokazujemy statystyki poziomów miar wartości zagrożonej w dwóch układach. W pierwszej tabeli są zamieszczone dane w układzie porównywalnym z rokiem 2011 (prezentowane wartości liczbowe odnoszą się do portfela Banku bez pozycji DFS).

w tys. zł	2012 rok				2011 rok			
	31.12.2012	średnia	maksimum	minimum	31.12.2011	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	6 162	11 146	14 368	6 162	12 157	11 166	14 480	8 219
VaR FX	132	506	2 004	76	229	258	719	29
VaR EQ	274	245	815	0	3	30	160	0
VaR	6 171	11 241	14 885	6 131	12 217	11 118	14 238	8 118

Poniższa tabela prezentuje analogiczne statystyki wartości zagrożonej portfela Banku łącznie z pozycjami DFS, w tym z uwzględnieniem akcji PZU, które się pojawiły w portfelu DFS począwszy od listopada 2012 roku.

w tys. zł	2012 rok			
	31.12.2012	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	6 162	11 146	14 368	6 162
VaR FX	132	506	2 004	76
VaR EQ	4 750	925	4 801	1
VaR	9 879	11 588	14 779	8 059

Testy warunków skrajnych

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych, które pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli Banku, które nastąpiłyby w skutek wystąpienia tzw. scenariuszy stres testowych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyspecyfikowanych skrajnych wartości w horyzoncie jednodniowym. Bank stosuje równolegle dwie metody przeprowadzania testów warunków skrajnych: jedną, w której scenariusze składają się z dużych, ekstremalnie skorelowanych zmian, jednakowych w każdej grupie, wartości czynników ryzyka, oraz drugą, w której scenariusze zmian czynników ryzyka zostały skonstruowane na podstawie dużych zmian parametrów rynkowych zaobserwowanych w przeszłych rynkowych sytuacjach kryzysowych.

Na wartości testu warunków skrajnych kalkulowanego drugą metodą dla portfeli Departamentu Skarbu oraz Departamentu Rynków Finansowych nałożone były limity mające charakter liczb kontrolnych. Średnie wykorzystanie tych limitów wynosiło w 2012 roku na portfelu Departamentu Skarbu (DS) 32% (39,4 mln PLN)- w 2011 roku 83% (103,6 mln PLN), a na portfelu Departamentu Rynków Finansowych (DFM) 20% (15,2 mln PLN) - w 2011 roku 19% (14,3 mln PLN). Spośród tego rodzaju scenariuszy największa potencjalna strata obserwowana była przy dużych zmianach stóp procentowych (głównie stóp krajowych). Dla scenariusza 15% wzrostu poziomu stóp procentowych średnia zmiana wyceny portfela BRE Banku w 2012 roku wyniosłaby 38,1 mln PLN. Realizacja tego scenariusza wzrostu stóp procentowych spowodowałaby w głównej mierze (w części odpowiadającej portfelom księgi bankowej Departamentu Skarbu instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży) pomniejszenie kapitałów Banku, a w mniejszym stopniu wpływałaby na rachunek zysków i strat. Na portfelu Departamentu Skarbu średnia potencjalna zmiana wyceny przy tym scenariuszu w 2012 roku wyniosłaby 38,5 mln PLN.

Średnia wartość testu warunków skrajnych, opartych na zaobserwowanych przeszłych sytuacjach kryzysowych, wynosiła w 2012 roku dla portfeli Departamentu Rynków Finansowych 17,6 mln zł (w 2011 roku - 14,6 mln zł), a dla portfeli Departamentu Skarbu 48,5 mln zł (w 2011 roku - 102,4 mln zł).

Ryzyko rynkowe Grupy BRE Banku

Zasadniczym źródłem ryzyka rynkowego Grupy BRE Banku są pozycje BRE Banku. Poniższa tabela przedstawia statystyki poziomów miar wartości zagrożonej (przy poziomie ufności 97,5% dla jednodniowego okresu utrzymywania pozycji) Grupy BRE Banku (to jest portfeli BRE Banku, BRE Banku Hipotecznego, BRE Leasingu, Domu Inwestycyjnego BRE Banku oraz BRE GOLD FIZAN) w 2012 roku dla poszczególnych podmiotów należących do Grupy, w których zidentyfikowano pozycje ryzyka rynkowego oraz w rozbiciu na wartości zagrożone odpowiadające poszczególnym głównym rodzajom ryzyka - ryzyka stóp procentowych (VaR IR), ryzyka kursów walutowych (VaR FX) i ryzyka cen akcji / wartości indeksów (VaR EQ). Wartości miar VaR dla BRE Banku prezentowane w poniższej tabeli uwzględniają pozycje DFS łącznie z akcjami PZU przeniesionymi z BRE GOLD FIZAN.

w tys. zł	Grupa BRE	BRE	BRE BH	BRE Leasing	DI BRE	BRE GOLD
VaR IR	11 162	11 146	108	287	20	0
VaR FX	526	506	78	238	3	0
VaR EQ	5 955	925	0	0	117	5 839
VaR średni	14 800	11 588	111	299	119	6 900
VaR max	18 125	14 779	192	461	237	4 345
VaR min	9 914	8 059	61	201	55	0
VaR	9 999	9 879	129	253	58	0

Dla porównania wartość zagrożona VaR na koniec roku 2011 na poziomie Grupy BRE Banku wynosiła 16 132 tys. zł (z pozycją pośrednią w akcjach PZU wynikającą z udziałów w BRE GOLD FIZAN) w tym dla BRE Banku - 12 217 tys. zł, dla BRE Banku Hipotecznego - 146 tys. zł, dla BRE Leasingu - 373 tys. zł, oraz dla Domu Inwestycyjnego BRE Banku - 91 tys. zł i dla BRE GOLD FIZAN - 5 842 tys. zł.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

3.7 Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na wpływ zmian kursów walutowych. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Grupy według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

31.12.2012	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	3 721 979	1 061 004	7 342	174	1 057	27 647	4 819 203
Należności od banków	1 651 761	921 416	556 109	2 915	103 030	709 347	3 944 578
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 150 886	-	-	-	-	-	1 150 886
Pochodne instrumenty finansowe	2 645 456	120 777	33 657	63	-	2 742	2 802 695
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31 744 869	10 784 676	1 551 447	21 116 206	45 971	1 816 085	67 059 254
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	-	-	-	-	2 439	2 439
Lokacyjne papiery wartościowe	19 485 400	415	10 353	-	-	497 220	19 993 388
Wartości niematerialne	431 379	209	-	-	-	4 535	436 123
Rzeczowe aktywa trwałe	761 009	4 017	-	-	-	8 878	773 904
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 199 291	37 371	4 773	1	8	12 132	1 253 576
A k t y w a r a z e m	62 792 030	12 929 885	2 163 681	21 119 359	150 066	3 081 025	102 236 046
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	2 477 937	929 036	862 762	16 567 536	1 157	272 511	21 110 939
Pochodne instrumenty finansowe	3 323 575	120 287	29 366	-	-	3 456	3 476 684
Zobowiązania wobec klientów	44 762 732	8 575 021	1 416 809	76 836	137 439	3 014 763	57 983 600
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	2 803 068	2 089 207	-	-	-	-	4 892 275
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych - zobowiązania z tytułu emisji	-	4 220	-	-	-	-	4 220
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	3 222 295	-	-	3 222 295
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	1 431 460	93 599	32 643	1 602	2 035	61 383	1 622 722
Rezerwy	187 939	10 652	10 135	4 545	-	56	213 327
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	54 986 711	11 822 022	2 351 715	19 872 814	140 631	3 352 169	92 526 062
Pozycja bilansowa netto	7 805 319	1 107 863	(188 034)	1 246 545	9 435	(271 144)	9 709 984
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	12 989 302	1 314 325	314 653	-	61 907	163 785	14 843 972
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	1 884 894	472 397	81 236	-	1 640	109 707	2 549 874

31.12.2011	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	935 433	57 240	9 160	118	1 729	34 676	1 038 356
Należności od banków	1 916 184	1 230 760	648 415	37 732	29 087	146 696	4 008 874
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 473 176	-	3 846	-	-	-	1 477 022
Pochodne instrumenty finansowe	1 400 522	71 353	24 603	1 355	-	8 762	1 506 595
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	28 141 033	11 330 484	2 495 507	23 981 722	49 564	1 853 206	67 851 516
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	-	-	-	-	1 924	1 924
Lokacyjne papiery wartościowe	20 036 026	351	7 991	-	-	506 904	20 551 272
Wartości niematerialne	425 145	377	-	-	-	11 247	436 769
Rzeczowe aktywa trwałe	813 034	6 956	-	-	-	12 465	832 455
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 108 170	44 050	1 623	1 799	14	15 208	1 170 864
A k t y w a r a z e m	56 248 723	12 741 571	3 191 145	24 022 726	80 394	2 591 088	98 875 647
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	4 113 503	2 456 373	1 224 000	19 183 950	171	412 812	27 390 809
Pochodne instrumenty finansowe	1 766 612	67 474	22 743	638	-	5 280	1 862 747
Zobowiązania wobec klientów	42 572 602	7 382 918	1 475 994	47 291	99 690	2 665 893	54 244 388
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 735 988	-	-	-	-	-	1 735 988
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	3 456 200	-	-	3 456 200
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	1 582 605	240 482	76 584	5 826	2 768	51 417	1 959 682
Rezerwy	135 785	2 639	10 590	4 081	20	53	153 168
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	51 907 095	10 149 886	2 809 911	22 697 986	102 649	3 135 455	90 802 982
Pozycja bilansowa netto	4 341 628	2 591 685	381 234	1 324 740	(22 255)	(544 367)	8 072 665
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	12 883 476	1 029 183	116 544	-	13 239	157 784	14 200 226
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 133 969	577 717	143 941	-	56	111 567	2 967 250

3.8 Ryzyko stopy procentowej

BRE Bank SA

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej funkcje monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez Departament Ryzyka, nadzorowany przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, a operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka przez Departament Skarbu, podlegający Dyrektorowi Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej. W ten sposób zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku finansowego oraz kapitału banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, a w szczególności Rekomendacją G, Bank monitoruje strukturę księgi bankowej zarówno w zakresie niedopasowania terminów przeszacowania, jak również ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami stosowanymi do kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko (ang. Earning at Risk). Wykonywane są również analizy typu stress test, mające na celu oszacowanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną portfela bankowego. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej kwantyfikowane jest również poprzez miary ryzyka rynkowego - wartość zagrożoną (ang. Value at Risk) oraz testy warunków skrajnych.

Decyzją Komitetu Ryzyka BRE Banku SA ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest ograniczona dla portfela bankowego limitami niedopasowania terminów przeszacowania, a także limitami dla ryzyka rynkowego - nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych. Wykorzystanie tych limitów jest monitorowane i kontrolowane w trybie dziennym.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko

Według stanu na 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym („EaR”) o:

31.12.2012		31.12.2011	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
90,26	PLN	35,06	PLN
10,89	EUR	2,19	EUR
2,17	USD	4,50	USD
14,45	CHF	18,90	CHF
8,30	CZK	7,63	CZK

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej.

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza również szereg kalkulacji zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stress testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2012 roku 58 mln PLN (na koniec 2011 roku 375 mln PLN), a dla portfela instrumentów dostępnych do sprzedaży 324 mln PLN (na koniec 2011 roku 333 mln PLN). Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się, że przy małych wartościach stóp, ich spadek nie może osiągnąć wartości mniejszej lub równej zero.

Na obserwowany w 2012 roku poziom miar ryzyka (dochodu odsetkowego narażonego na ryzyko oraz zmiany wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku testów warunków skrajnych) wpływ miała zmiana metodologii. Stopniowo od początku roku kolejne grupy produktów obejmowane były metodą portfeli replikujących w celu lepszego odzwierciedlenia reakcji ich oprocentowania na zmiany rynkowych stóp procentowych.

BRE Bank Hipoteczny SA

Podstawowymi miarami ryzyka stopy procentowej w BRE Banku Hipotecznego SA są luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko („EaR”).

Według stanu na 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku, zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów przeszacowania, w przypadku, gdyby miała charakter trwały i o niekorzystnym kierunku, spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego o:

31.12.2012		31.12.2011	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
5,00	PLN	4,00	PLN
0,09	EUR	0,49	EUR
0,01	USD	0,01	USD

Przy wyliczaniu tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i pasywów ujętych w sprawozdaniu finansowym według stanu na prezentowane powyżej daty nie ulegnie zmianie w trakcie najbliższego roku ani że BRE Bank Hipoteczny nie podejmie żadnych działań w celu zmiany ekspozycji narażonej na ryzyko.

BRE Leasing Sp. z o.o.

BRE Leasing Sp. z o.o. stosuje analizę ryzyka, gdzie czynnikami ryzyka są:

- stopy procentowe,
- kursy wymiany walut.

Wrażliwość poszczególnych transakcji na czynniki ryzyka jest obliczana poprzez dodanie czynnika ryzyka (tzw. Shock Rate) i zbadaniu jego wpływu na wartość bieżącą portfela (MTM).

Według stanu na 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmian rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie wartości bieżącej portfela o:

31.12.2012		31.12.2011	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
3,10	PLN	1,50	PLN
1,60	EUR	1,40	EUR
0,00	USD	0,20	USD
0,01	CHF	1,10	CHF
0,01	JPY	0,10	JPY

Ryzyko stopy procentowej Grupy BRE Banku SA

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Grupy według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2012	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	1 857 284	-	-	-	-	2 961 919	4 819 203
Należności od banków	3 680 988	57 318	42 735	-	-	163 537	3 944 578
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu i lokacyjne)	15 019 697	69 955	1 159 942	4 031 169	669 958	193 553	21 144 274
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	58 943 756	4 449 053	2 349 164	508 665	25 653	782 963	67 059 254
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	382 705	627 111	1 333 906	474 354	25 034	843 211	3 686 321
A k t y w a r a z e m	79 884 430	5 203 437	4 885 747	5 014 188	720 645	4 945 183	100 653 630
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	11 089 295	9 847 354	173 021	-	-	1 269	21 110 939
Zobowiązania wobec klientów	44 332 686	5 704 981	7 442 917	78 425	266 207	158 384	57 983 600
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	675 248	505 256	1 663 639	2 048 132	-	-	4 892 275
Zobowiązania podporządkowane	578 765	2 643 530	-	-	-	-	3 222 295
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	458 655	640 483	1 762 420	615 477	32 089	1 362 405	4 871 529
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	57 134 649	19 341 604	11 041 997	2 742 034	298 296	1 522 058	92 080 638
Luka bilansowa	22 749 781	(14 138 167)	(6 156 250)	2 272 154	422 349		

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

31.12.2011	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	818 199	-	-	-	-	220 157	1 038 356
Należności od banków	3 663 434	129 128	117 183	-	-	99 129	4 008 874
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu i lokacyjne)	12 283 888	426 025	4 888 368	3 186 329	1 052 154	191 530	22 028 294
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59 351 360	4 487 765	2 629 225	594 810	29 800	758 556	67 851 516
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	247 112	376 782	680 893	260 730	14 497	785 665	2 365 679
A k t y w a r a z e m	76 363 993	5 419 700	8 315 669	4 041 869	1 096 451	2 055 037	97 292 719
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	-	-	-	-	-	-	-
Zobowiązania wobec innych banków	14 126 055	13 126 153	132 096	-	-	6 505	27 390 809
Zobowiązania wobec klientów	47 316 524	5 109 449	1 090 733	147 939	400 891	178 852	54 244 388
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	571 665	369 080	795 243	-	-	-	1 735 988
Zobowiązania podporządkowane	1 238 818	2 217 382	-	-	-	-	3 456 200
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	330 761	353 811	952 524	329 095	18 760	1 601 652	3 586 603
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	63 583 823	21 175 875	2 970 596	477 034	419 651	1 787 009	90 413 988
Luka bilansowa	12 780 170	(15 756 175)	5 345 073	3 564 835	676 800		

3.9 Ryzyko płynności

BRE Bank SA

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań. Bank realizuje go poprzez dywersyfikację stabilnych źródeł finansowania w zakresie grup klientów, produktów i walut przy jednoczesnej optymalizacji bilansu pod kątem rentowności. Długoterminowe działania BRE Banku organizowane są wokół wzrostu determinowanego przez możliwości finansowania oraz dochodowości biznesu.

W 2012 roku sytuacja płynnościowa była ściśle monitorowana i utrzymywana na adekwatnym do potrzeb poziomie poprzez dostosowywanie poziomu bazy depozytów i uruchamianie dodatkowych źródeł finansowania w zależności od rozwoju akcji kredytowej i pozostałych potrzeb płynnościowych.

Założenia strategiczne dotyczące dywersyfikacji źródeł finansowania i rentownej struktury bilansu odzwierciedlone są w celach biznesowych i finansowych Grupy BRE Banku określonych za pomocą odpowiednich mierników m.in. wskaźnika L/D (Loans to Deposits). Zakłada on określoną relację kredytów do depozytów w celu utrzymania stabilnej struktury bilansu. W ciągu roku 2012 płynność mierzona wskaźnikiem L/D uległa poprawie z poziomu 125,1% do poziomu 115,7%. Bank buduje stabilną bazę depozytową poprzez produkty depozytowe, inwestycyjne oraz programy regularnego i celowego oszczędzania jak również w ramach depozytów operacyjnych spółek zależnych. Zobowiązania wobec klientów stanowią główne źródło finansowania działalności. Drugim pod względem wielkości źródłem finansowania, jest portfel długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku), w tym głównie od Commerzbanku (Nota 27). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 30) stanowią podstawowe źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. W związku z zawieszeniem sprzedaży kredytów hipotecznych w CHF następuje sukcesywne zmniejszanie się należności w tej walucie wynikające ze stopniowego spłacania się portfela. Środki uzyskane ze spłaty wspomnianych kredytów są wykorzystywane do pomniejszenia zadłużenia Banku w CHF w stosunku do głównego akcjonariusza, Commerzbanku A.G. W roku 2012 zostało ono zredukowane o 430 mln CHF poprzez nieprzedłużenie zapadających kredytów.

Ponadto do finansowania (w tym w walutach obcych) Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych zarówno w ramach Grupy Commerzbanku, jak i na rynku międzynarodowym oraz transakcje FX swap. Bank wykorzystał w drugim półroczu 2012 r. Program Emisji Obligacji (EMTN), dokonując emisji na kwotę 500 mln EUR.

Bank ma również możliwość pozyskania finansowania w ramach Programu Emisji Bankowych Papierów Dłużnych do kwoty 5 mld PLN. W listopadzie 2012 została przeprowadzona emisja papierów dłużnych o wartości 450 mln PLN o terminie zapadalności 3 lata. Przy podejmowaniu decyzji co do finansowania Bank bierze pod uwagę nadzorcze miary i limity płynności, jak również ustanowione wewnętrznie limity ryzyka, mając na celu dostosowanie struktury terminowej źródeł finansowania do struktury długoterminowych aktywów. Zakłada się również utrzymanie udziału aktywów płynnych na poziomie niezbędnym z punktu widzenia bezpieczeństwa działania wyrażonego satysfakcjonującymi wskaźnikami płynności.

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. W ramach istniejącego procesu można wyodrębnić obszar zarządzania ryzykiem płynności zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym oraz obszar pomiaru i kontroli ryzyka płynności.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawanych jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla

wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. Zapewnienie odpowiedniego poziomu płynności Banku realizowane jest poprzez aktywne zarządzanie strukturą przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu odpowiedniego poziomu bufora płynnościowego. W 2012 roku Bank utrzymywał wysoki poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do potrzeb wynikających z aktywności Banku i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank kalkuluje zdefiniowane w Uchwale nadzorcze miary płynności. W 2012 roku nadzorcze limity na miary płynności, zarówno krótkoterminowej, jak i długoterminowej, nie były przekraczane. Ponadto zgodnie z wymogami Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity zaangażowania w aktywa długoterminowe. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i limitów w rachunkach.

Ciągłej analizie podlega nie tylko płynność w warunkach normalnych, ale również przy założeniu potencjalnego zagrożenia jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące zarówno funkcjonowania rynków finansowych, jak i zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku. Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.9.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynnienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do Rezerw Płynnościowych Banku.

Wartość urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)		
Przedział czasowy	31.12.2012	31.12.2011
do 3 dni roboczych	11 559	7 065
do 7 dni kalendarzowych	11 425	11 222
do 15 dni kalendarzowych	10 478	11 148
do 1 miesiąca	11 500	12 339
do 2 miesięcy	12 488	12 011
do 3 miesięcy	13 399	12 280
do 4 miesięcy	13 767	12 705
do 5 miesięcy	14 048	13 073
do 6 miesięcy	13 849	12 658
do 7 miesięcy	13 072	12 741
do 8 miesięcy	13 029	12 851
do 9 miesięcy	12 798	11 851
do 10 miesięcy	12 332	12 110
do 11 miesięcy	11 239	12 134
do 12 miesięcy	11 292	12 259

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki płynności w wymienionych przedziałach czasowych.

BRE Bank Hipoteczny SA

Ryzyko płynności wynika z występowania różnic pomiędzy terminem zapadalności aktywów Banku oraz wymagalności jego pasywów. Bank zarządza ryzykiem płynności poprzez wdrożenie procedur monitoringu i raportowania przewidywanych wpływów i wypływów oraz dostępnych środków pieniężnych.

Źródła finansowania podlegają dywersyfikacji, jednakże pozyskiwane są głównie w ramach współpracy z BRE Bankiem. Bank finansuje długoterminowe aktywa w pierwszej kolejności listami zastawnymi o długim terminie wymagalności oraz długoterminowymi depozytami zaciągniętymi w BRE Banku, a bieżące zapotrzebowanie na środki zaspokaja na rynku międzybankowym poprzez emisje krótkoterminowych obligacji i przyjmowanie depozytów.

Bank posiada plan działania na wypadek pogorszenia się wskaźników płynności.

W 2012 roku wartość wskaźników płynności do 1 miesiąca utrzymywała się w przedziale od 23,10% do 70,19%, a jego wartość średnia wynosiła 38,70%. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość tego współczynnika wynosiła 39,15%. Wartość wskaźnika płynności do 1 miesiąca w wysokości 39,15% wynika z uwzględnienia należności

pozabilansowych do otrzymania z innych banków (bezwartunkowej linii stand-by) na łączną kwotę 200 mln zł (2011 r.: 200 mln zł).

BRE Leasing Sp. z o.o.

Celem polityki zarządzania płynnością BRE Leasing jest takie kształtowanie struktury bilansu oraz transakcji pozabilansowych, które zapewnią stałą płynność spółki z uwzględnieniem charakteru prowadzonej działalności oraz potrzeb mogących się pojawić w wyniku zmian na rynkach finansowych lub wynikających z zachowań kredytodawców i klientów. Zapewnienie stałej płynności dotyczy zarówno normalnych, stabilnych warunków działania jak i warunków podwyższonego prawdopodobieństwa jej utraty.

Spółka zarządza ryzykiem płynności poprzez bilansowanie należności z umów leasingu z zobowiązaniami kredytowymi z punktu widzenia terminów ich zapadalności na podstawie raportów opartych o przepływy pieniężne. Ponadto Spółka posiada otwarte źródła refinansowania na okresy ponad półroczne.

Polityka zarządzania ryzykiem płynności obejmuje podstawowe zasady zarządzania tym ryzykiem oraz metody jego pomiaru i kontroli, a także sposoby działania w sytuacjach zagrożenia utraty płynności. Równolegle do kontroli ryzyka płynności wykonywanej przez Zarząd spółki, wykonywana jest niezależna kontrola ryzyka płynności przez BRE Bank.

Metodą bazową analizy i pomiaru ryzyka w spółce jest ujęcie kontraktowe, czyli rachunek niedopasowania przyszłych przepływów pieniężnych, zwany powszechnie „luką niedopasowania”. Za pomocą tej metody ustala się kontraktowe przepływy pieniężne dla wszystkich walut i wszystkich pozycji bilansowych i pozabilansowych.

Spółka stosuje także metodę urealnionych przepływów finansowych w układzie scenariuszowym. Przepływy urealnione są tworzone w dwóch wersjach: podstawowej i stress testu. Założenia do poszczególnych scenariuszy bazują na przygotowanych przez pionierów handlowe spółki planach sprzedażowych, w oparciu o analizę stopnia płynności oraz zastępowalności poszczególnych portfeli aktywów leasingowych i kredytów oraz instrumentów dłużnych.

3.9.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepochońnych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Grupę, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdykontowane przepływy środków pieniężnych.

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2012 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec innych banków	3 311 374	74 657	3 656 870	11 526 046	2 562 206	21 131 153
Zobowiązania wobec klientów	43 623 285	4 850 738	7 511 785	320 690	1 671 209	57 977 707
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	350 547	157 069	93 241	4 499 556	205 894	5 306 307
Zobowiązania podporządkowane	4 878	-	-	1 761 136	1 456 324	3 222 338
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	14 540	14 220	37 115	17 800	837	84 512
Pozostałe zobowiązania	967 434	28 301	192 642	9 577	6 789	1 204 743
Zobowiązania razem	48 272 058	5 124 985	11 491 653	18 134 805	5 903 259	88 926 760

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Aktywa razem	19 503 953	5 137 621	12 444 037	29 306 634	49 274 820	115 667 065
Luka płynności netto	(28 768 105)	12 636	952 384	11 171 829	43 371 561	26 740 305

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2011 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec innych banków	3 799 535	414 236	4 407 931	14 042 491	5 582 306	28 246 499
Zobowiązania wobec klientów	46 276 544	4 300 180	794 412	383 866	2 434 292	54 189 294
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	372 455	71 607	882 060	1 465 838	205 986	2 997 946
Zobowiązania podporządkowane	7 851	7 028	19 887	105 652	3 473 819	3 614 237
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	12 835	14 305	32 884	20 199	641	80 864
Pozostałe zobowiązania	1 190 066	27 452	219 509	10 529	3 829	1 451 385
Zobowiązania razem	51 659 286	4 834 808	6 356 683	16 028 575	11 700 873	90 580 225

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Aktywa razem	15 739 695	4 179 751	18 782 019	30 263 305	50 757 444	119 722 214
Luka płynności netto	(35 919 591)	(655 057)	12 425 336	14 234 730	39 056 571	29 141 989

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowny termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona.

Ponadto część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Grupa mogłaby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto, sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

3.9.2 Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie netto należą:

- pochodne transakcje *futures*,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty *swap* na stopę procentową (IRS),
- kontrakty *swap* na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty *forward* na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania finansowe Grupy, które będą rozliczone na bazie netto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

Ujawnione w tabeli kwoty są zdyskontowanymi umownymi wypływami środków pieniężnych.

31.12.2012

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	10 668	48 145	125 781	49 644	-	234 238
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	247	999	4 417	-	-	5 663
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS), w tym:	265 516	304 016	599 662	1 456 714	396 415	3 022 323
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	-	8 870	130 793	1 039	-	140 702
Opcje	479 988	3 456	90 410	8 812	19	582 685
Inne	2 211	734	1 172	83	-	4 200
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	758 630	366 220	952 235	1 516 292	396 434	3 989 811

31.12.2011

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	8 207	15 169	26 359	2 638	-	52 373
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	663	1 470	8 809	-	-	10 942
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS), w tym:	49 963	251 924	195 245	631 053	134 439	1 262 624
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	-	820	696	199 777	-	201 293
Opcje	5 351	28 403	143 895	12 942	-	190 591
Pochodne transakcje <i>futures</i>	-	1	-	-	-	1
Inne	399	-	631	-	-	1 030
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	64 583	297 787	375 635	846 410	134 439	1 718 854

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty *forward* oraz walutowe kontrakty *swap*.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania/należności finansowe Grupy, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2012

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	9 824 900	2 691 334	2 052 585	159 335	-	14 728 154
- wpływy	9 853 242	2 762 336	2 059 865	157 772	-	14 833 215

31.12.2011

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	9 118 645	3 956 735	5 610 332	258 135	-	18 943 847
- wpływy	9 130 609	3 891 088	5 634 221	271 787	-	18 927 705

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdykontowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 20 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 35.

3.10 Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym

Ryzyko w kontraktach ubezpieczeniowych wiąże się z możliwością wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, a także z niepewnością co do wysokości świadczenia, do wypłaty którego zobowiązany jest ubezpieczyciel z tytułu tego zdarzenia. Z natury kontraktów ubezpieczeniowych ryzyko to jest więc losowe i tym samym nieprzewidywalne.

Dla portfela kontraktów ubezpieczeniowych, gdzie w momencie tworzenia produktu i kalkulacji składek ubezpieczeniowych, a także w momencie tworzenia planów finansowych na kolejne okresy rozliczeniowe stosuje się zasady rachunku prawdopodobieństwa, podstawowym ryzykiem jest ryzyko rozbieżności pomiędzy rzeczywistymi odszkodowaniami a ich oczekiwanymi wartościami.

Ponieważ oszacowania współczynników szkodowości zwykle opierają się na danych historycznych istnieje ryzyko, że ich rzeczywista realizacja będzie różniła się od oczekiwanej ze względu na czynniki zmieniające się w czasie, takie jak:

- struktura demograficzna ubezpieczonych w umowach grupowych dotyczących zdrowia,
- regulacje prawne dotyczące rynku ubezpieczeniowego,
- pozostałe regulacje prawne, mające wpływ na rynek ubezpieczeniowy.

Czynnikiem zwiększającym ryzyko rozbieżności pomiędzy oszacowaniami współczynników szkodowości a ich rzeczywistą realizacją jest również zbyt mały portfel ubezpieczeń, który nie tylko nie pozwala na działanie Praw Wielkich Liczb, ale ponadto nie daje wystarczającej informacji statystycznej do prawidłowego zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym.

W celu zmniejszenia tego ryzyka Grupa koncentruje się głównie na zwiększaniu portfeli danych ryzyk ubezpieczeniowych przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka, jak również sumy na pojedynczym ryzyku, na swoim udziale poprzez stosowanie głębokiej reasekuracji.

Innym źródłem ryzyka ubezpieczeniowego jest zjawisko przestępczości ubezpieczeniowej obecne w większym lub mniejszym stopniu w większości produktów ubezpieczeniowych. Zjawisko to polega na wyłudzeniu odszkodowań lub świadczeń faktycznie nienależnych.

Metodami ograniczającymi skutki występowania tego zjawiska są między innymi działania prewencyjne podejmowane przez środowiska ubezpieczeniowe (rejstry itp.) oraz procedury zapobiegające przyjmowaniu takiego ryzyka do ubezpieczenia, czy też odpowiednie procedury likwidacji szkód.

W 2012 roku Grupa oferowała krótkoterminowe kontrakty ubezpieczeniowe majątkowe i osobowe, zarówno w modelu indywidualnym jak i grupowym, przy czym model grupowy stosowany jest dla portfela ubezpieczeń tzw. bancassurance.

Grupa oferuje również umowy indywidualne w modelu koasekuracji z innymi ubezpieczycielami.

Umowy indywidualne zawierane są zwykle na rok z możliwością odnowienia, z wyjątkiem umów ubezpieczenia turystycznego, które zawierane są na czas trwania wyjazdu zagranicznego, czyli od 1 do 90 dni. Grupa ma prawo raz do roku przy odnowieniu zaproponować nowe warunki umowy, lub też może takiego odnowienia w ogóle nie proponować.

Umowy grupowe zawierane są bezterminowo, przy czym Grupa ma prawo w każdym czasie zaproponować nowe warunki umowy z 3-miesięcznym okresem wypowiedzenia, z wyjątkiem umów finansowych, gdzie warunki umowy można zmienić za porozumieniem stron lub z 12-miesięcznym okresem wypowiedzenia.

Grupa reasekuruje kontrakty ubezpieczeniowe za pomocą umów reasekuracji.

Koncentracja ryzyka ubezpieczeniowego pokazana została zgodnie z podziałem i zakresem ryzyk według grup definiowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, a także według modelu sprzedaży - indywidualnego i grupowego.

Koncentracja ryzyka ubezpieczeniowego wyrażona w rezerwach na odszkodowania i świadczenia

Ryzyko brutto	31.12.2012	udział %	31.12.2011	udział %
wypadku	13 120	13%	8 151	10%
choroby	11 562	11%	12 649	16%
casco pojazdów lądowych	3 897	4%	3 778	5%
szkód spowodowanych żywiołami	5 568	5%	4 787	6%
pozostałych szkód rzeczowych	5 413	5%	4 079	5%
odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	38 393	37%	23 727	30%
odpowiedzialności cywilnej	766	1%	560	1%
kredytu	16 875	17%	16 592	21%
gwarancji	697	1%	1 147	1%
różnych ryzyk finansowych	353	0%	417	1%
ochrony prawnej	178	0%	178	0%
świadczenia pomocy	5 728	6%	3 344	4%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia brutto	102 550	100%	79 409	100%
Ryzyko na udziale własnym	31.12.2012	udział %	31.12.2011	udział %
wypadku	13 120	25%	8 158	19%
choroby	11 562	22%	12 648	29%
casco pojazdów lądowych	809	2%	777	2%
szkód spowodowanych żywiołami	3 755	7%	2 079	5%
pozostałych szkód rzeczowych	4 498	8%	3 372	8%
odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	7 678	14%	4 888	11%
odpowiedzialności cywilnej	560	1%	407	1%
kredytu	8 583	16%	8 501	20%
gwarancji	697	1%	1 147	3%
różnych ryzyk finansowych	353	1%	417	1%
ochrony prawnej	178	0%	178	0%
świadczenia pomocy	1 376	3%	640	1%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	53 169	100%	43 212	100%
Ryzyko brutto	31.12.2012	udział %	31.12.2011	udział %
indywidualne	54 031	53%	37 913	48%
grupowe	48 519	47%	41 496	52%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia	102 550	100%	79 409	100%
Ryzyko na udziale własnym	31.12.2012	udział %	31.12.2011	udział %
indywidualne	16 031	30%	12 765	30%
grupowe	37 138	70%	30 447	70%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	53 169	100%	43 212	100%

Analiza wrażliwości rezerw szkodowych

Ze względu na przyjęte metody liczenia rezerwy IBNR („Naive loss ratio” oraz „Bornhuetter-Ferguson”) całkowite rezerwy na odszkodowania i świadczenia wraz z kosztami likwidacji zależą w zasadzie liniowo od założonego współczynnika szkodowości ULR („Ultimate loss ratio”), przyjętego do naliczenia rezerwy IBNR, z wyjątkiem sytuacji, gdy współczynnik szkodowości obliczony jedynie na podstawie szkód już zgłoszonych w danej grupie ubezpieczeń przekroczy założoną wartość ULR.

Natomiast sama rezerwa IBNR jest wrażliwa na zmiany założonych współczynników szkodowości.

Analizę wrażliwości przeprowadzono jednocześnie dla wszystkich ubezpieczonych ryzyk w portfelu, poprzez zmianę prognozowanych współczynników szkodowości przy niezmiennych pozostałych parametrach portfela.

Poniższa tabela odzwierciedla zmiany rezerwy IBNR przy zmianie parametrów prognozowanych współczynników szkodowości ULR:

Zmiana współczynnika ULR (%)		Zmiana rezerwy IBNR (%)		Wartość rezerwy IBNR (w tys. zł)		Zmiana wartości rezerwy IBNR (w tys. zł)		Wpływ na wynik finansowy po reasekuracji (w tys. zł)	
31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
(20)	(20)	(26)	(26)	58 975	45 049	(21 218)	(16 191)	11 852	8 838
(10)	(10)	(13)	(13)	69 486	53 101	(10 708)	(8 139)	6 009	4 457
10	10	14	14	91 038	69 695	10 845	8 455	(6 140)	(4 773)
20	20	27	28	101 988	78 197	21 794	16 957	(12 385)	(9 592)

Analiza adekwatności rezerw

Grupa przeprowadziła analizę adekwatności rezerw, która wykazała, że rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe (pomniejszone o aktywowane koszty akwizycji) na dzień 31 grudnia 2012 roku zostały utworzone na poziomie wystarczającym do pokrycia zobowiązań wynikających z umów ubezpieczeniowych zawartych do dnia 31 grudnia 2012 roku.

Zarządzanie kapitałem

Od momentu rozpoczęcia działalności przez BRE Ubezpieczenia TUiR SA, tj. 15 stycznia 2007 roku, zarządzanie kapitałem spółek ubezpieczeniowych związane jest z dążeniem do zachowania stałej wypłacalności. Celem Grupy w zakresie zarządzania kapitałem jest zachowanie zdolności spółek ubezpieczeniowych wchodzących w skład Grupy do kontynuowania działalności oraz utrzymanie optymalnej struktury kapitału, aby zredukować koszty kapitału.

W tym celu Grupa na bieżąco monitoruje wartość środków własnych w relacji do marginesu wypłacalności oraz kapitału gwarancyjnego zgodnie z wymaganiami kapitałowymi nałożonymi przez przepisy obowiązujące w Polsce (Ustawa o działalności ubezpieczeniowej oraz Ustawa o rachunkowości wraz z odpowiednimi rozporządzeniami).

Zgodnie tymi przepisami spółka BRE Ubezpieczenia TUiR SA jest obowiązana posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny, przy czym kapitał gwarancyjny jest równy większej z wartości: jednej trzeciej marginesu wypłacalności i minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego.

Sposób wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalną wysokość kapitału gwarancyjnego określa rozporządzenie Ministra Finansów, które uwzględnia konieczność zapewnienia wypłacalności spółek prowadzących działalność ubezpieczeniową.

Środki własne spółki są to aktywa zakładu ubezpieczeń, z wyłączeniem aktywów:

- przeznaczonych na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań,
- wartości niematerialnych innych niż DAC (Deferred Acquisition Cost - odroczone koszty akwizycji),
- akcji i udziałów własnych będących w posiadaniu zakładu ubezpieczeń,
- z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Spółka BRE Ubezpieczenia TUiR SA kieruje się przy wyliczaniu marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego jedynie wymogami ustawowymi.

Spółki ubezpieczeniowe sprawdzają zgodność kapitałów z wymogami ustawowymi na koniec każdego okresu bilansowego. W ciągu całego 2012 roku oraz 2011 roku wymogi ustawowe zostały spełnione.

Poniższa tabela przedstawia środki własne spółki BRE Ubezpieczenia TUiR SA i stopień pokrycia nimi marginesu wypłacalności oraz kapitału gwarancyjnego na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

w tys. zł	31.12.2012	31.12.2011
Wielkości środków własnych	107 860	66 732
Margines wypłacalności	17 257	14 226
Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego	15 624	14 323
1/3 kwoty marginesu wypłacalności	5 752	4 742
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	90 603	52 506
Kapitał gwarancyjny	15 624	14 323
Nadwyżka środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego	92 236	52 409

Adekwatność kapitałowa Grupy została zaprezentowana w Nocie 47.

3.11 Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Grupa wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnątrznie przez Grupę. Wszystkie otwarte pozycje w instrumentach pochodnych (walutowych i stopy procentowej) są wyceniane odpowiednimi modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane z modelu (dyskontowanie przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnątrznie.

Grupa przyjęła założenie, że wartość godziwa instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej oraz instrumentów o stałej stopie procentowej krótkoterminowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości bilansowej.

Ponadto Grupa przyjęła założenie, że szacunkowa wartość godziwa instrumentów o stałym oprocentowaniu powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Czynniki dyskontujące przyjęte do dyskontowania środków pieniężnych dla tych instrumentów finansowych oparte są o krzywą zerokuponową.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według ich wartości godziwej.

	31.12.2012		31.12.2011	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe				
Należności od banków	3 944 578	3 944 578	4 008 874	4 008 872
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	67 059 254	67 072 653	67 851 516	67 859 684
Klienci indywidualni	36 758 785	36 758 662	37 827 602	37 827 553
należności bieżące	4 014 356	4 014 356	3 609 982	3 609 982
kredyty terminowe w tym:	32 744 429	32 744 306	34 217 620	34 217 571
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	28 887 889	28 887 889	30 741 634	30 741 585
Klienci korporacyjni	26 946 919	26 965 242	26 367 099	26 378 804
należności bieżące	3 968 531	3 968 531	3 470 833	3 470 833
kredyty terminowe	19 784 972	19 803 295	20 525 354	20 537 059
- udzielone dużym klientom	5 546 428	5 563 210	6 052 813	6 063 910
- udzielone średnim i małym klientom	14 238 544	14 240 085	14 472 541	14 473 149
transakcje reverse repo /buy sell back	2 024 380	2 024 380	1 153 508	1 153 508
pozostałe	1 169 036	1 169 036	1 217 404	1 217 404
Klienci budżetowi	2 686 223	2 681 422	3 174 648	3 171 160
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	21 110 939	21 110 939	27 390 809	27 390 809
Zobowiązania wobec klientów	57 983 600	58 198 717	54 244 388	54 282 928
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	4 892 275	4 892 275	1 735 988	1 735 988

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Grupę podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków. Wartością godziwą lokat o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat o stałym oprocentowaniu poniżej 1 roku jest ich wartość bilansowa.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom są wykazywane w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku została wyliczona jako zdyskontowana, w oparciu o krzywą zerokuponową (z uwzględnieniem marży kredytowej), wartość oczekiwanych przyszłych płatności do otrzymania zarówno z tytułu kapitału jak i odsetek. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Wartość godziwa kredytów nieregularnych jest równa ich wartości bilansowej netto, która uwzględnia wszelkie przesłanki wskazujące na utratę wartości kredytów. Tak oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego od czasu udzielenia kredytu oraz zmiany poziomu stóp procentowych w przypadku kredytów o stałej stopie procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Notowane instrumenty finansowe Grupy dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej. Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku ustalana jest przy zastosowaniu krzywej zerokuponowej z uwzględnieniem marży kredytowej. Model wyznaczania marży kredytowej dla nie płynnych papierów komercyjnych przedsiębiorstw został rozszerzony tak, aby bardziej precyzyjnie uwzględnić element kosztu straty nieoczekiwanej.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań to:

- Kredyty zaciągnięte
- Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych
- Depozyty

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału i odsetek przy zastosowaniu czynnika dyskontującego wyliczonego w oparciu o krzywą zerokuponową.

Grupa przyjęła, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub o stałej stopie procentowej, ale poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

Wartość godziwa notowanych wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych została ustalona w oparciu o ceny rynkowe.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe związana z pozycjami pozabilansowymi. Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość godziwa gwarancji finansowych wynosiła 10 181 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 4 711 tys. zł). Wartość godziwa pozostałych pozycji pozabilansowych jest równa ich wartości księgowej.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

31.12.2012	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3	
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny	
Aktywa finansowe					
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 150 886	817 083	30 199	303 604	
Dłużne	1 109 684	806 097	-	303 587	
Kapitałowe	41 202	10 986	30 199	17	
Pochodne instrumenty finansowe	2 802 695	1 307	2 801 292	96	
Lokacyjne papiery wartościowe	19 993 388	11 760 578	7 993 893	238 917	
Dłużne	19 720 440	11 534 654	7 981 754	204 032	
Kapitałowe	272 948	225 924	12 139	34 885	
Aktywa finansowe razem	23 946 969	12 578 968	10 825 384	542 617	
Zobowiązania finansowe					
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	3 476 684	150	3 476 534	-	
- Instrumenty pochodne zabezpieczające	6 198	-	6 198	-	
Zobowiązania finansowe razem	3 476 684	150	3 476 534	-	
Transfery pomiędzy poziomami w 2012 roku					
	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2	
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	27	-	-	-	
Kapitałowe	27	-	-	-	
Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2012 roku					
	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Kapitałowe papiery przeznaczone do obrotu	Pochodne instrumenty finansowe	Dłużne lokacyjne papiery wartościowe	Kapitałowe lokacyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	443 686	-	-	327 811	11 864
Zyski i straty	3 135	-	96	904	2 935
Ujęte w rachunku zysków i strat	3 135	-	96	-	2 008
Ujęte w całkowitych dochodach	-	-	-	904	927
Zakupy	1 729 714	17	-	102 073	50 160
Wykupy	(1 139 116)	-	-	-	(467)
Sprzedaże	(14 080 426)	-	-	(353 854)	(26 403)
Emisje	13 330 780	-	-	123 900	-
Rozliczenia	15 814	-	-	3 198	(3 177)
Transfery z poziomu 3	-	-	-	-	(27)
Bilans zamknięcia	303 587	17	96	204 032	34 885

31.12.2011	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Aktywa finansowe				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 477 022	1 023 052	10 284	443 686
Dłużne	1 463 259	1 019 573	-	443 686
Kapitałowe	13 763	3 479	10 284	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 506 595	6 680	1 499 915	-
Lokacyjne papiery wartościowe	20 551 272	13 690 762	6 520 835	339 675
Dłużne	20 373 505	13 534 206	6 511 488	327 811
Kapitałowe	177 767	156 556	9 347	11 864
Aktywa finansowe razem	23 534 889	14 720 494	8 031 034	783 361
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	1 862 747	296	1 862 451	-
Zobowiązania finansowe razem	1 862 747	296	1 862 451	-

Transfery pomiędzy poziomami w 2011 roku	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Lokacyjne papiery wartościowe	-	-	7	-
Kapitałowe	-	-	7	-

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3 - zmiana stanu w 2011 roku	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne lokacyjne papiery wartościowe	Kapitałowe lokacyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	263 259	89 745	15 087
Zyski i straty	2 854	24 679	36
Ujęte w rachunku zysków i strat	2 854	5 484	-
Ujęte w całkowitych dochodach	-	19 195	36
Zakupy	1 248 162	260 352	550
Wykupy	(584 062)	(46 100)	(100)
Sprzedaże	(9 445 052)	(569 965)	(3 702)
Emisje	8 943 395	570 107	-
Rozliczenia	15 130	(1 007)	-
Transfery z poziomu 3	-	-	(7)
Bilans zamknięcia	443 686	327 811	11 864

Na podstawie stosowanych przez Grupę metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2012 roku, na poziomie 1 hierarchii wartości Grupa wykazała wartość godziwą obligacji rządowych i bonów skarbowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 806 097 tys. zł (patrz Nota 19) oraz wartość godziwą lokacyjnych obligacji rządowych i bonów skarbowych w kwocie 11 496 866 tys. zł (31 grudnia 2011 r. odpowiednio: 1 019 573 tys. zł i 13 500 591 tys. zł). Poziom 1 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 37 788 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 33 615 tys. zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji PZU SA w kwocie 206 775 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 146 210 tys. zł).

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje w całości wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 7 981 754 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 6 511 488 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Grupa zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele, zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku poziom drugi obejmuje również wartość opcji na indeks WIG 20, notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w związku ze zmianą wyceny tych opcji z metody bezpośredniej, to jest z wyceny na podstawie notowań rynkowych, na metodę wyceny z własnego modelu. Zmiana wyceny nastąpiła w związku z ograniczoną płynnością rynku, na którym notowane są te opcje.

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje i certyfikaty depozytowe) w kwocie 507 619 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 771 497 tys. zł).

Powyższe instrumenty dłużne zostały zaklasyfikowane do poziomu 3, ponieważ do ich wyceny, oprócz parametrów będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (krzywe stóp procentowych), wykorzystuje się również tzw. spread kredytowy, który jest szacowany przez Bank przy użyciu wewnętrznego modelu ryzyka kredytowego. Model ten wykorzystuje parametry (np. stopy zwrotu z zabezpieczeń, migracje ratingów, zmienności stóp defalutowości), które nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych.

W przypadku zwiększenia przyjętych do wyceny spreadów kredytowych o 20 punktów bazowych, wycena dłużnych komercyjnych papierów wartościowych byłaby niższa o 2,4 mln zł.

Ponadto poziom 3 obejmuje głównie wartość udziałów w spółkach przejętych w ramach restrukturyzacji, w kwocie 22 373 tys. zł. Udziały te zostały wycenione metodą mnożników rynkowych oraz na podstawie porównywalnych wycen spółek giełdowych. Wycena mnożników rynkowych polega na określeniu wartości kapitałów własnych wycenianej spółki poprzez zastosowanie relacji wartości rynkowych kapitałów własnych lub wartości całości zaangażowanych kapitałów (wartości spółki) porównywalnych spółek do wybranych wielkości ekonomiczno-finansowych.

3.12 Pozostała działalność

Grupa świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. W związku z wykonywaniem tych usług Grupa podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonywane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Grupa przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Grupa ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmniejszenia szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one następują, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 62,73 mln zł, lub zwiększeniu o 128,2 mln zł. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Kwestia wpływu zmiany warunków rynkowych na wycenę księgi handlowej Grupy (do której zaliczane są między innymi instrumenty pochodne) została przedstawiona w Nocie 3.6.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, które zostały zgłoszone ubezpieczycielowi i dla których posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości odszkodowań i świadczeń, ustalana jest metodą ryczałtową. Wysokości wskaźników ryczałtowych dla poszczególnych ryzyk ustalone zostały na bazie informacji o średniej wysokości szkody z danego ryzyka.

Na koniec 2012 roku rezerwa na szkody, które zaistniały, lecz nie zostały jeszcze zgłoszone ubezpieczycielowi (IBNR), ustalona została metodami aktuarialnymi („Naive loss ratio” oraz Bornhuetter-Ferguson). Oczekiwane współczynniki szkodowości ustalane są na bazie dostępnych opracowań rynkowych dotyczących szkodowości danej grupy ryzyk.

5. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 „podejścia zarządczego”, informacje o segmentach są przedstawiane na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku (główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych), którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty wyodrębnione zostały z punktu widzenia określonych grup klientów oraz produktów według jednorodnych cech transakcji. Ten sposób podziału obszarów biznesu jest spójny ze sposobem zarządzania sprzedażą i oferowania klientowi kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Powiązanie sposobu prezentowania wyników z modelem zarządzania biznesem zapewnia koncentrację działań Banku na kreowaniu wartości dodanej w relacjach z klientami Banku oraz spółek Grupy i jest podstawowym podziałem służącym do sterowania i postrzegania biznesu przez Grupę.

Działalność Grupy jest realizowana w ramach różnych segmentów biznesowych, które oferują określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów i segmentów rynku. Grupa obecnie prowadzi swoją działalność w ramach następujących segmentów:

- Segment Bankowości Detalicznej, który dzieli swoich klientów na klientów mBanku, klientów MultiBanku i klientów BRE Private Banking, oferuje pełną gamę produktów i usług Banku oraz wyspecjalizowanych produktów kilku podmiotów zależnych zaliczanych do Segmentu Bankowości Detalicznej. Najistotniejszymi produktami w tym segmencie są rachunki bieżące i oszczędnościowe (w tym rachunki w walutach obcych), lokaty terminowe, produkty kredytowe (detaliczne kredyty hipoteczne oraz kredyty pozahipoteczne, takie jak kredyty na zakup samochodów, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym, karty kredytowe i inne produkty kredytowe), karty debetowe, produkty ubezpieczeniowe, inwestycyjne oraz usługi maklerskie oferowane zarówno klientom indywidualnym jak i mikroprzedsiębiorstwom. Wyniki Segmentu Bankowości Detalicznej obejmują wyniki oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji. Bankowość Detaliczna obejmuje również wyniki spółki BRE Wealth Management SA, Aspiro SA oraz BRE Ubezpieczenia TUiR SA, BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o. i BRE Agent Ubezpieczeniowy Sp. z o.o.
- Segment Korporacji i Rynków Finansowych podzielony na dwa podsegmenty:
  - *Klienci Korporacyjni i Instytucje*, podsegment skupiający się na małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach oraz podmiotach sektora finansów publicznych. Główne produkty oferowane tym klientom to produkty i usługi bankowości transakcyjnej, w tym rachunki bieżące, wielofunkcyjna bankowość internetowa, dostosowane do indywidualnych potrzeb usługi zarządzania płynnością finansową (ang. cash management) i operacje finansowania transakcji handlowych (ang. trade finance), lokaty terminowe, transakcje walutowe, kompleksowa oferta finansowania krótkoterminowego i kredytów inwestycyjnych, kredyty transgraniczne, produkty project finance, finansowanie strukturalne i finansowanie typu mezzanine, produkty bankowości inwestycyjnej, w tym opcje walutowe, kontrakty forward, instrumenty pochodne na stopę procentową, swapy i opcje towarowe, strukturyzowane produkty depozytowe z wbudowanymi opcjami (oprocentowanie strukturyzowanych produktów depozytowych uzależnione jest bezpośrednio od wyniku na określonych instrumentach finansowych, takich jak opcje walutowe, opcje na stopę procentową i opcje na akcje), organizowanie emisji instrumentów dłużnych dla klientów korporacyjnych, obligacje i bony skarbowe, zadłużenie pozarządowe, obligacje średnioterminowe, transakcje buy sell back i sell buy back oraz transakcje repo, jak również usługi leasingowe i usługi faktoringowe. Podsegment Klientów Korporacyjnych i Instytucji obejmuje wyniki następujących spółek zależnych: BRE Leasing Sp. z o.o., BRE Faktoring SA, BRE Holding Sp. z o.o., Transfinance a.s., Garbary Sp. z o.o., a także wynik osiągnięty przez BRE Gold Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych do dnia umorzenia wyemitowanych przez fundusz certyfikatów. Począwszy od czwartego kwartału 2012 roku podsegment ten obejmuje również spółkę zależną MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna. W 2011 roku podsegment ten obejmował również wyniki osiągnięte przez spółki Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt. do dnia realizacji transakcji sprzedaży posiadanych przez Grupę BRE Banku udziałów w tych spółkach.
  - *Działalność Handlowa i Inwestycyjna*, podsegment, który obejmuje głównie działalność w zakresie operacji skarbowych (ang. treasury), rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp

procentowych i walutowym Banku oraz jego portfelem handlowym i inwestycyjnym, a także organizowanie rynku dla instrumentów pieniężnych i pochodnych denominowanych w PLN, organizowanie emisji instrumentów dłużnych dla instytucji finansowych. Bank prowadzi współpracę z wieloma bankami-korespondentami, a także nawiązuje relacje z innymi bankami oferując produkty takie jak konta bieżące, zadłużenie w rachunku bieżącym, kredyty udzielane samodzielnie i w ramach konsorcjum oraz kredyty ubezpieczone przez KUKE mające na celu wspieranie polskiego eksportu. W ramach tego podsegmentu są wykazywane wyniki spółki BRE Bank Hipoteczny SA, BRE Finance France SA oraz Dom Inwestycyjny BRE Banku SA.

- Działalność niesklasyfikowana w ramach Segmentu Bankowości Detalicznej oraz Segmentu Korporacji i Rynków Finansowych została wykazana w pozycji „Pozostała działalność”. Segment ten obejmuje również wyniki spółek BRE.locum SA i BRE Centrum Operacji Sp. z o.o. (poprzednio Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o.).

Poniżej przedstawiono zasady przyjęte przy dokonywaniu podziału działalności Grupy na segmenty.

Transakcje pomiędzy segmentami działalności odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zaangażowania w spółki Grupy przydzielane do poszczególnych segmentów powodują transfer kosztów finansowania kapitału. Rozliczenia zaalokowanego kapitału oparte są o średni ważony koszt kapitału Grupy i wykazywane w przychodach operacyjnych.

Wewnętrzny transfer funduszy pomiędzy jednostkami Banku oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Stawki transferowe są określane według tych samych zasad dla wszystkich jednostek organizacyjnych Banku, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury walutowej i terminowej aktywów i pasywów. Rozliczenia wewnętrzne z tytułu wewnętrznej wyceny transferu funduszy są uwzględnione w wynikach każdego segmentu.

Aktywa i zobowiązania segmentu obejmują aktywa i zobowiązania operacyjne, stanowiące większą część sprawozdania z sytuacji finansowej, nie obejmują natomiast pozycji takich jak podatki lub pożyczki.

Wydzielenia aktywów i pasywów segmentu oraz przychodów i kosztów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych w Banku dla potrzeb zarządczych. Poszczególnym obszarom biznesu zostały przypisane aktywa i pasywa poszczególnych segmentów klientów i związane z tymi aktywami i pasywami przychody i koszty. Wynik segmentu uwzględnia wszystkie możliwe do alokacji pozycje przychodów i kosztów.

Działalność poszczególnych spółek Grupy została (uwzględniając korekty konsolidacyjne) w całości przypisana do określonego segmentu.

Z początkiem 2012 roku nastąpiła zmiana przypisania jednego z obszarów działalności Banku w segmencie Korporacje i Rynki Finansowe pomiędzy jego podsegmentami. Zmiana polegała na przesunięciu z podsegmentu Działalność Handlowa i Inwestycyjna do podsegmentu Klienci Korporacyjni i Instytucje obszaru Instytucje Finansowe. Zmiana ta została dokonana w celu lepszego odzwierciedlenia potrzeb związanych z prezentacją wyników segmentów.

W związku z powyższą zmianą dane porównawcze dotyczące segmentów działalności Grupy zostały przekształcone tak, by uwzględnić zmiany prezentacyjne wprowadzone w bieżącym roku obrotowym.

Na prezentację wyników segmentów wpłynęło również uwzględnienie od 2012 roku rozliczeń wewnętrznych z tytułu kosztów płynności długoterminowej w wyniku odsetkowym segmentów.

Podstawowym podziałem jest podział na linie biznesowe. Dodatkowo działalność Grupy prezentowana jest według segmentów geograficznych w podziale na Polskę i zagranicę ze względu na miejsce powstawania przychodów i kosztów. Segment zagraniczny obejmuje działalność oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji oraz działalność spółek zagranicznych, Transfinance a.s. i BRE Finance France SA (w 2011 roku dodatkowo Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt.).

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy BRE Banku
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku
(w tys. zł)

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detaliczna (w tym private banking)	Pozostałe	Wylączenia	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z sytuacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Klienci Korporacyjni i Instytucje	Działalność Handlowa i Inwestycyjna					
Wynik z tytułu odsetek	727 168	202 427	1 316 659	(13 371)	749	2 233 632	2 233 632
- sprzedaż klientom zewnętrznym	594 238	935 414	704 327	(347)	-	2 233 632	
- sprzedaż innym segmentom	132 930	(732 987)	612 332	(13 024)	749	-	
Wynik z tytułu opłat i prowizji	309 460	37 830	479 283	(2 739)	16 046	839 880	839 880
- sprzedaż klientom zewnętrznym	287 611	55 161	499 847	(2 739)	-	839 880	
- sprzedaż innym segmentom	21 849	(17 331)	(20 564)	-	16 046	-	
Przychody z tytułu dywidend	11 045	223	62	2 572	-	13 902	13 902
Wynik na działalności handlowej	184 315	41 072	131 671	(516)	-	356 542	356 542
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	(974)	33 557	2 008	10 375	-	44 966	44 966
Pozostałe przychody operacyjne	78 543	5 395	116 508	119 667	(44 392)	275 721	275 721
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(166 661)	(41 643)	(236 324)	(7)	-	(444 635)	(444 635)
Ogólne koszty administracyjne	(510 327)	(162 591)	(783 186)	(37 281)	27 597	(1 465 788)	(1 465 788)
Amortyzacja	(79 350)	(15 380)	(97 797)	(3 090)	-	(195 617)	(195 617)
Pozostałe koszty operacyjne	(40 492)	(5 239)	(64 464)	(76 305)	-	(186 500)	(186 500)
Wynik segmentu (brutto)	512 727	95 651	864 420	(695)	-	1 472 103	1 472 103
Podatek dochodowy						(268 292)	(268 292)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA						1 203 230	1 203 230
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące						581	581
Aktywa segmentu	30 231 135	42 864 351	38 064 586	1 065 414	(9 989 440)	102 236 046	102 236 046
Zobowiązania segmentu	25 549 157	39 455 841	34 825 520	987 204	(8 291 660)	92 526 062	92 526 062
Pozostałe pozycje segmentu							
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	(112 233)	(24 152)	(86 477)	(1 834)	-	(224 696)	
Pozostałe pozycje bezgotówkowe*	6 137	59 832	5 934	133	(6 460)	65 576	
w tym: koszty bezgotówkowe	(877)	(2 236 978)	-	-	(6 460)	(2 244 315)	
przychody bezgotówkowe	7 014	2 296 810	5 934	133	-	2 309 891	

* Pozostałe pozycje bezgotówkowe obejmują przychody i koszty z tytułu wyceny instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pozycji wymiany, jak również zmianę stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy BRE Banku
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł)

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detaliczna (w tym private banking)	Pozostałe	Wylączenia	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z situacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Klienci Korporacyjni i Instytucje	Działalność Handlowa i Inwestycyjna					
Wynik z tytułu odsetek	604 166	311 286	1 266 027	(12 456)	(1 815)	2 167 208	2 167 208
- sprzedaż klientom zewnętrznym	932 540	408 936	825 919	(187)	-	2 167 208	
- sprzedaż innym segmentom	(328 374)	(97 650)	440 108	(12 269)	(1 815)	-	
Wynik z tytułu opłat i prowizji	340 209	63 684	414 269	(1 317)	23 127	839 972	839 972
- sprzedaż klientom zewnętrznym	321 807	79 354	440 003	(1 192)	-	839 972	
- sprzedaż innym segmentom	18 402	(15 670)	(25 734)	(125)	23 127	-	
Przychody z tytułu dywidend	12 257	114	36	2 706	-	15 113	15 113
Wynik na działalności handlowej	152 156	46 078	148 055	1 123	-	347 412	347 412
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	13 768	(1 923)	-	140	-	11 985	11 985
Pozostałe przychody operacyjne	56 689	5 949	122 977	176 215	(44 475)	317 355	317 355
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(209 327)	(6 142)	(157 998)	(3)	-	(373 470)	(373 470)
Ogólne koszty administracyjne	(546 492)	(169 618)	(673 493)	(105 061)	23 163	(1 471 501)	(1 471 501)
Amortyzacja	(108 671)	(29 207)	(108 688)	37 802	-	(208 764)	(208 764)
Pozostałe koszty operacyjne	(26 353)	(5 320)	(37 264)	(109 246)	-	(178 183)	(178 183)
Wynik segmentu (brutto)	288 402	214 901	973 921	(10 097)	-	1 467 127	1 467 127
Podatek dochodowy						(322 692)	(322 692)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA						1 134 972	1 134 972
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące						9 463	9 463
Aktywa segmentu	29 415 149	36 199 274	38 963 556	958 640	(6 660 972)	98 875 647	98 875 647
Zobowiązania segmentu	28 426 171	39 555 893	27 461 286	783 474	(5 423 842)	90 802 982	90 802 982
Pozostałe pozycje segmentu							
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	(224 359)	(27 390)	(103 745)	(3 753)	-	(359 247)	
Pozostałe pozycje bezgotówkowe*	1 469	19 523	3 922	(193)	(59)	24 662	
w tym: koszty bezgotówkowe	(2 210)	(1 858 655)	-	(193)	(4 732)	(1 865 790)	
przychody bezgotówkowe	3 679	1 878 178	3 922	-	4 673	1 890 452	

* Pozostałe pozycje bezgotówkowe obejmują przychody i koszty z tytułu wyceny instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pozycji wymiany, jak również zmianę stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów geograficznych Grupy BRE Banku za okres od 1 stycznia do 31 grudnia	2012			2011		
	Polska	Zagranica	Razem	Polska	Zagranica	Razem
Wynik z tytułu odsetek	2 153 853	79 779	2 233 632	2 084 127	83 081	2 167 208
Wynik z tytułu opłat i prowizji	820 318	19 562	839 880	804 341	35 631	839 972
Przychody z tytułu dywidend	13 902	-	13 902	15 113	-	15 113
Wynik na działalności handlowej	352 828	3 714	356 542	348 347	(935)	347 412
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	44 966	-	44 966	(15 450)	27 435	11 985
Pozostałe przychody operacyjne	270 590	5 131	275 721	315 511	1 844	317 355
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(430 487)	(14 148)	(444 635)	(359 405)	(14 065)	(373 470)
Ogólne koszty administracyjne	(1 387 658)	(78 130)	(1 465 788)	(1 370 646)	(100 855)	(1 471 501)
Amortyzacja	(190 779)	(4 838)	(195 617)	(202 985)	(5 779)	(208 764)
Pozostałe koszty operacyjne	(177 385)	(9 115)	(186 500)	(169 389)	(8 794)	(178 183)
Wynik segmentu (brutto)	1 470 148	1 955	1 472 103	1 449 564	17 563	1 467 127
Podatek dochodowy			(268 292)			(322 692)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA			1 203 230			1 134 972
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące			581			9 463
Aktywa segmentu, w tym:	100 024 122	2 211 924	102 236 046	96 784 964	2 090 683	98 875 647
- aktywa trwałe	1 171 098	38 929	1 210 027	1 263 923	5 301	1 269 224
- aktywa z tytułu podatku odroczonego	365 955	3 866	369 821	302 965	4 087	307 052
Zobowiązania segmentu	85 741 819	6 784 243	92 526 062	86 792 697	4 010 285	90 802 982

6. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek		
Kredyty i pożyczki z uwzględnieniem odwrócenia dyskonta dotyczącego odpisu z tytułu utraty wartości	3 220 247	2 842 310
Lokacyjne papiery wartościowe	870 692	799 132
Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	127 562	130 681
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	70 854	85 011
Przychody odsetkowe na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej	172 733	19 342
Pozostałe	14 712	14 097
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 476 800	3 890 573
Koszty odsetek		
Z tytułu rozliczeń z bankami	(353 037)	(457 194)
Z tytułu rozliczeń z klientami	(1 611 479)	(1 094 080)
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(182 356)	(84 886)
Inne pożyczki	(62 941)	(56 387)
Koszty odsetkowe na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń	(945)	(736)
Pozostałe	(32 410)	(30 082)
Koszty odsetek, razem	(2 243 168)	(1 723 365)

W roku 2012 przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 195 224 tys. zł (w 2011 r.: 197 176 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	568 469	352 542
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 908 331	3 538 031
- od klientów korporacyjnych	1 514 013	1 368 915
- od klientów indywidualnych	1 535 372	1 388 711
- od sektora budżetowego	858 946	780 405
Przychody z tytułu odsetek, razem	4 476 800	3 890 573
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(377 491)	(594 237)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(1 643 372)	(1 124 753)
- od klientów korporacyjnych	(799 067)	(503 509)
- od klientów indywidualnych	(807 684)	(582 792)
- od sektora budżetowego	(36 621)	(38 452)
Z tytułu emisji własnych	(222 305)	(4 375)
Koszty odsetek, razem	(2 243 168)	(1 723 365)

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	393 837	351 819
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	216 304	230 017
Prowizje z działalności ubezpieczeniowej	179 354	167 441
Prowizje za prowadzenie rachunków	127 574	111 509
Prowizje za realizację przelewów	87 793	89 070
Opłaty z tytułu działalności maklerskiej	76 654	114 515
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	62 524	68 782
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	36 879	39 739
Prowizje z działalności powierniczej	17 469	16 525
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	9 677	12 634
Pozostałe	65 888	77 121
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 273 953	1 279 172

Koszty z tytułu opłat i prowizji

Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(182 739)	(176 594)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(68 882)	(82 849)
Uiszczone opłaty maklerskie	(23 966)	(29 893)
Koszty prowizji działalności ubezpieczeniowej	(10 471)	(17 741)
Uiszczone pozostałe opłaty	(148 015)	(132 123)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(434 073)	(439 200)

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Prowizje z tytułu działalności ubezpieczeniowej, w tym:		
- Przychody z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	158 993	151 108
- Przychody z tytułu administracji polis	20 361	16 333
Prowizje z działalności ubezpieczeniowej razem	179 354	167 441

8. Przychody z tytułu dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	162	85
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	13 740	15 028
Przychody z tytułu dywidend, razem	13 902	15 113

9. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Wynik z pozycji wymiany	324 006	328 640
Różnice kursowe netto z przeliczenia	218 907	361 154
Zyski z transakcji minus straty	105 099	(32 514)
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń	32 536	18 772
Instrumenty odsetkowe	24 002	20 730
Instrumenty kapitałowe	3 077	(4 090)
Instrumenty na ryzyko rynkowe	4 118	1 575
Rachunkowość zabezpieczeń, w tym:	1 339	557
- Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	(3 705)	1 924
- Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających	5 044	(1 367)
Wynik na działalności handlowej, razem	356 542	347 412

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z tytułu obrotu instrumentami rynku pieniężnego, wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu globalnego obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne Banku w Czechach. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną.

Ponadto, począwszy od października 2012 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej euroobligacji wyemitowanych przez BRE Finance France, podmiot zależny od BRE Banku. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną.

W obu powyżej opisanych przypadkach ryzyko zmiany stóp procentowych jest jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach stosowanej przez Grupę rachunkowości zabezpieczeń. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w powyższej nocie.

Począwszy od 2012 roku element odsetkowy wyniku na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz na instrumentach pochodnych zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest prezentowany w wyniku odsetkowym w Przychodach/kosztach z tytułu odsetek, natomiast wynik z pozostałej wyceny do wartości godziwej jest prezentowany w niniejszej nocie w Wyniku z operacji instrumentami odsetkowymi.

W związku z powyższym prezentowane w sprawozdaniu finansowym dane porównawcze zostały odpowiednio przekształcone. Szczegółowe informacje dotyczące wpływu zmiany prezentacji wyniku na instrumentach pochodnych zaklasyfikowanych do księgi bankowej oraz na transakcjach zawartych w ramach rachunkowości zabezpieczeń zostały zawarte w Nocie 2.15 Pochodne instrumenty finansowe oraz w Nocie 2.32 Dane porównawcze.

10. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	84 831	119 314
Przychody z działalności ubezpieczeniowej netto	71 574	82 577
Przychody ze sprzedaży usług	32 553	24 544
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego	20 680	15 425
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	11 393	24 209
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	96	1 710
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	494	972
Przychody z tytułu wzrostu wartości do wysokości uprzednio dokonanych odpisów utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	12 300	43
Pozostałe	41 800	48 561
Pozostałe przychody operacyjne, razem	275 721	317 355

Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują głównie przychody spółki BRE.locum uzyskane z działalności deweloperskiej.

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

Na kwotę przychodów z działalności ubezpieczeniowej netto składają się przychody z tytułu składek, reasekuracji i koasekuracji, pomniejszone o wypłacone odszkodowania i koszty likwidacji oraz skorygowane o zmiany stanu rezerw na odszkodowania, związane z działalnością ubezpieczeniową prowadzoną w ramach Grupy BRE Banku SA.

Na kwotę przychodów netto z tytułu leasingu operacyjnego składają się przychody z tytułu leasingu operacyjnego oraz towarzyszące im koszty amortyzacji środków trwałych oddanych przez Grupę w leasing operacyjny, poniesione w celu uzyskania tych przychodów.

W 2012 roku w wyniku przeprowadzonej analizy wartości rzeczowych aktywów trwałych Grupa dokonała odpisów z tytułu utraty wartości nieruchomości i inwestycji w obcych środkach trwałych (Nota 12) oraz dokonała odwrócenia odpisów z tytułu utraty wartości nieruchomości, utworzonych w poprzednich okresach sprawozdawczych. Łączny wpływ tych odpisów i odwrócenia odpisów był ujemny i wyniósł 3 087 tys. zł.

Poniżej przedstawiono przychody netto z działalności ubezpieczeniowej za 2012 rok i 2011 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody z tytułu składek		
- Składki przypisane	174 414	140 862
- Zmiana stanu rezerwy składki	473	3 460
Składki zarobione	174 887	144 322
Udział reasekuratorów		
- Udział reasekuratorów w składkach przypisanych	(74 135)	(56 378)
- Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy składki	5 910	12 291
Składki zarobione na udziale reasekuratorów	(68 225)	(44 087)
Składki zarobione netto	106 662	100 235
Odszkodowania i świadczenia		
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji brutto	(60 519)	(35 236)
- Zmiana stanu rezerwy na odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji brutto	(23 214)	(17 019)
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji na udziale reasekuratora	40 334	29 429
- Zmiana stanu rezerwy na odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji na udziale reasekuratora	13 184	7 780
Odszkodowania i świadczenia netto	(30 215)	(15 046)
- Pozostałe koszty na udziale własnym	(4 515)	(2 276)
- Pozostałe przychody operacyjne	(67)	75
- Koszty ekspertyz i atestów przy ocenie ryzyka	(291)	(411)
Przychody z działalności ubezpieczeniowej netto	71 574	82 577

Poniżej przedstawiono przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego za 2012 rok i 2011 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego, w tym:		
- Przychody z tytułu leasingu operacyjnego	72 237	58 073
- Koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny	(51 557)	(42 648)
Przychody netto z tytułu leasingu operacyjnego razem	20 680	15 425

11. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Koszty pracownicze	(808 499)	(810 253)
Koszty rzeczowe	(564 399)	(573 666)
Podatki i opłaty	(25 069)	(29 410)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(60 454)	(49 305)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(6 511)	(6 380)
Pozostałe	(856)	(2 487)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 465 788)	(1 471 501)

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 27 433 tys. zł (2011: 26 720 tys. zł).

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2012 rok i 2011 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Koszty wynagrodzeń	(661 772)	(663 345)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(94 718)	(92 899)
Koszty świadczeń emerytalnych	(119)	(576)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(12 216)	(13 021)
- płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje BRE Banku SA	(11 365)	(11 323)
- płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	(851)	(1 698)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(39 674)	(40 412)
Koszty pracownicze, razem	(808 499)	(810 253)

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych dotyczą kosztów programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych funkcjonujących w BRE Banku, których dotyczą wynagrodzenia regulowane w formie akcji, znajdują się w Nocie 43 „Programy motywacyjne oparte na akcjach”. Ponadto w 2012 roku płatności te obejmują również koszty programu motywacyjnego funkcjonującego w BRE Banku Hipotecznym (BBH), opartego na akcjach BBH i rozliczanego w środkach pieniężnych, w kwocie 318 tys. zł.

12. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	(64 167)	(95 076)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(51 603)	(31 213)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(6 491)	(10 736)
Przekazane darowizny	(2 764)	(3 296)
Koszty sprzedaży usług	(1 597)	(2 117)
Utrata wartości aktywów niefinansowych	-	(1 260)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(1 303)	(616)
Koszty z tytułu spisanych należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	(137)	(38)
Koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(15 387)	(57)
Pozostałe koszty operacyjne	(43 051)	(33 774)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(186 500)	(178 183)

W 2012 roku w wyniku przeprowadzonej analizy wartości rzeczowych aktywów trwałych Grupa dokonała odpisów z tytułu utraty wartości nieruchomości i inwestycji w obcych środkach trwałych oraz dokonała odwrócenia odpisów z tytułu utraty wartości nieruchomości, utworzonych w poprzednich okresach sprawozdawczych (Nota 10). Łączny wpływ tych odpisów i odwrócenia odpisów był ujemny i wyniósł 3 087 tys. zł.

Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują głównie koszty spółki BRE.locum związane z działalnością deweloperską.

W 2012 roku odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania obejmują kwotę 22 950 tys. zł rezerw na ryzyko prawne (2011 r. - 6 508 tys. zł)(Nota 32).

Koszty sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

13. Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Odpisy netto na należności od banków (Nota 18)	437	8 257
Odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota 22)	(429 115)	(390 804)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec klientów (Nota 32)	(15 957)	9 077
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(444 635)	(373 470)

14. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Podatek dochodowy bieżący	(397 126)	(315 214)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 33)	128 834	(7 478)
Podatek dochodowy, razem	(268 292)	(322 692)
Zysk przed opodatkowaniem	1 472 103	1 467 127
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(279 700)	(278 754)
Wpływ różnych stawek opodatkowania obowiązujących w innych krajach	(1)	(2 025)
Dochody nie podlegające opodatkowaniu	3 865	7 858
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	(20 131)	(45 346)
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego*	29 209	151
Nieaktywowane straty podatkowe **	(1 534)	(4 576)
Obciążenie podatkowe, razem	(268 292)	(322 692)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 472 103	1 467 127
Podatek dochodowy	(268 292)	(322 692)
Efektywna stopa podatkowa	18,23%	21,99%

* W 2012 roku kwota zawiera odliczenie na nabycie nowych technologii zgodnie z art. 18b ustawy o podatku dochodowym.

** Kwoty obejmują straty podatkowe poniesione przez zagraniczne Oddziały Banku w Czechach i na Słowacji.

Niższa w porównaniu z rokiem ubiegłym efektywna stopa podatkowa wynikała m.in. z osiągnięcia przez oddział detaliczny w Czechach dodatniego wyniku w 2012 roku oraz skorzystania przez BRE Bank z ulgi podatkowej na nowe technologie uregulowanej w art. 18b Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych z dnia 15 lutego 1992 roku.

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 33. Podatek dochodowy od dochodów Grupy przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania jednostki dominującej tak jak to przedstawiono powyżej.

15. Zysk na jedną akcję Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Podstawowy:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA	1 203 230	1 134 972
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 118 904	42 093 950
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	28,57	26,96
Rozwodniony:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA, zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	1 203 230	1 134 972
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 118 904	42 093 950
Korekty na:		
- opcje na akcje	39 728	39 997
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 158 632	42 133 947
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	28,54	26,94

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację tzw. rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowalne warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 43. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

16. Pozostałe dochody całkowite

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2012			Rok kończący się 31 grudnia 2011		
	Kwota brutto	Podatek odroczony	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek odroczony	Kwota netto
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(1 815)	-	(1 815)	3 451	-	3 451
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	490 873	(67 060)	423 813	(500)	(703)	(1 203)
Dochody całkowite netto, razem	489 058	(67 060)	421 998	2 951	(703)	2 248

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych dochodów całkowitych netto za lata 2012 i 2011.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	(1 815)	3 451
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	2 678	6 833
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	(4 493)	(1 415)
Reklasyfikacja do zysków/strat zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	-	(1 967)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	423 813	(1 203)
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	438 560	71 384
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	(23 979)	(53 121)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach dłużnych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(26 818)	462
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	37 201	9 221
Niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	(1 021)	(30 237)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(130)	1 088
Pozostałe dochody całkowite netto	421 998	2 248

W 2012 roku zmiana wyceny obligacji skarbowych miała znaczący wpływ na zmianę stanu innych pozycji kapitału. W czwartym kwartale 2012 roku rynek obligacji skarbowych, w szczególności tych o najdłuższych terminach zapadalności, zyskał na przestrzeni kwartału 5,47%, przy czym obligacje o średniej zapadalności powyżej 5 lat (wliczając wszystkie emisje) zyskały średnio 8,89%.

W 2012 roku niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych obejmują dodatnią wartość wyceny akcji PZU SA w kwocie 33 848 tys. zł. (w 2011 r. niezrealizowana strata w kwocie 22 002 tys. zł).

17. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2012	31.12.2011
Środki pieniężne w kasie (skarbcu)	197 635	213 888
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	4 621 568	682 556
Lokaty terminowe	-	141 912
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem (Nota 42)	4 819 203	1 038 356

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, BRE Bank i BRE Bank Hipoteczny utrzymują rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą BRE Bank i BRE Bank Hipoteczny zobligowane były utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 1 857 076 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2012 roku do 30 stycznia 2013 roku,
- 1 447 092 tys. zł dla okresu od 30 listopada 2011 roku do 1 stycznia 2012 roku,

Na dzień 31 grudnia 2012 roku środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 4,05% (31 grudnia 2011 - 4,28%).

18. Należności od banków

	31.12.2012	31.12.2011
Rachunki bieżące	366 562	318 703
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	1 586 455	2 296 421
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 42)	1 953 017	2 615 124
Kredyty i pożyczki	292 554	389 633
Lokaty terminowe w innych bankach	13 567	11 960
Transakcje reverse repo / buy sell back	887 433	574 506
Inne należności	798 566	418 678
Należności (brutto) od banków, razem	3 945 137	4 009 901
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(559)	(1 027)
Należności (netto) od banków, razem	3 944 578	4 008 874
Krótkoterminowe (do 1 roku)	3 896 317	3 936 565
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	48 261	72 309

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2012	31.12.2011
Należności (brutto) od banków polskich	1 478 905	1 088 849
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(79)	(181)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	2 466 232	2 921 052
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(480)	(846)
Należności (netto) od banków, razem	3 944 578	4 008 874

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 290 160 tys. zł, a o stałej stopie 2 394 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: - kredyty na zmienną stopę - 324 494 tys. zł, a na stałą - 65 139 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę w kwotach odpowiednio 1 600 022 tys. zł i 2 308 381 tys. zł. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 2,16% (31 grudnia 2011 r.: 1,93%).

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2012	31.12.2011
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	(1 027)	(34 247)
Utworzenie rezerw (Nota 13)	(3 793)	(3 068)
Rozwiązanie rezerw (Nota 13)	4 230	11 325
Różnice kursowe	31	860
Należności spisane w ciężar rezerw	-	24 103
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	(559)	(1 027)

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i na dzień 31 grudnia 2011 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków dotyczy w całości należności bez utraty wartości.

19. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu

	31.12.2012			31.12.2011		
	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczeń	Papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem papiery wartościowe przeznaczone do obrotu
Dłużne papiery wartościowe:	550 040	559 644	1 109 684	977 796	485 463	1 463 259
Emitowane przez rząd	246 453	559 644	806 097	534 110	485 463	1 019 573
- obligacje rządowe	246 134	559 644	805 778	533 962	485 463	1 019 425
- bony skarbowe	319	-	319	148	-	148
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	303 587	-	303 587	443 686	-	443 686
- obligacje banków	231 196	-	231 196	134 710	-	134 710
- certyfikaty depozytowe	26 459	-	26 459	171 134	-	171 134
- obligacje korporacyjne	45 932	-	45 932	137 842	-	137 842
Kapitałowe papiery wartościowe:	41 202	-	41 202	13 763	-	13 763
- notowane	10 986	-	10 986	3 479	-	3 479
- nie notowane	30 216	-	30 216	10 284	-	10 284
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	591 242	559 644	1 150 886	991 559	485 463	1 477 022

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell buy back), których wartość rynkowa na 31 grudnia 2012 roku wynosiła 559 644 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 485 463 tys. zł).

20. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczące. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

W związku z zastosowaniem rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne Banku w Czechach, oraz wartości godziwej euroobligacji wyemitowanych przez BRE Finance France w ramach procentowych kontraktów swap Grupa wydzieliła instrumenty zabezpieczające ryzyko zmiany stóp procentowych. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanej oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym w pozycji „Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń” w Nocie 9.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie - konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi

między Grupą a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2012				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	6 427 429	6 549 214	33 375	44 309
- Kontrakty FX swap	10 273 010	10 139 218	161 491	39 651
- Kontrakty CIRS	1 496 784	1 599 126	41 264	140 748
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 197 331	1 171 726	15 301	13 785
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	19 394 554	19 459 284	251 431	238 493
- Walutowe kontrakty futures	34 638	34 789	-	-
Razem walutowe instrumenty pochodne	19 429 192	19 494 073	251 431	238 493
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	174 878 240	174 878 239	2 163 782	2 992 790
- Kontrakty FRA	103 150 000	145 700 000	373 249	223 150
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	541 564	562 933	6 279	5 534
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	278 569 804	321 141 172	2 543 310	3 221 474
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	278 569 804	321 141 172	2 543 310	3 221 474
Transakcje na ryzyko rynkowe	488 455	398 752	7 954	10 519
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	298 487 451	341 033 997	2 802 695	3 470 486
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej				
- Kontrakty IRS	2 148 380	2 148 380	-	6 198
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	2 148 380	2 148 380	-	6 198
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	300 635 831	343 182 377	2 802 695	3 476 684
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	300 635 831	343 182 377	2 802 695	3 476 684
Krótkoterminowe (do 1 roku)				
	194 166 841	229 965 235	1 084 201	1 585 715
Długoterminowe (powyżej 1 roku)				
	106 468 990	113 217 142	1 718 494	1 890 969

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2011				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	6 771 792	6 779 318	103 249	35 680
- Kontrakty FX swap	13 950 800	14 019 609	156 807	279 717
- Kontrakty CIRS	1 457 145	1 517 730	140 256	199 518
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 489 253	1 145 147	46 545	5 945
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	23 668 990	23 461 804	446 857	520 860
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie giełdowym	-	-	-	18 213
Razem walutowe instrumenty pochodne	23 668 990	23 461 804	446 857	539 073
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	133 746 967	133 746 967	986 123	1 260 260
- Kontrakty FRA	57 100 000	116 975 000	54 715	54 742
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	198 779	351 143	1 505	1 400
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	191 045 746	251 073 110	1 042 343	1 316 402
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	191 045 746	251 073 110	1 042 343	1 316 402
Transakcje na ryzyko rynkowe	523 888	729 506	17 395	5 034
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	215 238 624	275 264 420	1 506 595	1 860 509
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	92 553	92 553	-	2 238
- Kontrakty IRS	92 553	92 553	-	2 238
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	92 553	92 553	-	2 238
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	215 331 177	275 356 973	1 506 595	1 862 747
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa oraz inne zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	215 331 177	275 356 973	1 506 595	1 862 747
Krótkoterminowe (do 1 roku)	141 954 417	192 079 497	684 541	892 977
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	73 376 760	83 277 476	822 054	969 770

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

W ramach pochodnych instrumentów finansowych Grupa wykazała instrumenty pochodne na kwotę 3 073 tys. zł (zobowiązania), które zostały wydzielone ze strukturyzowanych lokat inwestycyjnych (31 grudnia 2011 r.: 1 215 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku Grupa nie posiadała żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

21. Rachunkowość zabezpieczeń

Począwszy od 2011 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych.

Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Opis relacji zabezpieczającej

Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej:

- części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne BRE Banku w Czechach. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych,
- euroobligacji o stałym oprocentowaniu, wyemitowanych przez BRE Finance France (BFF), podmiot zależny od BRE Banku. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycjami zabezpieczanymi są:

- część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach,
- euroobligacje wyemitowane przez BFF o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR, o stałym oprocentowaniu.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, zamieniające stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów i zobowiązań oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2012	31.12.2011
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	37 816 508	38 688 979
- należności bieżące	4 600 545	4 133 068
- kredyty terminowe, w tym:	33 215 963	34 555 911
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	29 171 827	30 942 423
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	28 405 403	27 890 298
- należności bieżące	4 255 092	3 795 095
- kredyty terminowe:	20 897 898	21 660 288
- udzielone dużym klientom	5 857 708	6 390 251
- udzielone średnim i małym klientom	15 040 190	15 270 037
- transakcje reverse repo / buy sell back	2 024 380	1 153 508
- pozostałe	1 228 033	1 281 407
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	2 698 549	3 178 356
Inne należności	667 327	482 167
Kredyty i pożyczki (brutto) od klientów	69 587 787	70 239 800
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(2 528 533)	(2 388 284)
Kredyty i pożyczki (netto) od klientów	67 059 254	67 851 516
Krótkoterminowe (do 1 roku)		
	22 895 700	22 756 309
Długoterminowe (powyżej 1 roku)		
	44 163 554	45 095 207

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kredyty o zmiennej stopie procentowej wyniosły 68 603 360 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosły 984 427 tys. zł (31 grudnia 2011 r. odpowiednio: 69 384 566 tys. zł i 855 234 tys. zł). Powyższe wartości odnoszą się do sumy kredytów i pożyczek udzielonych klientom indywidualnym, korporacyjnym i sektorowi budżetowemu. Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wynosiło 4,60% (31 grudnia 2011 r. odpowiednio: 4,47%).

Powyższa nota obejmuje weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym, których wartość stanowi ekwiwalent środków pieniężnych ujętych w Nocie 42.

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2012	31.12.2011
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie bilansowe brutto	65 955 528	66 953 040
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo	(198 712)	(212 390)
Zaangażowanie bilansowe netto	65 756 816	66 740 650
Należności, które utraciły wartość		
Zaangażowanie bilansowe brutto	3 632 259	3 286 760
Rezerwy na należności, które utraciły wartość	(2 329 821)	(2 175 894)
Zaangażowanie bilansowe netto	1 302 438	1 110 866

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2012	Stan rezerw na 01.01.2012	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Pozostałe	Stan rezerw na 31.12.2012
KLIENCI INDYWIDUALNI	(861 377)	(750 522)	515 164	14 487	24 525	-	(1 057 723)
Należności bieżące	(523 086)	(334 510)	245 064	5 757	20 586	-	(586 189)
Kredyty terminowe, w tym:	(338 291)	(416 012)	270 100	8 730	3 939	-	(471 534)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(200 789)	(254 823)	163 143	8 079	452	-	(283 938)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 523 199)	(806 517)	621 174	23 528	226 530	-	(1 458 484)
Należności bieżące	(324 262)	(322 549)	252 259	18 506	89 485	-	(286 561)
Kredyty terminowe, w tym:	(1 134 934)	(470 563)	365 502	1 880	125 189	-	(1 112 926)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(337 438)	(114 426)	123 065	17 519	-	-	(311 280)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym	(797 496)	(356 137)	242 437	(15 639)	125 189	-	(801 646)
Pozostałe	(64 003)	(13 405)	3 413	3 142	11 856	-	(58 997)
KLIENCI BUDŻETOWI	(3 708)	(57 417)	49 003	(204)	-	-	(12 326)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 388 284)	(1 614 456)	1 185 341	37 811	251 055	-	(2 528 533)

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2011	Stan rezerw na 01.01.2011	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Pozostałe*	Stan rezerw na 31.12.2011
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 052 933)	(169 861)	10 974	(1 078)	351 521	-	(861 377)
Należności bieżące	(817 237)	(40 261)	1 545	4	332 863	-	(523 086)
Kredyty terminowe, w tym:	(235 696)	(129 600)	9 429	(1 082)	18 658	-	(338 291)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(119 631)	(86 147)	1 122	(1)	3 868	-	(200 789)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 391 648)	(1 012 428)	779 007	(29 085)	98 801	32 154	(1 523 199)
Należności bieżące	(376 993)	(296 277)	325 133	(774)	24 649	-	(324 262)
Kredyty terminowe, w tym:	(930 148)	(706 211)	453 061	(23 067)	71 431	-	(1 134 934)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(167 278)	(300 211)	141 543	(17 923)	6 431	-	(337 438)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym	(762 870)	(406 000)	311 518	(5 144)	65 000	-	(797 496)
Pozostałe	(84 507)	(9 940)	813	(5 244)	2 721	32 154	(64 003)
KLIENCI BUDŻETOWI	(5 190)	(5 356)	6 860	(22)	-	-	(3 708)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 449 771)	(1 187 645)	796 841	(30 185)	450 322	32 154	(2 388 284)

*Prezentowana kwota dotyczy w całości zmniejszenia stanu rezerw w związku ze sprzedażą spółek Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt.

Kredyty i pożyczki obejmują należności z tytułu leasingu finansowego.

	31.12.2012	31.12.2011
Inwestycja leasingowa brutto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:	4 003 756	4 500 266
- Do 1 roku	1 386 863	1 882 373
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	2 252 512	2 284 374
- Powyżej 5 lat	364 381	333 519
Niezrealizowane przyszłe przychody finansowe z tytułu leasingu finansowego (wielkość ujemna)	(469 720)	(473 909)
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	3 534 036	4 026 357
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:		
- Do 1 roku	1 199 826	1 690 088
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	2 016 366	2 065 948
- Powyżej 5 lat	317 844	270 321
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	3 534 036	4 026 357
Wartość odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu leasingu finansowego	(176 640)	(170 234)
Wartość bilansowa netto należności z tytułu leasingu finansowego	3 357 396	3 856 123
Niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	497 717	459 671

23. Lokacyjne papiery wartościowe

	31.12.2012			31.12.2011		
	Lokacyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczenia	Lokacyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem lokacyjne papiery wartościowe	Lokacyjne papiery wartościowe, na których nie ustanowiono zabezpieczenia	Lokacyjne papiery wartościowe, na których ustanowiono zabezpieczenia	Razem lokacyjne papiery wartościowe
Dłużne papiery wartościowe:	17 174 158	2 546 282	19 720 440	16 519 445	3 854 060	20 373 505
Emitowane przez rząd	9 076 533	2 420 333	11 496 866	9 646 531	3 854 060	13 500 591
- obligacje rządowe	9 076 533	2 420 035	11 496 568	9 646 531	3 852 869	13 499 400
- bony skarbowe	-	298	298	-	1 191	1 191
Emitowane przez bank centralny	7 855 805	125 949	7 981 754	6 511 488	-	6 511 488
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	241 820	-	241 820	361 426	-	361 426
- obligacje banków	123 901	-	123 901	327 811	-	327 811
- obligacje korporacyjne	80 131	-	80 131	-	-	-
- obligacje komunalne	37 788	-	37 788	33 615	-	33 615
Kapitałowe papiery wartościowe:	272 948	-	272 948	177 767	-	177 767
Notowane	225 108	-	225 108	156 556	-	156 556
Nie notowane	47 840	-	47 840	21 211	-	21 211
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	17 447 106	2 546 282	19 993 388	16 697 212	3 854 060	20 551 272
Krótkoterminowe (do 1 roku)	8 794 515	156 185	8 950 700	9 954 397	586 954	10 541 351
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	8 652 591	2 390 097	11 042 688	6 742 815	3 267 106	10 009 921

Zaprezentowana powyżej wartość kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej obejmuje utworzone rezerwy z tytułu utraty wartości w wysokości 10 970 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 13 257 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitałowe papiery wartościowe notowane obejmują wartość godziwą akcji PZU SA w kwocie 206 775 tys. zł (31 grudnia 2011 r. - 146 210 tys. zł).

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2012 r. 13 341 748 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 6 378 692 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 14 460 541 tys. zł oraz 5 912 264 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe i bony skarbowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), lokacyjne obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie depozytu złożonego przez klienta.

Zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o BFG, na dzień 31 grudnia 2012 r. Grupa posiadała papiery skarbowe (obligacje i bony) ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 345 442 tys. zł o wartości nominalnej 336 300 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: wartość bilansowa - 271 083 tys. zł, wartość nominalna - 269 000 tys. zł), które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku odpowiednio: bony pieniężne w NBP; obligacje w Krajowym Depozycie Papierów Wartościowych.

Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych obejmują:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2012	2011
Sprzedaż / wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz udziałów w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	43 063	11 985
Utrata wartości inwestycji w jednostki zależne	1 903	-
Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych, razem	44 966	11 985

W 2012 roku kwota 43 063 tys. zł obejmuje głównie wynik na sprzedaży obligacji rządowych w kwocie 33 557 tys. zł oraz wynik na sprzedaży spółki CERL International Sp. z o.o. w kwocie 10 369 tys. zł, ramach przeprowadzonej reorganizacji usług outsourcingowych w Grupie BRE Banku. Transakcja została opisana w Nocie 45.

W 2011 roku kwota 11 985 tys. zł obejmuje głównie wynik na likwidacji spółki BRELINVEST Sp. z o.o. FLY 2 Sp. komandytowa oraz wynik na transakcji sprzedaży udziałów w spółkach Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt. na rzecz spółek Erste Group.

Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych

	31.12.2012	31.12.2011
Lokacyjne papiery wartościowe		
Stan na początek okresu	20 551 272	19 574 833
Różnice kursowe	(23 666)	11 715
Zwiększenia	261 552 427	247 540 792
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie)	(262 671 130)	(246 576 084)
Straty z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych i dłużnych dostępnych do sprzedaży	1 903	-
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej	582 582	16
Stan na koniec okresu	19 993 388	20 551 272

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości lokacyjnych papierów wartościowych

	31.12.2012	31.12.2011
Rezerwy na kapitałowe papiery wartościowe		
- Notowane		
Stan na początek okresu	(125)	(125)
Stan na koniec okresu	(125)	(125)
- Nie notowane		
Stan na początek okresu	(13 132)	(13 132)
Utworzenie rezerwy	(605)	-
Kwoty spisane w ciężar rezerw	384	-
Kwoty odzyskane w czasie okresu sprawozdawczego	2 508	-
Stan na koniec okresu	(10 845)	(13 132)
Rezerwy na lokacyjne papiery wartościowe razem		
Stan na początek okresu	(13 257)	(13 257)
Utworzenie rezerwy	(605)	-
Kwoty spisane w ciężar rezerw	384	-
Kwoty odzyskane w czasie okresu sprawozdawczego	2 508	-
Stan na koniec okresu	(10 970)	(13 257)

24. Wartości niematerialne

	31.12.2012	31.12.2011
Koszty zakończonych prac rozwojowych	490	789
Wartość firmy	4 728	4 728
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	282 619	313 925
- oprogramowanie komputerowe	228 750	247 070
Inne wartości niematerialne	7 968	9 231
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	140 318	108 096
Wartości niematerialne, razem	436 123	436 769

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2012 roku do 31.12.2012 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne
			nabyte oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2012 r.	27 965	812 184	643 482	26 467	108 136	4 728	979 480
Zwiększenia z tytułu	-	51 346	37 641	69	86 855	-	138 270
- zakupu	-	15 320	4 744	69	67 586	-	82 975
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	214	21	-	-	-	214
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	-	35 780	32 848	-	-	-	35 780
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	12 923	-	12 923
- innych zwiększeń	-	32	28	-	6 346	-	6 378
Zmniejszenia z tytułu	(4 490)	(92 878)	(77 490)	(266)	(54 673)	-	(152 307)
- likwidacji	(4 490)	(91 774)	(76 686)	-	(62)	-	(96 326)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(35 780)	-	(35 780)
- innych zmniejszeń	-	(1 104)	(804)	(266)	(18 831)	-	(20 201)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	23 475	770 652	603 633	26 270	140 318	4 728	965 443
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2012 r.	(27 176)	(498 252)	(396 405)	(17 236)	-	-	(542 664)
Amortyzacja za okres z tytułu	4 191	10 226	21 529	(1 066)	-	-	13 351
- odpisów	(282)	(82 203)	(55 627)	(1 024)	-	-	(83 509)
- innych zwiększeń	-	-	-	(85)	-	-	(85)
- likwidacji	4 473	91 733	76 686	-	-	-	96 206
- innych zmniejszeń	-	696	470	43	-	-	739
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2012 r.	(22 985)	(488 026)	(374 876)	(18 302)	-	-	(529 313)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2012 r.	-	(7)	(7)	-	(40)	-	(47)
- zwiększenie	(17)	-	-	-	-	-	(17)
- zmniejszenie	17	-	-	-	40	-	57
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2012 r.	-	(7)	(7)	-	-	-	(7)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	490	282 619	228 750	7 968	140 318	4 728	436 123

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2011 roku do 31.12.2011 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne
			nabyte oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2011 r.	31 976	773 172	613 364	26 236	75 874	7 137	914 395
Zwiększenia z tytułu	43	91 245	49 766	231	94 589	-	186 108
- zakupu	-	40 267	4 666	2	75 949	-	116 218
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	836	279	229	-	-	1 065
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	43	45 176	40 102	-	-	-	45 219
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	13 275	-	13 275
- innych zwiększeń	-	4 966	4 719	-	5 365	-	10 331
Zmniejszenia z tytułu	(4 054)	(52 233)	(19 648)	-	(62 327)	(2 409)	(121 023)
- likwidacji	-	(45 817)	(13 510)	-	-	-	(45 817)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(45 219)	-	(45 219)
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	(6 139)	(6 138)	-	(2 760)	(2 409)	(11 308)
- innych zmniejszeń	(4 054)	(277)	-	-	(14 348)	-	(18 679)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	27 965	812 184	643 482	26 467	108 136	4 728	979 480
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2011 r.	(30 524)	(439 848)	(334 002)	(16 179)	-	-	(486 551)
Amortyzacja za okres z tytułu	3 348	(58 404)	(62 403)	(1 057)	-	-	(56 113)
- odpisów	(285)	(102 897)	(74 739)	(1 057)	-	-	(104 239)
- innych zwiększeń	-	(4 099)	(3 947)	-	-	-	(4 099)
- likwidacji	-	45 749	13 442	-	-	-	45 749
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	2 843	2 841	-	-	-	2 843
- innych zmniejszeń	3 633	-	-	-	-	-	3 633
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2011 r.	(27 176)	(498 252)	(396 405)	(17 236)	-	-	(542 664)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(7)	(7)	-	-	-	(7)
- zwiększenie	-	-	-	-	(40)	-	(40)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(7)	(7)	-	(40)	-	(47)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	789	313 925	247 070	9 231	108 096	4 728	436 769

25. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2012	31.12.2011
Środki trwałe, w tym:	733 553	765 993
- grunty	1 175	1 875
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	219 773	228 823
- urządzenia	162 573	168 804
- środki transportu	212 490	216 964
- pozostałe środki trwałe	137 542	149 527
Środki trwałe w budowie	40 351	66 462
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	773 904	832 455

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2012 roku do 31.12.2012 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu: 01.01.2012 r.	1 875	361 760	617 331	309 328	413 481	66 598	1 770 373
Zwiększenia z tytułu	-	2 662	52 999	69 768	36 226	31 870	193 525
- zakupu	-	776	29 252	67 965	4 903	25 903	128 799
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	928	22 803	-	31 099	-	54 830
- innych zwiększeń	-	958	944	1 803	224	5 967	9 896
Zmniejszenia z tytułu	(700)	(10 086)	(107 078)	(48 472)	(32 736)	(57 937)	(257 009)
- sprzedaży	(700)	(10 000)	(15 114)	(45 326)	(8 942)	-	(80 082)
- likwidacji	-	(67)	(20 488)	-	(2 637)	-	(23 192)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(54 830)	(54 830)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(214)	(214)
- innych zmniejszeń	-	(19)	(71 476)	(3 146)	(21 157)	(2 893)	(98 691)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	1 175	354 336	563 252	330 624	416 971	40 531	1 706 889
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2012 r.	-	(81 251)	(448 527)	(92 364)	(263 823)	-	(885 965)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(4 042)	48 055	(25 770)	(12 911)	-	5 332
- odpisów	-	(7 242)	(56 177)	(57 379)	(42 867)	-	(163 665)
- innych zwiększeń	-	-	(1)	-	-	-	(1)
- sprzedaży	-	3 123	13 846	29 997	7 178	-	54 144
- likwidacji	-	59	20 367	-	2 362	-	22 788
- innych zmniejszeń	-	18	70 020	1 612	20 416	-	92 066
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2012 r.	-	(85 293)	(400 472)	(118 134)	(276 734)	-	(880 633)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2012 r.	-	(51 686)	-	-	(131)	(136)	(51 953)
- zwiększenie	-	(12 500)	(207)	-	(2 619)	(44)	(15 370)
- zmniejszenie	-	14 916	-	-	55	-	14 971
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2012 r.	-	(49 270)	(207)	-	(2 695)	(180)	(52 352)
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2012 r.	1 175	219 773	162 573	212 490	137 542	40 351	773 904

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2011 roku do 31.12.2011 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu: 01.01.2011 r.	1 867	364 316	554 140	267 374	402 912	44 149	1 634 758
Zwiększenia z tytułu	26	2 802	94 751	91 962	25 234	70 763	285 538
- zakupu	-	568	66 974	86 434	6 427	69 895	230 298
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	2 021	25 366	442	16 617	-	44 446
- innych zwiększeń	26	213	2 411	5 086	2 190	868	10 794
Zmniejszenia z tytułu	(18)	(5 358)	(31 560)	(50 008)	(14 665)	(48 314)	(149 923)
- sprzedaży	(18)	(400)	(5 053)	(41 632)	(3 931)	-	(51 034)
- likwidacji	-	(5)	(11 290)	(1 428)	(9 127)	-	(21 850)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(44 446)	(44 446)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(1 065)	(1 065)
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	(4 953)	(7 380)	(1 288)	(372)	(1 017)	(15 010)
- innych zmniejszeń	-	-	(7 837)	(5 660)	(1 235)	(1 786)	(16 518)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	1 875	361 760	617 331	309 328	413 481	66 598	1 770 373
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(75 143)	(421 696)	(72 548)	(235 755)	-	(805 142)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(6 108)	(26 831)	(19 816)	(28 068)	-	(80 823)
- odpisów	-	(7 217)	(49 553)	(50 917)	(39 486)	-	(147 173)
- innych zwiększeń	-	(26)	(575)	(52)	(684)	-	(1 337)
- sprzedaży	-	152	4 709	26 670	3 554	-	35 085
- likwidacji	-	5	11 135	471	7 798	-	19 409
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	978	6 631	686	328	-	8 623
- innych zmniejszeń	-	-	822	3 326	422	-	4 570
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(81 251)	(448 527)	(92 364)	(263 823)	-	(885 965)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(51 686)	-	(2)	(131)	(177)	(51 996)
- zmniejszenie	-	-	-	2	-	41	43
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(51 686)	-	-	(131)	(136)	(51 953)
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	1 875	228 823	168 804	216 964	149 527	66 462	832 455

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

W ramach swojej działalności jako leasingodawca Grupa BRE Banku wykazuje w środkach trwałych przedmioty oddane przez Grupę w leasing operacyjny podmiotom trzecim. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego, gdzie Grupa jest leasingodawcą, przedstawione są w poniższej tabeli.

	31.12.2012	31.12.2011
Minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego		
Do 1 roku	57 637	59 607
Powyżej 1 roku do 5 lat	77 341	82 289
Powyżej 5 lat	9 799	16 223
Razem	144 777	158 119

Grupa wykazuje koszty amortyzacji środków trwałych oddanych w leasing operacyjny w ramach przychodów netto z tytułu leasingu operacyjnego (Nota 10).

26. Inne aktywa

	31.12.2012	31.12.2011
Przejęte aktywa do zbycia	-	18 772
- nieruchomości	-	18 772
Pozostałe, w tym:	883 626	840 312
- dłużnicy	122 908	247 075
- należności z tytułu podatku dochodowego	1 818	-
- rozrachunki międzybankowe	7 387	2 083
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	73 885	70 666
- przychody do otrzymania	28 775	19 133
- zapasy	392 876	316 666
- należności z tytułu składek ubezpieczeniowych	43 950	20 699
- inne	212 027	163 990
Inne aktywa, razem	883 626	859 084
Krótkoterminowe (do 1 roku)	600 097	521 945
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	283 529	337 139

Wartość zapasów wynika przede wszystkim z działalności prowadzonej przez spółki BRE.locum i BRE Leasing.

W ciągu 2012 roku w Grupa nie aktywowała kosztów finansowania zewnętrznego. W ciągu 2011 roku Grupa dokonała aktywowania kosztów finansowania zewnętrznego w kwocie 7 654 tys. zł. Aktywowane koszty powiększyły wartość zapasów.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku kwota 212 027 tys. zł innych aktywów obejmuje należności Domu Inwestycyjnego od Krajowego Depozytu w wysokości 143 923 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 90 309 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 318 168 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 360 166 tys. zł).

27. Zobowiązania wobec innych banków

	31.12.2012	31.12.2011
Środki na rachunkach bieżących	1 146 772	1 891 265
Depozyty terminowe	113 426	1 395 273
Kredyty i pożyczki otrzymane	18 333 571	22 816 765
Transakcje repo / sell buy back	1 295 964	1 173 097
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	197 400	73 865
Zobowiązania w drodze	1 269	6 505
Pozostałe	22 537	34 039
Zobowiązania wobec innych banków, razem	21 110 939	27 390 809
Krótkoterminowe (do 1 roku)	7 031 127	8 577 533
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	14 079 812	18 813 276

Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość depozytów innych banków o stałym oprocentowaniu wyniosła 113 426 tys. zł. Brak depozytów o zmiennym oprocentowaniu (31 grudnia 2011 rok odpowiednio: 510 162 tys. zł i 885 111 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2012 i na dzień 31 grudnia 2011 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2012 roku wynosiło 1,42% (31 grudnia 2011 r. - 1,58%).

BRE Bank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu pożyczek zaciągniętych.

28. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2012	31.12.2011
Klienci indywidualni:	33 233 757	26 700 892
Środki na rachunkach bieżących	21 059 319	16 961 125
Depozyty terminowe	12 121 656	9 698 858
Inne zobowiązania (z tytułu)	52 782	40 909
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	32 763	33 215
- pozostałe	20 019	7 694
Klienci korporacyjni:	24 248 650	27 015 436
Środki na rachunkach bieżących	11 731 164	11 038 961
Depozyty terminowe	8 336 226	11 650 679
Kredyty i pożyczki otrzymane	1 696 404	1 848 575
Transakcje repo	1 883 368	1 818 532
Inne zobowiązania (z tytułu)	601 488	658 689
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	408 776	479 749
- pozostałe	192 712	178 940
Klienci sektora budżetowego:	501 193	528 060
Środki na rachunkach bieżących	387 383	447 481
Depozyty terminowe	110 765	64 783
Inne zobowiązania (z tytułu)	3 045	15 796
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	152	18
- pozostałe	2 893	15 778
Zobowiązania wobec klientów, razem	57 983 600	54 244 388
Krótkoterminowe (do 1 roku)	55 788 507	51 677 581
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	2 195 093	2 566 807

Na dzień 31 grudnia 2012 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 3,11% (31 grudnia 2011 r. - 2,43%).

Na dzień 31 grudnia 2012 kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyt otrzymany z EBI w kwocie 1 696 404 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 1 848 575 tys. zł). Zabezpieczeniem kredytu są obligacje rządowe, które są wykazywane w Nocie 23 i w Nocie 36.

29. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Stan na 31 grudnia 2012 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	846 800				850 449
Obligacje (PLN)	50 000	6,00%	niezabezpieczone	07-01-2013	50 723
Obligacje (PLN)	50 000	5,98%	niezabezpieczone	15-01-2013	50 637
Obligacje (PLN)	5 000	5,73%	niezabezpieczone	15-01-2013	4 989
Certyfikaty depozytowe (PLN)	206 900	5,00%	niezabezpieczone	29-01-2013	206 105
Obligacje (PLN)	20 000	5,40%	niezabezpieczone	30-01-2013	19 909
Obligacje (PLN)	30 000	5,19%	niezabezpieczone	27-02-2013	29 744
Obligacje (PLN)	15 000	5,75%	niezabezpieczone	12-03-2013	14 833
Obligacje (PLN)	14 200	5,36%	niezabezpieczone	15-03-2013	14 193
Obligacje (PLN)	38 000	5,11%	niezabezpieczone	18-03-2013	38 071
Obligacje (PLN)	30 000	5,61%	niezabezpieczone	05-04-2013	29 566
Listy zastawne (PLN)	25 000	6,05%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	29-04-2013	25 257
Obligacje (PLN)	25 000	5,70%	niezabezpieczone	24-05-2013	25 135
Obligacje (PLN)	27 700	5,30%	niezabezpieczone	20-06-2013	27 720
Obligacje (PLN)	10 000	5,71%	niezabezpieczone	26-08-2013	9 985
Listy zastawne (PLN)	100 000	5,46%	Publiczny rejestr listów zastawnych	20-09-2013	101 508
Listy zastawne (PLN)	200 000	5,79%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-10-2013	202 074

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

Emisje długoterminowe	3 988 361				4 041 826
Listy zastawne (PLN)	25 000	6,10%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2014	25 244
Listy zastawne (PLN)	177 000	6,55%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2014	181 702
Listy zastawne (PLN)	89 200	5,79%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-11-2014	89 558
Listy zastawne (PLN)	78 611	5,64%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-05-2015	78 994
Listy zastawne (PLN)	100 000	4,92%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	07-07-2015	102 710
Listy zastawne (PLN)	57 150	6,45%	Publiczny rejestr listów zastawnych	28-07-2015	58 523
Listy zastawne (PLN)	100 000	6,31%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-09-2015	101 460
Euroobligacje (EUR)	2 044 000	2,75%	gwarancja	12-10-2015	2 048 132
Obligacje (PLN)	450 000	6,10%	niezabezpieczone	23-11-2015	452 943
Listy zastawne (PLN)	77 000	5,73%	Publiczny rejestr listów zastawnych	30-11-2015	77 225
Listy zastawne (PLN)	145 750	5,92%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2016	146 964
Listy zastawne (PLN)	200 000	5,20%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-06-2016	199 836
Listy zastawne (PLN)	140 500	6,74%	Publiczny rejestr listów zastawnych	28-09-2016	142 558
Listy zastawne (PLN)	25 000	6,20%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-11-2015	24 903
Listy zastawne (PLN)	172 750	6,07%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2017	174 187
Listy zastawne (EUR)	10 000	2,31%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	19-10-2017	40 959
Listy zastawne (PLN)	96 400	5,91%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-06-2018	95 928
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					4 892 275

Stan na 31 grudnia 2011 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	546 450				550 307
Obligacje (PLN)	50 000	5,25%	niezabezpieczone	05-01-2012	49 971
Obligacje (PLN)	14 000	5,26%	niezabezpieczone	05-01-2012	13 992
Obligacje (PLN)	10 000	5,75%	niezabezpieczone	05-01-2012	9 994
Obligacje (PLN)	21 400	5,27%	niezabezpieczone	11-01-2012	21 374
Obligacje (PLN)	10 000	5,76%	niezabezpieczone	13-01-2012	9 981
Obligacje (PLN)	10 100	5,76%	niezabezpieczone	20-01-2012	10 070
Obligacje (PLN)	20 000	5,39%	niezabezpieczone	27-01-2012	19 922
Obligacje (PLN)	1 800	5,76%	niezabezpieczone	27-01-2012	1 792
Obligacje (PLN)	4 700	5,77%	niezabezpieczone	03-02-2012	4 675
Obligacje (PLN)	1 500	5,68%	niezabezpieczone	15-03-2012	1 476
Obligacje (PLN)	2 300	5,69%	niezabezpieczone	20-04-2012	2 251
Obligacje (PLN)	25 000	5,46%	niezabezpieczone	25-05-2012	24 463
Obligacje (PLN)	57 400	5,95%	niezabezpieczone	16-11-2012	57 788
Obligacje (PLN)	50 000	6,06%	niezabezpieczone	30-11-2012	50 243
Listy zastawne (PLN)	68 250	4,92%	Publiczny rejestr listów zastawnych	27-07-2012	69 746
Listy zastawne (PLN)	200 000	5,15%	Publiczny rejestr listów zastawnych	28-09-2012	202 569
Emisje długoterminowe	1 172 961				1 185 681
Listy zastawne (PLN)	25 000	6,22%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	29-04-2013	25 252
Listy zastawne (PLN)	100 000	5,36%	Publiczny rejestr listów zastawnych	20-09-2013	101 434
Listy zastawne (PLN)	116 100	5,94%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-10-2013	116 980
Listy zastawne (PLN)	25 000	6,27%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2014	25 241
Listy zastawne (PLN)	177 000	6,17%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2014	181 367
Listy zastawne (PLN)	78 500	6,21%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-11-2014	78 769
Listy zastawne (PLN)	78 611	5,94%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-05-2015	78 953
Listy zastawne (PLN)	100 000	5,63%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	07-07-2015	102 484
Listy zastawne (PLN)	100 000	6,21%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-09-2015	101 374
Listy zastawne (PLN)	77 000	6,15%	Publiczny rejestr listów zastawnych	30-11-2015	77 200
Listy zastawne (PLN)	145 750	6,00%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2016	146 916
Listy zastawne (PLN)	150 000	5,97%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-06-2017	149 711
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					1 735 988

Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

W dniu 4 października 2012 roku spółka BRE Finance France SA, podmiot zależny od BRE Banku (Bank posiada 99,98% akcji spółki), dokonała emisji euroobligacji o wartości nominalnej 500 000 tys. EUR (równowartość 2 046 650 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 4 października 2012 roku) o terminie wykupu w dniu 12 października 2015 roku. W dniu 4 października 2012 roku BRE Bank udzielił gwarancji płatności wszystkich

kwot, jakie mają być płatne z tytułu papierów dłużnych wyemitowanych w ramach Programu Emisji Euroobligacji. Gwarancja została udzielona na okres trwania Programu.

Zabezpieczeniem gwarancji spełnienia świadczeń pieniężnych wynikających z euroobligacji są środki pochodzące z emisji, stanowiące kaucję złożoną w BRE Banku przez BRE Finance France na podstawie umowy zawartej między BRE Bankiem a Spółką w dniu 4 października 2012 roku. Kwota kaucji wynosi 497 770 tys. EUR (równowartość 2 037 522 tys. zł według średniego kursu NBP z dnia 4 października 2012 roku).

Kwota wynikająca z umowy kaucji pozostanie własnością Banku do dnia spłaty euroobligacji w dniu 12 października 2015 roku.

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu	1 735 988	1 371 824
Zwiększenia (emisja)	8 795 542	3 993 798
Zmniejszenia (wykup)	(5 695 002)	(3 658 100)
Inne zmiany	55 747	28 466
Stan wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	4 892 275	1 735 988

Wartość nominalna wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych według stanu na 31 grudnia 2012 roku wyniosła 2 619 590 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 2 471 248 tys. zł). Zgodnie z obowiązującymi przepisami wartość hipotecznych listów zastawnych wyemitowanych w oparciu o te wierzytelności nie może przekroczyć 60% wartości bankowo-hipotecznej nieruchomości stanowiącej ich zabezpieczenie. Wartość ta, zgodnie z rejestrem zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła 2 162 039 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 1 860 257 tys. zł). Zarówno na 31 grudnia 2012 roku jak i na 31 grudnia 2011 roku hipoteczne listy zastawne były zabezpieczone wierzytelnościami zabezpieczonymi hipoteką wpisaną w księdze wieczystej na pierwszym miejscu. Wartość wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji publicznych listów zastawnych wyniosła na 31 grudnia 2012 roku 561 481 tys. zł, według stanu na 31 grudnia 2011 roku 549 334 tys. zł.

30. Zobowiązania podporządkowane

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2012 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 1,2%*	1,21	08.03.2017	1 355 725
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	1,42	nieokreślony	271 072
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	2,02	18.12.2017	406 674
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	2,24	nieokreślony	578 765
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 4,0%	4,01	nieokreślony	305 084
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	2,51	24.06.2018	304 975
						3 222 295

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2011 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 0,7%*	0,75	08.03.2017	1 454 048
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	1,45	nieokreślony	290 805
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	1,55	18.12.2017	436 221
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	2,23	nieokreślony	620 832
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 4,0%	4,05	nieokreślony	327 181
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	2,55	24.06.2018	327 113
						3 456 200

* marża w wysokości 0,7% obowiązywała dla pierwszych pięciu lat. Od czerwca 2012 roku obowiązuje marża w wysokości 1,2%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązuje do grudnia 2016 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 3,4%.

*** marża w wysokości 1,5% obowiązywała dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 2,0%.

**** marża w wysokości 2,2% obowiązuje do stycznia 2018 roku. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 4,2%.

W 2012 roku i w 2011 roku Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zobowiązania podporządkowane obejmują wartość emisji obligacji podporządkowanych o nieokreślonym terminie wymagalności. W kalkulacji współczynnika wypłacalności środki pozyskane z emisji zostały uwzględnione w funduszach własnych Banku. Bank uzyskał zgody KNF na zaliczenie kwot pochodzących z emisji do kapitału uzupełniającego.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu	3 456 200	3 010 127
Różnice kursowe	(234 547)	446 958
Inne zmiany	642	(885)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	3 222 295	3 456 200
Krótkoterminowe (do 1 roku)	4 835	4 565
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	3 217 460	3 451 635

31. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2012	31.12.2011
Pozostałe zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	22 835	35 044
- rozrachunki międzybankowe	388 965	765 326
- wierzyciele	444 462	405 264
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	135 854	154 880
- przychody przyszłych okresów	109 007	101 137
- zobowiązania z tytułu reasekuracji	26 769	26 947
- rezerwa na odprawy emerytalne	4 048	4 664
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	22 676	19 497
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	171 986	176 060
- pozostałe	68 243	35 037
Pozostałe zobowiązania, razem	1 394 845	1 723 856

Na dzień 31 grudnia 2012 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 1 017 339 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 1 352 417 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.9.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na odprawy emerytalne wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

32. Rezerwy

	31.12.2012	31.12.2011
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe*	46 462	30 906
Na sprawy sporne	47 204	25 644
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	84 512	80 864
Pozostałe	35 149	15 754
Rezerwy, razem	213 327	153 168

* kwoty obejmują wycenę gwarancji finansowych

Zasady tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz rezerw na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe zostały opisane odpowiednio w Nocie 2.26 i w Nocie 3.4.4. Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 35.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zmiana stanu rezerw

	31.12.2012	31.12.2011
Stan na początek okresu (wg tytułów)	153 168	175 325
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	30 906	49 674
Na sprawy sporne	25 644	19 193
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	80 864	87 307
Pozostałe	15 754	19 151
Zmiana w okresie (z tytułu)	60 159	(22 157)
- odpis w koszty, w tym:	224 404	171 334
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	175 869	159 183
- na sprawy sporne	22 950	6 508
- rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	3 648	(6 443)
- pozostałe	21 937	12 086
- rozwiązanie rezerw, w tym:	(160 168)	(168 892)
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	(159 912)	(168 260)
- na sprawy sporne	(256)	(632)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(2 697)	(9 722)
- wykorzystanie	-	(135)
- przeniesienie z innych pozycji bilansu	-	(4 243)
- różnice kursowe	(1 380)	1 482
- pozostałe	-	(11 981)
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	213 327	153 168
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	46 462	30 906
Na sprawy sporne	47 204	25 644
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	84 512	80 864
Pozostałe	35 149	15 754

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

	31.12.2012	31.12.2011
Rezerwy ubezpieczeniowe i aktywa reasekuracyjne		
Rezerwy ubezpieczeniowe brutto, w tym:	169 785	147 043
- Rezerwa na szkody zgłoszone oraz koszty likwidacji	22 356	18 154
- IBNR	80 194	61 255
- Rezerwa składek	67 148	67 620
- Rezerwa na udział ubezpieczających w zysku technicznym	87	14
Rezerwy ubezpieczeniowe brutto, razem	169 785	147 043
Na udziale reasekuratora, w tym:		
- Rezerwa na szkody zgłoszone oraz koszty likwidacji	15 270	11 114
- IBNR	34 111	25 083
- Rezerwa składek	35 892	29 982
Na udziale reasekuratora, razem	85 273	66 179
Rezerwy ubezpieczeniowe netto, w tym:		
- Rezerwa na szkody zgłoszone oraz koszty likwidacji	7 086	7 040
- IBNR	46 083	36 172
- Rezerwa składek	31 256	37 638
- Rezerwa na udział ubezpieczających w zysku technicznym	87	14
Rezerwy ubezpieczeniowe netto, razem	84 512	80 864

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe

	31.12.2012	31.12.2011
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie pozabilansowe	17 314 377	17 142 460
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane portfelowo (wielkość ujemna)	(21 936)	(25 264)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	17 292 441	17 117 196
Zobowiązania, które utraciły wartość		
Zaangażowanie pozabilansowe	79 469	25 016
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane indywidualnie (wielkość ujemna)	(24 526)	(5 642)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	54 943	19 374

33. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2012 r. i 2011 r.: 19%).

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2012	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2012
Odsetki naliczone	44 095	26 512	-	-	70 607
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	76 534	60 466	-	-	137 000
Wycena papierów wartościowych	21 303	3 925	(4 492)	-	20 736
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	229 590	(7 362)	-	-	222 228
Rezerwy na świadczenia pracownicze	38 825	(4 120)	-	-	34 705
Pozostałe rezerwy	5 547	2 035	-	-	7 582
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	28 962	166	-	-	29 128
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	7 520	(3 798)	-	-	3 722
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	116 104	-	-	-	116 104
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	78 280	17 639	-	(378)	95 541
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	646 760	95 463	(4 492)	(378)	737 353

Krótkoterminowe (do 1 roku)	473 269
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	264 084

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2012	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2012
Odsetki naliczone	(49 329)	(1 132)	-	-	(50 461)
Wycena papierów wartościowych	(140 765)	40 710	(62 568)	-	(162 623)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(57 339)	(2 361)	-	-	(59 700)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(29 114)	3 434	-	-	(25 680)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(44 762)	(7 280)	-	(31)	(52 073)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(339 966)	33 371	(62 568)	(31)	(369 194)

Krótkoterminowe (do 1 roku)	(326 068)
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	(43 126)

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2011	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2011
Odsetki naliczone	36 869	7 226	-	-	44 095
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	47 059	29 475	-	-	76 534
Wycena papierów wartościowych	22 149	1 187	(2 033)	-	21 303
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	189 558	40 032	-	-	229 590
Rezerwy na świadczenia pracownicze	32 032	6 793	-	-	38 825
Pozostałe rezerwy	6 097	(550)	-	-	5 547
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	29 735	(773)	-	-	28 962
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	982	6 538	-	-	7 520
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	139 083	(22 979)	-	-	116 104
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	66 529	12 931	-	(1 180)	78 280
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	570 093	79 880	(2 033)	(1 180)	646 760

Krótkoterminowe (do 1 roku)	384 613
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	262 147

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2011	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2011
Odsetki naliczone	(38 469)	(10 860)	-	-	(49 329)
Wycena papierów wartościowych	(97 595)	(44 501)	1 331	-	(140 765)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(40 840)	(16 499)	-	-	(57 339)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(32 699)	3 585	-	-	(29 114)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(26 090)	(19 083)	-	411	(44 762)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(254 350)	(87 358)	1 331	411	(339 966)

Krótkoterminowe (do 1 roku)	(299 650)
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	(40 316)

Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat	31.12.2012	31.12.2011
Odsetki naliczone	25 380	(3 634)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	60 466	29 475
Wycena papierów wartościowych	44 635	(43 314)
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	(7 362)	40 032
Rezerwy na świadczenia pracownicze	(4 120)	6 793
Pozostałe rezerwy	2 035	(550)
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	166	(773)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	3 434	3 585
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	(3 798)	6 538
Pozostałe różnice przejściowe*	7 998	(45 630)
Razem podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 14)	128 834	(7 478)

* Kwota pozostałych różnic przejściowych obejmuje głównie odsetki i prowizje pobrane z góry, rozliczane w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

Grupa nie uwzględnia w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego niewykorzystanych strat podatkowych poniesionych przez oddziały zagraniczne BRE Banku oraz przez Garbary Sp. z o.o. z uwagi na fakt, że nie jest prawdopodobne, iż w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania umożliwiający ich rozliczenie. Kwota niewykorzystanych strat podatkowych nie ujętych w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosiła 243 910 tys. zł na koniec 2012 roku oraz 284 534 tys. zł na koniec 2011 roku. Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2013 a 2018 rokiem.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone chyba, że realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu. Na koniec 2012 Grupa nie ujęła w kalkulacji podatku odroczonego rozliczeń z tytułu różnic przejściowych w łącznej kwocie 441 521 tys. zł powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

34. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2012 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań emitenta lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych emitenta**1. Sprawa z powództwa Bank Leumi i Migdal Insurance Company przeciwko Bankowi o odszkodowanie**

Przeciwko BRE Bankowi toczyło się w Sądzie w Jerozolimie postępowanie z powództwa Banku Leumi i towarzystwa ubezpieczeniowego ubezpieczającego Bank Leumi, Migdal Insurance Company, o odszkodowanie w wysokości 13,5 mln USD (co stanowi według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku kwotę 41,8 mln zł). Przedmiotowy proces początkowo toczył się z powództwa Art-B Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Eksport - Import w Katowicach, w likwidacji („Art-B”) przeciwko głównemu pozwanemu Bankowi Leumi, zaś BRE Bank był przypozwany przez Bank Leumi. Z uwagi na zawarcie ugody pomiędzy Art-B i Bankiem Leumi oraz Migdal Insurance Company, na mocy której Art-B otrzymał od Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company kwotę 13,5 mln USD, Bank Leumi oraz Migdal Insurance Company żądały od BRE Banku zwrotu zapłaconej na rzecz Art-B kwoty 13,5 mln USD. Odpowiedzialność BRE Banku w stosunku do Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company miała charakter regresowy. W dniu 23 stycznia 2013 roku strony zawarły pozasądową ugodę, która została zatwierdzona przez Sąd w Jerozolimie i tym samym spór w przedmiotowej sprawie został zakończony.

2. Sprawa z powództwa Banku BPH SA („BPH”) przeciwko Garbary Sp. z o.o. („Garbary”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 lutego 2005 roku przez BPH. Wartość przedmiotu sporu określona została na kwotę 42 854 tys. zł. Przedmiotem sporu jest uznanie za bezskuteczne czynności związanych z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Spór koncentruje się na określeniu wartości użytkowania wieczystego gruntu wraz z posadowionymi na nim budynkami, które zostały wniesione przez ZM Pozmeat SA jako aport do spółki Garbary na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym o wartości 100 000 tys. zł. W dniu 6 czerwca 2006 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok oddalający w całości powództwo powoda. Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł apelację. Sąd Apelacyjny w dniu 6 lutego 2007 roku oddalił apelację powoda. Powód wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy w dniu 2 października 2007 roku uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w dniu 4 marca 2008 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 16 września 2010 roku Sąd Okręgowy w całości oddalił powództwo, wyrok nie jest prawomocny. W dniu 19 października 2010 roku BPH złożył apelację od przedmiotowego wyroku. W dniu 24 lutego 2011 roku Sąd Apelacyjny wydał postanowienie o uchyleniu wyroku i umorzeniu postępowania z udziałem Banku Pekao SA (przystąpił do postępowania jako następca prawny BPH) z uwagi na brak legitymacji procesowej po stronie tego banku. Sprawa zostaje zwrócona do sądu pierwszej instancji, w której będzie kontynuowana z udziałem BPH w charakterze powoda. Bank Pekao SA wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego na wyżej wymienione postanowienie. W dniu 25 kwietnia 2012 roku Sąd Najwyższy uchylił wyżej wymienione postanowienie Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania.

3. Sprawa z powództwa Banku BPH SA przeciwko Bankowi oraz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. („TTI”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 listopada 2007 roku przez BPH o zapłatę odszkodowania w kwocie 34 880 tys. zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2004 roku do dnia zapłaty, z tytułu rzekomych czynów niedozwolonych polegających na tym, iż w sytuacji grożącej ZM Pozmeat SA niewypłacalności doszło do wyzbycia się przez ten podmiot na rzecz TTI istotnego składnika majątku w postaci wszystkich udziałów w kapitale zakładowym Garbary Sp. z o.o. (poprzednio Milenium Center Sp. z o.o.).

Bank złożył odpowiedź na pozew, w którym wniósł o oddalenie pozwu z powodu braku podstaw prawnych do jego uwzględnienia. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2009 roku Sąd zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania upadłościowego spółki Pozmeat. W dniu 26 stycznia 2011 roku sąd wydał postanowienie o podjęciu zawieszonego postępowania z uwagi na zakończenie postępowania upadłościowego. W dniu 5 czerwca 2012 roku Sąd ponownie zawiesił postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy z powództwa Banku BPH SA przeciwko Garbary Sp. z o.o.

4. Roszczenia klientów Interbrok

Do dnia 21 lutego 2013 roku do Banku zwróciły się 166 podmiotów, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Drożdż i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważyły Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 373 935 tys. zł. Ponadto do dnia 21 lutego 2013 roku wpłynęło do Banku 9 pozwów o odszkodowania. Osiem z dziewięciu pozwów zostało złożonych przez byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucają Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. Sąd Okręgowy w Warszawie rozstrzygnął 8 z wymienionych spraw sądowych i we wszystkich tych sprawach oddalił powództwo. Jeden z przedmiotowych wyroków uprawomocnił się na skutek wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 2010 roku oddalającego apelację powoda. Sąd Najwyższy w dniu 22 czerwca 2011 roku oddalił skargę kasacyjną powoda w przedmiotowej sprawie. W pozostałych sprawach w dniu 21 grudnia 2010 roku oraz w dniu 17 stycznia 2012 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyroki Sądu Okręgowego i sprawy zostały przekazane do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie. W 9-tej sprawie wartość przedmiotu sporu wynosi 165 571 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. Suma ta według żądania pozwu ma obejmować nabyte przez Powoda w drodze cesji 99 wierzytelności przysługujących 97 poszkodowanym w stosunku do Interbrok z tytułu pomniejszenia (wskutek upadłości InterBrok) wierzytelności o zwrot wpłaconych przez poszkodowanych depozytów przeznaczonych na inwestowanie na rynku forex. Powód odpowiedzialność Banku opiera na pomocnictwie Banku do czynu niedozwolonego InterBrok, polegającego na prowadzeniu działalności maklerskiej bez zezwolenia. Aktualnie postępowanie w sprawie znajduje się na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji.

We wszystkich sprawach Bank wnosi o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwach zarzutami. Analiza prawna powyższych żądań wskazuje, iż brak jest istotnych przesłanek, które pozwalałyby na przyjęcie odpowiedzialności Banku w przedmiotowej sprawie. W związku z tym Grupa BRE Banku SA nie utworzyła rezerw na powyższe roszczenia.

5. Pozew zbiorowy przeciwko BRE Bankowi

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku. W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo, iż zdaniem powoda był do tego zobowiązany. Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. W dniu 18 lutego 2011 roku została złożona odpowiedź na pozew, w której Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 6 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił oddalić wniosek BRE Banku SA o odrzucenie pozwu oraz postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym. Na to postanowienie BRE Bank SA w dniu 13 czerwca 2011 roku złożył zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dniu 28 września 2011 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie BRE Banku SA. Sprawa obecnie toczy się w trybie właściwym dla postępowania grupowego. W marcu 2012 roku zakończył się etap przystępowania nowych członków do postępowania grupowego. Na dzień 17 października 2012 roku skład grupy uprawomocnił się w liczbie 1247 członków. Sąd Okręgowy w Łodzi nie ustanowił również kaucji na rzecz BRE Banku SA, o którą Bank wniósł. Bank w tej kwestii złożył zażalenie na to postanowienie. W dniu 29 listopada 2012 roku Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił zażalenie Banku dotyczące ustanowienia kaucji. Postanowienie jest prawomocne i Powód nie ma obowiązku wnoszenia kaucji. W styczniu została wysłana ostateczna odpowiedź na pozew i Bank oczekuje wyznaczenia pierwszego terminu rozprawy. W dniu 15 lutego 2013 roku Powód odniósł się w piśmie procesowym do odpowiedzi na pozew.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych emitenta. Natomiast łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2012 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności emitenta nie przekroczyła 10% kapitałów własnych emitenta.

Podatki

W dniu 7 stycznia 2013 roku w BRE Banku zostało wszczęte przez Dyrektora Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie postępowanie kontrolne w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczenia i wpłacenia podatku dochodowego od osób prawnych za 2007 rok.

W dniach od 24 sierpnia 2012 roku do 3 września 2012 roku w BRE Banku Hipotecznym SA została przeprowadzona kontrola podatkowa przez pracownika Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie w zakresie prawidłowości rozliczeń z budżetem państwa z tytułu podatku od towarów i usług za czerwiec 2012 roku. W zakresie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniach od 20 czerwca do 29 czerwca 2012 roku w spółce BRE Leasing została przeprowadzona przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie kontrola podatkowa w zakresie rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług za miesiące styczeń-marzec 2007 roku, maj-grudzień 2007 roku. W zakresie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniach od 19 lipca 2010 roku do 6 października 2011 roku w BRE Banku zostały przeprowadzone postępowanie kontrolne i kontrola skarbową przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczenia i wpłacenia podatku dochodowego od osób prawnych za 2006 rok. W zakresie kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 28 września do 10 października 2011 roku w spółce BRE Bank Hipoteczny została przeprowadzona przez pracowników Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie kontrola podatkowa w zakresie prawidłowości rozliczeń z budżetem państwa z tytułu podatku od towarów i usług za lipiec 2011 roku. W zakresie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

35. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy obejmują:

- Zobowiązania do udzielenia kredytu

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

- Gwarancje i inne produkty finansowe

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

- Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

W przypadkach gdy spółka z Grupy jest leasingobiorcą, minimalne przyszłe płatności z tytułu leasingu w ramach nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego przedstawiono w tabeli zamieszczonej poniżej.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Grupę oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Grupy na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

31.12.2012	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	14 610 884	2 793 820	910 228	18 314 932
Zobowiązania udzielone	14 240 946	2 563 714	733 032	17 537 692
1. Zobowiązania finansowe:	12 221 699	1 905 513	457 972	14 585 184
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	12 199 735	1 814 505	427 098	14 441 338
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	21 964	91 008	30 874	143 846
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	1 616 789	658 025	275 060	2 549 874
a) Akcepty bankowe	4 441	-	-	4 441
b) Gwarancje i akredytywy stand by	1 544 982	658 025	275 060	2 478 067
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	67 366	-	-	67 366
3. Pozostałe zobowiązania	402 458	176	-	402 634
Zobowiązania otrzymane:	369 938	230 106	177 196	777 240
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	369 938	230 106	177 196	777 240
2. Pochodne instrumenty finansowe	424 132 076	204 385 583	15 300 549	643 818 208
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	386 524 210	202 484 562	14 998 964	604 007 736
2. Walutowe instrumenty pochodne	37 079 839	1 825 041	18 385	38 923 265
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	528 027	75 980	283 200	887 207
Pozycje pozabilansowe razem	438 742 960	207 179 403	16 210 777	662 133 140

31.12.2011	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	14 451 505	2 658 153	1 250 889	18 360 547
Zobowiązania udzielone	13 946 753	2 452 452	946 816	17 346 021
1. Zobowiązania finansowe:	11 950 156	1 669 992	755 045	14 375 193
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	11 926 402	1 570 723	699 523	14 196 648
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	23 754	99 269	55 522	178 545
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	1 993 253	782 226	191 771	2 967 250
a) Akcepty bankowe	3 042	-	-	3 042
b) Gwarancje i akredytywy stand by	1 675 071	770 900	191 771	2 637 742
c) Gwarancje przejęcia emisji	150 000	-	-	150 000
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	165 140	11 326	-	176 466
3. Pozostałe zobowiązania	3 344	234	-	3 578
Zobowiązania otrzymane:	504 752	205 701	304 073	1 014 526
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	430	-	-	430
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	504 322	205 701	304 073	1 014 096
2. Pochodne instrumenty finansowe	334 033 912	146 187 262	10 466 975	490 688 149
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	290 496 121	141 358 726	10 449 114	442 303 961
2. Walutowe instrumenty pochodne	42 328 275	4 784 658	17 861	47 130 794
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 209 516	43 878	-	1 253 394
Pozycje pozabilansowe razem	348 485 417	148 845 415	11 717 864	509 048 696

Wykazane powyżej zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego dotyczą w całości leasingu budynków.

Najważniejszą umową leasingu operacyjnego jest zawarta przez Bank umowa leasingu głównej siedziby Banku. Zgodnie z umową okres leasingu trwa do 30 czerwca 2019 roku. Umowa została zawarta na oznaczony okres czasu i co do zasady nie podlega przedterminowemu rozwiązaniu. Umowa przewiduje opcję kupna przedmiotu umowy na pisemny wniosek leasingobiorcy złożony leasingodawcy na co najmniej 6 miesięcy i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą zakończenia umowy leasingu, a także prawo pierwokupu na warunkach zawartych w umowie. Na mocy umowy Bank zobowiązany jest do utrzymania przedmiotu leasingu w odpowiednim stanie.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 20.

Największy wpływ na wielkość zobowiązań finansowych udzielonych, poza zobowiązaniami udzielonymi przez Bank, miały zobowiązania udzielone przez BRE Bank Hipoteczny i BRE Faktoring w wysokości odpowiednio 798 623 tys. zł i 770 069 tys. zł na dzień 31 grudnia 2012 roku.

36. Aktywa zastawione

	31.12.2012	31.12.2011
Aktywa zastawione	3 105 926	4 339 523
- Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19), w tym:	559 644	485 463
- <i>aktywa zastawione z możliwością dalszego zastawu</i>	559 644	485 463
- Lokacyjne papiery wartościowe (Nota 23), w tym:	2 546 282	3 854 060
- <i>aktywa zastawione z możliwością dalszego zastawu</i>	2 197 220	2 474 685
Zobowiązanie z tytułu aktywów zastawionych, w tym:	5 166 200	5 024 684
- Transakcje sell buy back (Nota 27, 28)	3 179 332	2 991 629
- <i>transakcje sell buy back na papierach wartościowych będących przedmiotem transakcji buy sell back</i>	2 066 961	1 593 755
- Kredyt otrzymany z Europejskiego Banku Inwestycyjnego	1 696 404	1 848 575
- Depozyt klienta	7 264	-
- Fundusz ochrony środków gwarantowanych BFG	283 200	184 480

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach. W banku centralnym utrzymuje się również depozyty stanowiące rezerwy obowiązkowe zgodnie z wymogami przepisów prawnych.

37. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniosła 42 138 976 sztuk (31 grudnia 2011 r.: 42 102 746 sztuk) o wartości nominalnej 4 zł na akcję (31 grudnia 2011 r.: 4 zł każda). Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012 ROKU

Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 980 500	39 922 000	w całości opłacone gotówką	1986
imienne zwykłe*	-	-	19 500	78 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
zwykłe na okaziciela	-	-	36 230	144 920	w całości opłacone gotówką	2012
Liczba akcji, razem			42 138 976			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				168 555 904		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

* Stan akcji na dzień bilansowy

W dniu 27 grudnia 2012 roku Commerzbank AG poinformował o nabyciu 29 352 897 akcji BRE Banku od Commerzbank Auslandsbanken AG, podmiotu zależnego od Commerzbank AG. Akcje te uprawniają do 29 352 897 głosów na Walnym Zgromadzeniu BRE Banku i stanowią 69,66% kapitału zakładowego BRE Banku i ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu. Przed nabyciem wyżej wymienionych akcji, Commerzbank posiadał akcje BRE Banku wyłącznie pośrednio poprzez Commerzbank Auslandsbanken AG. Zbycie akcji BRE Banku nastąpiło w drodze wewnętrznego przeniesienia akcji w ramach Grupy Commerzbanku i nie spowodowało zmiany podmiotu dominującego najwyższego szczebla wobec BRE Banku.

W 2012 roku Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych dokonał rejestracji 36 230 akcji BRE Banku wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji BRE Banku osobom biorącym udział w programach motywacyjnych (Nota 43). W wyniku rejestracji akcji Banku kapitał zakładowy BRE Banku wzrósł w 2012 roku o kwotę 145 tys. zł.

Zgodnie z zawiadomieniem przestany BRE Bankowi w dniu 8 lipca 2011 roku, Bank poinformował raportem bieżącym 46/2011, iż ING Powszechny Fundusz Emerytalny (Fundusz) stał się posiadaczem akcji BRE Banku stanowiących powyżej 5% głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 2 085 431 akcji BRE Banku, które uprawniały do wykonywania 2 085 431 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku i które stanowiły 4,96% kapitału zakładowego Banku i uprawniały do wykonywania 2 085 431 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku, co stanowiło 4,96% ogólnej liczby głosów.

W dniu 8 lipca 2011 roku na rachunku papierów wartościowych Funduszu znajdowało się 2 290 882 akcji BRE Banku, co stanowi 5,44% kapitału zakładowego BRE Banku i uprawnia do wykonywania 2 290 882 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku, co stanowiło 5,44% ogólnej liczby głosów.

38. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wynikać w związku z działalnością Banku.

Zwiększenie kapitału zapasowego w 2012 roku i w 2011 roku wynika z emisji akcji w ramach realizacji programów motywacyjnych, opisanych w Nocie 43.

39. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ogólnego ryzyka, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ogólnego ryzyka tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok

(w tys. zł)

	31.12.2012	31.12.2011
Pozostały kapitał zapasowy	3 353 504	2 334 675
Pozostałe kapitały rezerwowe	94 863	81 174
Fundusz ogólnego ryzyka	945 953	841 953
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	102 526	100 383
Wynik roku bieżącego	1 203 230	1 134 972
Zyski zatrzymane, razem	5 700 076	4 493 157

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Grupa przenosi część zysku netto na fundusz ogólnego ryzyka na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ogólnego ryzyka podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

40. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2012	31.12.2011
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	106	1 921
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	11 569	14 485
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(11 463)	(12 564)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	483 678	59 865
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	408 539	9 649
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(9 996)	(38 841)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych	169 404	106 266
Podatek odroczoney	(84 269)	(17 209)
Inne pozycje kapitału własnego razem	483 784	61 786

41. Dywidenda na akcję

Zgodnie z uchwałą w sprawie podziału zysku za 2011 rok, podjętą w dniu 30 marca 2012 roku przez XXV Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku SA, dywidenda za rok 2011 nie została wypłacona.

Uchwałą z dnia 8 lutego 2013 roku Zarząd BRE Banku SA postanowił rekomendować XXVI Zwyczajnemu Walnemu Zgromadzeniu BRE Banku SA wypłatę akcjonariuszom BRE Banku SA dywidendy za rok 2012.

Wniosek Zarządu w sprawie wypłaty dywidendy dla akcjonariuszy za rok 2012 wraz z odpowiednim wnioskiem dotyczącym podziału zysku za rok 2012, uwzględniającym: kwotę dywidendy przypadającą na jedną akcję, sugerowany dzień dywidendy oraz termin wypłaty dywidendy, zostaną przedłożone do oceny Rady Nadzorczej zgodnie z art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych, po ostatecznym zweryfikowaniu danych finansowych Banku za rok 2012 przez audytora, przy czym zamiarem Zarządu jest rekomendowanie wypłaty dywidendy na poziomie około 33% zysku za 2012 rok.

42. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2012	31.12.2011
Kasa, operacje z bankiem centralnym (Nota 17)	4 819 203	1 038 356
Weksle uprawnione do redyskonta w banku centralnym (Nota 22)	-	2 158
Należności od banków (Nota 18)	1 953 017	2 615 124
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	806 097	1 019 573
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	7 578 317	4 675 211

43. Programy motywacyjne oparte na akcjach

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku

W dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku, podejmując stosowną uchwałę, wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez BRE Bank programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku. W ramach programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji BRE Banku SA oraz, jak pierwotnie planowano, objęcia akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla, Commerzbanku AG. W roku 2010 program został zmieniony w części dotyczącej akcji Commerzbanku w ten sposób, że Członkowie Zarządu mają możliwość uzyskania prawa do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego odpowiadającego wartości akcji Commerzbanku obliczonej na podstawie średniej ceny giełdowej akcji w dniu, w którym powstało prawo do otrzymania ekwiwalentu.

W związku z realizacją programu, w części dotyczącej akcji BRE Banku, kapitał zakładowy Banku zostanie warunkowo podwyższony o kwotę 2 200 000 złotych w drodze emisji 550 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela. W związku z realizacją programu Bank wyemituje 550 000 sztuk obligacji z prawem pierwszeństwa objęcia akcji Banku, w dziesięciu seriach (od C1 do C10) po 55 000 sztuk, po cenie emisyjnej wynoszącej 0,01 złoty. Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w latach 2010 - 2018, pod warunkiem kontynuowania zatrudnienia, z zastrzeżeniem, że w szczególnych przypadkach obligacje serii C1 będą mogły być nabywane w 2009 roku. Wynikające z obligacji prawo do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, może być realizowane przez osoby uprawnione w okresie od nabycia obligacji do dnia 31 grudnia 2018 roku. Cena emisyjna jednej akcji obejmowanej w ramach programu będzie równa cenie nominalnej i będzie wynosiła 4 złote. Uzyskanie prawa do nabycia obligacji oraz liczba obligacji są uzależnione od poziomu realizacji następujących warunków: indywidualnej oceny osoby uprawnionej przez Radę Nadzorczą, wysokości współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy BRE Banku SA w roku obrotowym, za który akcje są przyznawane oraz wykonania dla danego roku finansowego skonsolidowanego zysku brutto Grupy BRE Banku lub skonsolidowanego zysku brutto poszczególnych linii biznesowych Grupy BRE Banku.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku nie obejmuje Pana Cezarego Stypułkowskiego, Prezesa Zarządu Banku, powołanego do Zarządu Banku z dniem 1 października 2010 roku, Pana Joerga Hessenmuellera, Członka Zarządu Banku, powołanego do Zarządu z dniem 16 kwietnia 2012 roku oraz Pana Cezarego Kocika, Członka Zarządu Banku, powołanego do Zarządu z dniem 1 kwietnia 2012 roku.

W roku 2012 program motywacyjny dla Członków Zarządu został zmieniony, a jego nowe zasady zostały opisane w punkcie „Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku na lata 2012-2016”.

Poniżej przedstawiono ujęcie księgowe programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku.

Część gotówkowa premii

Premia gotówkowa w ramach programu została wypłacona za lata 2008-2011 i ujmowana była jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona była do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w gotówce

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności opartych na akcjach Commerzbanku rozliczanych w gotówce są nadal rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami wobec pracowników. Ostatnie rozliczenia tego programu przypadają na 2015 rok.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach BRE Banku SA

Wszystkie uprawnienia w ramach płatności rozliczanych w akcjach BRE Banku SA w ramach tego programu zostały już przyznane. Ponieważ płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członków Zarządu uprawnień dla danego roku obowiązywania programu koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach są nadal rozpoznawane w rachunku zysków i strat w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi. Ostatnie rozliczenia tego programu przypadają na 2015 rok.

Pan Christian Rhino, który przestał pełnić funkcję Członka Zarządu 31 marca 2012 roku, zachował za czas pełnienia tej funkcji w 2012 roku uprawnienia do otrzymania premii na warunkach programu motywacyjnego z 2008 roku. Część gotówkowa premii zostanie wypłacona po odbyciu walnego zgromadzenia zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Banku za 2012 rok. Płatności rozliczane w ekwiwalencie pieniężnym opartym na akcjach Commerzbanku oraz płatności rozliczane w akcjach BRE Banku rozliczane będą w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia uprawnień.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku.

	31.12.2012		31.12.2011	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	35 218	4	33 356	4
Przyznane w danym okresie	17 376	-	17 934	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	27 140	4	16 072	4
Wygaste w danym okresie	2 292	-	-	-
Występujące na koniec okresu	23 162	4	35 218	4
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

* W roku 2012 średnia ważona cena akcji z dnia wykonania opcji wyniosła 263,13 zł (2011 r. - 332,95 zł).

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku na lata 2012 - 2016

W 2012 roku program motywacyjny działał na podstawie porozumień zawartych z Członkami Zarządu według zasad określonych w umowach o zarządzanie.

W dniu 7 grudnia 2012 roku Rada Nadzorcza zgodnie z rekomendacją Komisji ds. Wynagrodzeń uchwaliła Regulamin Programu Motywacyjnego w spółce BRE Bank SA, który zastąpi postanowienia Regulaminu Programu Motywacyjnego w Spółce BRE Bank S.A. z 14 marca 2008 roku, pod warunkiem podjęcia przez Walne Zgromadzenie BRE Banku uchwał zmieniających uchwały z dnia 14 marca 2008 roku w sprawie ustalenia zasad przeprowadzenia przez BRE Bank programu motywacyjnego oraz w sprawie emisji obligacji.

W ramach tego programu Członkowie Zarządu Banku mają prawo do premii, w tym do premii bezgotówkowej wypłacanej w akcjach Banku, w tym akcjach fantomowych. Za podstawę nabycia przez Członka Zarządu prawa do premii oraz wyliczenia kwoty bazowej do ustalenia kwoty premii za dany rok obrotowy przyjmuje się wartość współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto Grupy BRE Banku SA. Równowartość 50% wyliczonej na podstawie wysokości wskaźnika ROE kwoty bazowej stanowi tzw. premię gwarantowaną z tytułu osiągnięcia wyniku finansowego. W ramach pozostałej 50% kwoty bazowej Komisja Prezydialna Rady Nadzorczej może przyznać tzw. premię uznaniową jeżeli uzna, że Członek Zarządu wykonał roczny/wieloletni cel biznesowo-rozwojowy oraz biorąc pod uwagę sytuację na rynkach finansowych w ostatnim/poprzednich okresach finansowych. 40% premii należnej Członkowi Zarządu za dany rok obrotowy, stanowiącej sumę premii gwarantowanej i premii uznaniowej, zostaje wypłacone w formie wypłaty gotówkowej, pozostałe 60% zostanie wypłacone jako premia bezgotówkowa w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Członka Zarządu uprawnień do premii bezgotówkowej. Warunki otrzymania premii bezgotówkowej oraz jej wysokość uzależnione są od wartości ROE netto w roku obrotowym, za który przyznawana jest premia bezgotówkowa, oceny sytuacji finansowej Banku przez Komisję ds. Wynagrodzeń oraz oceny pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż okres jednego roku obrotowego. Rada Nadzorcza na podstawie rekomendacji Komisji ds. Wynagrodzeń może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości lub zmniejszeniu prawa do nabycia obligacji z prawem pierwszeństwa do nabycia akcji Banku w całości lub części odroczonej transzy z uwagi na późniejszą ocenę pracy Członka Zarządu w dłuższym horyzoncie czasowym niż jeden rok obrotowy (tj. za okres co najmniej 3 lat), który bierze pod uwagę cykl biznesowy Banku, jak również ryzyko związane z prowadzeniem działalności przez Bank, ale tylko wtedy, gdy działania bądź zaniechania Członka Zarządu miały bezpośredni i negatywny wpływ na wynik finansowy i pozycję rynkową Banku w okresie oceny. Rada Nadzorcza, na podstawie rekomendacji Komisji Wynagrodzeń Rady Nadzorczej może podjąć decyzję o wstrzymaniu w całości bądź zmniejszeniu kwoty premii za dany rok obrotowy, w zakresie premii lub odroczonej transzy jeszcze niewypłaconej, w sytuacji, o której mowa w art.142 ust.1 ustawy Prawo bankowe. Wstrzymanie w całości bądź zmniejszenie premii, jak również jakiegokolwiek odroczonej transzy przez Komisję Wynagrodzeń Rady Nadzorczej dotyczyć może również premii i/lub odroczonej transzy niewypłaconej Członkowi Zarządu po wygaśnięciu bądź rozwiązaniu umowy o zarządzanie.

Opisanym systemem motywacyjnym zostali objęci wszyscy Członkowie Zarządu.

Poniżej przedstawiono ujęcie księgowe programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku na lata 2012 - 2016.

Część gotówkowa premii

Premia w równowartości 40% kwoty bazowej za dany rok ujmowana jest jako zobowiązanie wobec pracowników i odnoszona jest do rachunku zysków i strat w danym roku, za który została przyznana.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach BRE Banku SA

Premia w równowartości 60% kwoty bazowej stanowi płatność rozliczaną w akcjach BRE Banku SA. Koszty programu w tej części obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach rozpoznawane są w rachunku zysków i strat począwszy od dnia przyznania programu tj. począwszy od 2012 roku dla wszystkich lat obowiązywania programu (2012-2016) do

dnia nabycia uprawnień programu za dany rok i następnie do dnia realizacji ostatniej odroczonej płatności (płatności są rozliczane w trzech równych rocznych odroczonej transzach, po upływie odpowiednio: 12, 24 i 36 miesięcy od dnia nabycia przez Zarządcę uprawnień dla danego roku obowiązywania programu).

Możliwość objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku w ramach premii bezgotówkowej za 2012 rok Członkowie Zarządu uzyskają w 2014 roku dla I Transzy w ramach obligacji serii C5.

Program dla kluczowej kadry kierowniczej Grupy BRE Banku z 2008 roku

W dniu 27 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku przyjęło program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku.

Celem wprowadzenia programu jest powiązanie znaczącej części wynagrodzenia kluczowej kadry z wartością Banku i interesem akcjonariuszy poprzez długoterminowe budowanie wartości Banku, zwiększenie efektywności działania Banku i Grupy oraz stabilizacja kadry menedżerskiej dzięki wzbogaceniu pakietu wynagradzania o element długoterminowy zachowujący wartość zarówno w okresie dekonjunktury jak i konjunktury na rynku.

Uczestnicy programu to:

- Dyrektorzy Banku,
- przedstawiciele kluczowej kadry.

Są to osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji, które w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy, trwałość i bezpieczeństwo prowadzenia biznesu oraz rozwój i tworzenie wartości dodanej organizacji.

W ramach Programu Osoby Uprawnione będą mogły objąć do 700.000 akcji. Realizacja programu będzie rozłożona na 10 lat (2009-2019).

W roku 2010 Zarząd Banku podjął decyzję o rozpoczęciu realizacji programu zatwierdzając listę osób uczestniczących w programie w odniesieniu do Transzy III. Uprawnienia z dwóch pierwszych Transz będą mogły być przyznane w przyszłych latach realizacji programu. W ramach III Transzy przyznano 13 000 opcji. Dodatkowo w roku 2011 w ramach IV i V Transzy programu przyznano odpowiednio 20 000 opcji i 19 990 opcji. Przyznane opcje umożliwią nabycie akcji Banku po cenie emisyjnej równej 4 zł. Realizacja uprawnień z III Transzy rozpoczęła się w 2012 roku i będzie trwała do 31 grudnia 2019 roku. Realizacja uprawnień z IV i V Transzy będzie mogła nastąpić po spełnieniu określonych warunków dotyczących nabycia uprawnień, odpowiednio w terminie od 1 maja 2013 roku do 31 grudnia 2019 roku (IV Transza) oraz od 1 maja 2014 roku do 31 grudnia 2019 roku (Transza V). Warunki nabycia uprawnień dotyczą pozostawiania w stosunku pracy przez okres trwania Transzy, uzyskania określonego przez Zarząd współczynnika ekonomicznego dla Grupy BRE Banku SA oraz uzyskania określonej oceny rocznej przez uczestnika programu w każdym roku Transzy. W 2011 roku podjęto decyzję o zawieszeniu programu i nieuruchamianiu pozostałych transz.

Wartości godziwe przyznanych opcji zostały określone na dzień 23 sierpnia 2010 roku (III Transza) i na dzień 1 lutego 2011 roku (IV i V Transza) przy użyciu symulacji Monte-Carlo i wyniosły odpowiednio 245,9 zł (III Transza), 306,4 zł (IV Transza) oraz 306,6 zł (V Transza). Na wybór przyjętego do wyceny modelu istotny wpływ miały warunki programu, w szczególności jego czas trwania oraz dowolność w określeniu terminu realizacji opcji przez uczestnika po nabyciu uprawnień. Zmienność akcji BRE Banku została wyznaczona na podstawie historycznej zmienności akcji za okres adekwatny do długości trwania programu poprzedzający jego rozpoczęcie (dane z okresu 12 kwietnia 2001 roku - 23 sierpnia 2010 roku dla III Transzy i z okresu 5 marca 2002 roku - 1 lutego 2011 roku dla IV i V Transzy). Do jej zmierzenia wykorzystano odchylenia standardowe dziennych zmian cen akcji w ciągu ustalonego okresu. Ponadto w obliczeniach zastosowano krzywą rentowności wyznaczoną na podstawie stóp zerokuponowych uzyskaną na datę wyceny.

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach BRE Banku SA

Koszty programu dla kluczowej kadry kierowniczej obciążają rachunek zysków i strat i ujmowane są w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi.

Koszty wynikające z płatności rozliczanych w akcjach rozpoznawane są w rachunku zysków i strat począwszy od dnia przyznania programu do dnia nabycia uprawnień, tj.

- od 23.08.2010 r. do 30.04.2012 r. dla Transzy III
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2013 r. dla Transzy IV
- od 1.02.2011 r. do 30.04.2014 r. dla Transzy V.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważone ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku z 2008 roku.

	31.12.2012		31.12.2011	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	49 280	4	12 650	4
Przyznane w danym okresie	5 390	-	39 990	-
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie	9 090	4	-	-
Wygaste w danym okresie	2 795	-	3 360	-
Występujące na koniec okresu	42 785	4	49 280	4
Możliwe do wykonania na koniec okresu	3 910	4	-	-

Opcje występujące na koniec 2011 roku i na koniec 2012 roku wygasają 31 grudnia 2019 roku.

Podsumowanie wpływu opisanych programów na bilans i rachunek zysków i strat Banku

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w akcjach

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi dla płatności opartych na akcjach i rozliczanych w akcjach BRE Banku SA.

	31.12.2012	31.12.2011
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	20 178	10 791
- wartość świadczonych usług (Nota 11)	11 365	11 323
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(7 676)	(1 936)
Stan na koniec okresu	23 867	20 178

Płatności oparte na akcjach - rozliczane w gotówce

Program motywacyjny dla Zarządu Banku, w części odnoszącej się do akcji Commerzbanku nie ma wpływu na stan pozostałych kapitałów rezerwowych, jako że jego koszt jest księgowany w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami. Wartość świadczonych usług przypadających na tę część programu wyniosła 533 tys. zł w 2012 roku (31 grudnia 2011 r.: 1 698 tys. zł) (Nota 11). Na dzień 31 grudnia 2012 roku wartość zobowiązania z tytułu tego programu wyniosła 2 660 tys. zł (31 grudnia 2011 r.: 3 179 tys. zł).

Płatności gotówkowe

Koszty z tytułu części gotówkowej omawianych programów są zaprezentowane w nocie 11 Ogólne koszty administracyjne.

44. Transakcje z podmiotami powiązanymi

BRE Bank SA jest jednostką dominującą Grupy BRE Banku SA, a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla i jednocześnie bezpośrednią jednostką dominującą wobec BRE Banku SA.

Do dnia 27 grudnia 2012 roku bezpośrednią jednostką dominującą wobec BRE Banku SA był Commerzbank Auslandsbanken Holding AG, spółka w 100% zależna od Commerzbank AG. Transakcja nabycia przez Commerzbank AG od Commerzbank Auslandsbanken Holding AG akcji BRE Banku została opisana w Nocie 37.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach nie obiegających od warunków rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanymi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Grupa świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, między innymi, prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą BRE Banku SA.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych,

obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku i spółek Grupy BRE Banku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowym personelem kierowniczym BRE Banku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanymi, a także ze spółkami Grupy Commerzbank AG. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku.

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowy personel kierowniczy BRE Banku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Grupa Commerzbank AG	
Stan na koniec okresu	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011
Sprawozdanie z sytuacji finansowej						
Aktywa	12 222	9 030	60 700	55 437	927 505	1 386 035
Zobowiązania	39 818	13 078	8 123	6 513	21 441 573	26 989 260
Rachunek zysków i strat						
Przychody z tytułu odsetek	101	95	3 628	3 181	114 886	35 067
Koszty z tytułu odsetek	(1 266)	(428)	(316)	(184)	(381 400)	(445 009)
Przychody z tytułu prowizji	52	25	105	36	-	-
Koszty z tytułu prowizji	-	(6)	-	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	19	-	1	-	113	137
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe	(1)	(1)	-	-	(12 309)	(9 764)
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane						
Zobowiązania udzielone	769	918	3 441	1 244	834 033	777 286
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	511 959	707 467

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowego personelu kierowniczego BRE Banku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku, podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby oraz spółki zależne od BRE Banku nieobjęte konsolidacją pełną.

W 2012 roku i w 2011 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

Zarząd BRE Banku pracuje w siedmioosobowym składzie, który na koniec 2012 roku przedstawiał się następująco:

1. Cezary Stypułkowski - Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Banku,
2. Wiesław Thor - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem,
3. Przemysław Gdański - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Korporacyjnej,
4. Joerg Hessenmueller - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Finansów,
5. Hans-Dieter Kemler - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej,
6. Cezary Kocik - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Detalicznej,
7. Jarosław Mastalerz - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Operacji i Informatyki.

W dniu 2 marca 2012 roku Pani Karin Katerbau, Wiceprezes Zarządu BRE Banku, Dyrektor Banku ds. Finansów, złożyła rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 15 kwietnia 2012 roku. Pani Karin Katerbau została Członkiem Zarządu Oldenburgische Landesbank. Bank poinformował o zamiarze złożenia rezygnacji przez Panią Karin Katerbau w raporcie bieżącym z dnia 9 grudnia 2011 roku.

W dniu 30 marca 2012 roku Pan Christian Rhino, Członek Zarządu BRE Banku, Dyrektor Banku ds. Operacji i Informatyki, złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 31 marca 2012 roku. Przyczyną rezygnacji jest podjęcie nowych zadań w Grupie Commerzbanku AG. Bank informował o zamiarze złożenia rezygnacji przez Pana Christiana Rhino w raporcie bieżącym z dnia 27 stycznia 2012 roku.

Grupa BRE Banku SA**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok****(w tys. zł)**

Uchwałą z dnia 2 marca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powołała z dniem 16 kwietnia 2012 roku Pana Joerga Hessenmuellera na stanowisko Członka Zarządu, Dyrektora Banku ds. Finansów, na okres do czasu zakończenia kadencji Zarządu.

Uchwałą z dnia 30 marca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powierzyła z dniem 1 kwietnia 2012 roku Panu Jarosławowi Mastalerzowi (do 31 marca 2012 roku Członkowi Zarządu BRE Banku, Dyrektorowi Banku ds. Bankowości Detalicznej) stanowisko Członka Zarządu BRE Banku, Dyrektora Banku ds. Operacji i Informatyki, na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.

Uchwałą z dnia 30 marca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powołała z dniem 1 kwietnia 2012 roku Pana Cezarego Kocika na stanowisko Członka Zarządu BRE Banku, Dyrektora Banku ds. Bankowości Detalicznej, na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Zarządu.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2012 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku:

	Wynagrodzenie wypłacone w 2012 roku (w zł)				
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2011 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*	Uzupełnienie bonusu za 2008 rok**
1. Cezary Stypułkowski	2 088 596	155 600	2 052 222	-	-
2. Wiesław Thor	1 607 143	165 058	1 350 000	145 034	1 500 000
3. Przemysław Gdański	1 376 190	141 275	990 000	31 884	-
4. Joerg Hessenmueller	907 471	173 544	-	-	-
5. Hans-Dieter Kemler	1 200 000	563 575	1 035 000	30 961	-
6. Cezary Kocik	900 000	68 672	-	-	-
7. Jarosław Mastalerz	1 314 286	91 373	1 170 000	135 865	400 000
Razem	9 393 686	1 359 097	6 597 222	343 744	1 900 000

*Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2012 uprawnieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008, drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2009 oraz pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2010.

**W 2012 roku uprawnionym byłym Członkom Zarządu wypłacono dodatkową kwotę jako uzupełnienie bonusu za 2008 rok stanowiącą rekompensatę za wyłączenie z podstawy do wyliczenia bonusu za 2008 rok efektów transakcji jednorazowej.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2012 roku.

	Wynagrodzenie wypłacone w 2012 roku (w zł)				
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2011 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*	Uzupełnienie bonusu za 2008 rok**
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2012 roku					
1. Karin Katerbau	598 214	18 913	1 125 000	69 645	208 895
2. Christian Rhino	431 571	31 871	1 080 000	483 223	208 000
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 roku					
1. Mariusz Grendowicz	-	-	-	91 516	-
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2008 roku					
1. Andre Carls	-	-	-	36 560	220 035
Razem	1 029 785	50 784	2 205 000	680 944	636 930

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2012 uprawnieni byli Członkowie Zarządu otrzymali: Pani Kari Katerbau ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008, drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2009 oraz pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2010; Pan Christian Rhino ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2009, pierwszej, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2010 oraz pierwszej, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2011; Pan Mariusz Grendowicz ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok

2010; Pan Andre Carls ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008.

W 2012 roku Pani Karin Katerbau, pełniące funkcję Wiceprezesa Zarządu Banku do 15 kwietnia 2012 roku, został wypłacony bonus za 2011 rok w wysokości 1 125 000 zł. W 2012 roku wypłacono również bonus za 2011 rok Panu Christianowi Rhino, pełniącemu funkcję Członka Zarządu Banku do dnia 31 marca 2012 roku, w wysokości 1 080 000 zł.

**W 2012 roku uprawnionym byłym Członkom Zarządu wypłacono dodatkową kwotę jako uzupełnienie bonusu za 2008 rok stanowiącą rekompensatę za wyłączenie z podstawy do wyliczenia bonusu za 2008 rok efektów transakcji jednorazowej.

Wynagrodzenia wypłacone Członkom Zarządu w 2011 roku.

		Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2010 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
1.	Cezary Stypułkowski	2 071 179	183 230	352 844	-
2.	Karin Katerbau	1 500 000	80 291	1 312 500	94 583
3.	Wiesław Thor	1 505 225	154 506	1 312 500	309 081
4.	Przemysław Gdański	1 200 000	130 684	1 000 000	11 854
5.	Hans-Dieter Kemler	1 203 161	409 614	1 000 000	9 254
6.	Jarosław Mastalerz	1 200 000	93 891	1 000 000	307 655
7.	Christian Rhino	1 207 107	145 826	1 000 000	201 608
Razem		9 886 672	1 198 042	6 977 844	934 035

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2011 uprawnieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2008 oraz pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2009.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2011 roku.

		Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści, odprawy i odszkodowania	Bonus za 2010 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 roku					
1.	Mariusz Grendowicz	-	129	1 098 082	358 663
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2008 roku					
2.	Andre Carls	-	-	-	104 055
Razem		-	129	1 098 082	462 718

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2011 uprawnieni byli Członkowie Zarządu otrzymali: Pan Mariusz Grendowicz ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008 oraz pierwszej, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2009; Pan Andre Carls ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2008.

W 2011 roku Panu Mariuszowi Grendowiczowi, pełniącemu funkcję Prezesa Banku do 2 sierpnia 2010 roku, został wypłacony bonus za 2010 rok w wysokości 1 098 082 zł.

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis i koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2012, który byłby wypłacony w roku 2013. W związku z tym została utworzona rezerwa na wypłatę gotówkową bonusu za rok 2012 dla Członków Zarządu, która wynosiła 6 168 516 zł na dzień 31 grudnia 2012 roku. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja ds. Wynagrodzeń Rady Nadzorczej Banku do dnia 11 kwietnia 2013 roku.

W 2012 roku i w 2011 roku Członkowie Zarządu BRE Banku SA nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2012 roku wyniosła 23 849 081 zł (2011: 18 996 593 zł).

Informacje dotyczące zasad wypłacania innych składników wynagrodzenia (odpraw) dla Członków Zarządu Banku

Od dnia powołania Członków Zarządu na nową kadencję tj. od dnia Walnego Zgromadzenia zatwierdzającego wyniki finansowe za rok 2012 wszyscy Członkowie Zarządu będą mieli prawo do odprawy, której wysokość jest uzależniona od okresu pełnienia funkcji Członka Zarządu i wyliczana jest następująco: (i) 4 miesięczne wynagrodzenia, jeżeli Członek Zarządu pełnił funkcję Członka Zarządu przez okres krótszy niż 1 rok, (ii) 8 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres od 1 do 2 lat, (iii) 12 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 2, ale mniej niż 5 lat albo (iv) 18 miesięcznych wynagrodzeń, jeżeli Członek Zarządu pełnił swoją funkcję przez okres powyżej 5 lat.

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej BRE Banku SA na koniec 2012 roku przedstawiał się następująco:

1. Maciej Leśny - Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
2. Ulrich Sieber - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Wynagrodzeń, Członek Komisji Prezydialnej,
3. Andre Carls - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Audytu, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń,
4. Stephan Engels - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu,
5. Thorsten Kanzler - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
6. Teresa Mokrysz - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
7. Waldemar Stawski - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
8. Jan Szomburg - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,
9. Dirk Wilhelm Schuh - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
10. Marek Wierzbowski - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Wynagrodzeń.

W dniu 13 lutego 2012 roku Pan Eric Strutz, Członek Rady Nadzorczej BRE Banku złożył rezygnację z pełnionej funkcji z dniem 30 marca 2012 roku.

W dniu 30 marca 2012 roku XXV Zwyczajne Walne Zgromadzenie powołało Pana Stephana Engelsa na Członka Rady Nadzorczej BRE Banku począwszy od 1 kwietnia 2012 roku na wspólną kadencję Rady Nadzorczej BRE Banku SA.

W dniu 9 lipca 2012 roku do BRE Banku wpłynęła rezygnacja Pana Saschy Klause, Członka Rady Nadzorczej Banku, z pełnionej funkcji z dniem 25 lipca 2012 roku.

W dniu 25 lipca 2012 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powołała Pana Dirka Wilhelma Schuha na Członka Rady Nadzorczej Banku z dniem 26 lipca 2012 roku na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku i 31 grudnia 2011 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2012 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)
1.	Maciej Leśny	355 430	319 862
2.	Ulrich Sieber	254 250	109 571
3.	Andre Carls	246 750	241 500
4.	Stephan Engels	162 000	-
5.	Thorsten Kanzler	211 500	149 935
6.	Teresa Mokrysz	215 399	185 747
7.	Waldemar Stawski	216 530	202 862
8.	Jan Szomburg	216 530	211 112
9.	Dirk Wilhelm Schuh	93 273	-
10.	Marek Wierzbowski	141 000	132 000
	Stefan Schmittmann*	-	-
	Martin Zielke*	-	49 500
	Achim Kassow**	-	99 668
	Eric Strutz***	49 500	149 935
	Sascha Klaus****	121 500	206 250
	Razem	2 283 662	2 057 942

* Kadencja wygasała w dniu 30 marca 2011 roku.

** Pan Achim Kassow złożył z dniem 12 lipca 2011 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

*** Pan Eric Strutz złożył z dniem 30 marca 2012 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

**** Pan Sascha Klaus złożył z dniem 25 lipca 2012 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu BRE Banku SA, Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu BRE Banku SA).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych Członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2012 roku wyniosła 34 654 944 zł (2011: 29 730 191 zł).

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2012 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Zarządu Banku, Pan Przemysław Gdański - 1 086 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku akcje Banku posiadało pięciu Członków Zarządu Banku: Wiceprezes, Pani Karin Katerbau - 2 611 sztuk, Wiceprezes, Pan Wiesław Thor - 4 805 sztuk, oraz Członkowie Zarządu, Pan Przemysław Gdański - 156 sztuk, Pan Jarosław Mastalerz - 2 603 sztuk oraz Pan Christian Rhino - 6 046 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej BRE Banku, Pan Andre Carls - 3 269 sztuk. Na dzień 31 grudnia 2011 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku.

45. Przejęcie i zbycie

- W grudniu 2011 roku została podjęta decyzja o reorganizacji usług outsourcingowych w Grupie BRE Banku, polegająca na przeniesieniu ze spółki Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o. (CERI) do spółki BRE Systems Sp. z o.o. (BRE Systems) operacji i procesów związanych z obsługą klientów spoza Grupy BRE Banku. W dniu 29 lutego 2012 roku została podpisana umowa sprzedaży wszystkich udziałów w spółce BRE Systems do Commerzbank AG. BRE Bank sprzedał należące do niego 0,42% udziałów a CERI sprzedało 99,58% udziałów za łączną cenę 13,2 mln zł. Finalizacja transakcji sprzedaży nastąpiła w dniu 2 marca 2012 roku.

Również w grudniu 2011, Zgromadzenia Wspólników CERI i BRE Systems podjęły uchwały w sprawie zmiany firm obu spółek. W związku z tym, po rejestracji przez Sąd Gospodarczy ww. uchwał spółka CERI zmieniła firmę na BRE Centrum Operacji Sp. z o.o., a spółka BRE Systems Sp. z o.o. zmieniła firmę na CERI International Sp. z o.o.

Wskutek powyższych działań spółka BRE Centrum Operacji Sp. z o.o. (przed zmianą nazwy CERI) będzie świadczyć usługi outsourcingowe na rzecz BRE Banku i spółek z Grupy BRE Banku, natomiast spółka CERI International Sp. z o.o. (przed zmianą nazwy BRE Systems) - na rzecz Commerzbank AG oraz podmiotów spoza Grupy BRE Banku.

- W dniu 28 czerwca 2012 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki Aspiro SA o kwotę 109 342 tys. zł w drodze emisji 109 342 akcji imiennych zwykłych serii B. Akcje zostały objęte przez BRE Bank w drodze subskrypcji prywatnej oraz zostały pokryte wkładem niepieniężnym w postaci 12 941 177 akcji imiennych zwykłych spółki BRE Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji SA. Powyższe działanie jest efektem reorganizacji sieci sprzedaży w obszarze detalu.
- W IV kwartale 2012 roku BRE Bank nabył 100% udziałów w spółce MLV 35 Sp. z o.o. spółka komandytowo-akcyjna (MLV 35) za kwotę 50 tys. zł. Następnie Bank dokonał podwyższenia kapitału w spółce o kwotę 1 500 tys. zł w formie gotówkowej oraz o kwotę 279 725 tys. zł w formie aportu w postaci wszystkich posiadanych certyfikatów inwestycyjnych wyemitowanych przez BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych (BRE GOLD FIZ AN). Przedmiotem działalności spółki jest pośrednictwo finansowe.
- W IV kwartale 2012 roku spółka MLV 35 dokonała umorzenia certyfikatów wyemitowanych przez BRE GOLD FIZ AN. Na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa nie posiadała żadnych certyfikatów BRE GOLD FIZ AN.

46. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym BRE Bank SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego BRE Banku SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy BRE Banku SA została zawarta w dniu 19 czerwca 2012 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego BRE Banku SA wyniosła w 2012 roku 3 005 tys. zł (2011: 3 005 tys. zł).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz BRE Banku SA wyniosła w 2012 roku 1 546 tys. zł (2011: 1 280 tys. zł).

47. Współczynnik wypłacalności / adekwatność kapitałowa

Jednym z głównych zadań zarządzania bilansem bankowym jest zapewnienie odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem Grupy BRE Banku, BRE Bank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które:

- są zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi,
- zabezpieczają kontynuację realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewniają utrzymanie silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w Grupie BRE Banku opiera się o dwa podstawowe filary:

1. utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków (zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana, emisja akcji, itd.);
2. efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału, między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu oraz rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach. Pozwala to na utrzymanie skonsolidowanego współczynnika wypłacalności (wyliczanego jako iloraz funduszy własnych i całkowitego wymogu kapitałowego przemnożonego przez 12,5) na poziomie co najmniej wymaganym przez instytucję nadzorującą (Komisja Nadzoru Finansowego - KNF).

W 2012 roku kapitałowe cele strategiczne Grupy BRE Banku zorientowane były na utrzymanie skonsolidowanego współczynnika wypłacalności na poziomie powyżej 12%, a skonsolidowanego współczynnika wypłacalności Tier 1 powyżej 10%.

Współczynnik wypłacalności

Kalkulacja skonsolidowanego współczynnika wypłacalności, skonsolidowanych funduszy własnych oraz skonsolidowanego całkowitego wymogu kapitałowego Grupy BRE Banku odbywa się w oparciu o następujące przepisy:

- Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 13 poz. 49),
- Uchwała nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. (Dz. Urz. KNF z 2010 r. Nr 2 poz. 11) z późniejszymi zmianami,

- Uchwała nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 11 poz. 42),
- Uchwała nr 208/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 9 poz. 34) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 384/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. KNF z 2008 r. Nr 8 poz. 38) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 387/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. KNF z 2008 r. Nr 8 poz. 41).

Na fundusze własne składają się:

- fundusze podstawowe obejmujące:
  - fundusze zasadnicze (wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy oraz kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe, z wyłączeniem wszelkich zobowiązań z tytułu akcji uprzywilejowanych),
  - pozycje dodatkowe funduszy podstawowych (fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej, niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów oraz inne pozycje określone przez KNF),
  - pozycje pomniejszające fundusze podstawowe (akcje własne wycenione według wartości bilansowej pomniejszone o odpisy spowodowane utratą ich wartości, wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej, strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu oraz inne pomniejszenia funduszy podstawowych określone przez KNF),
- fundusze uzupełniające obejmujące:
  - pozycje bilansowe zaliczane do funduszy uzupełniających za zgodą KNF (w tym zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności oraz inne instrumenty o podobnym charakterze),
  - pozycje dodatkowe funduszy uzupełniających określone przez KNF,
  - pozycje określone przez KNF w celu bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej i prawidłowego zarządzania ryzykiem,
  - pomniejszenia funduszy uzupełniających określone przez KNF.

Całkowity wymóg kapitałowy obejmuje, przy założeniu znaczącej skali działalności handlowej, wymogi kapitałowe:

- z tytułu ryzyka kredytowego,
- z tytułu ryzyka rynkowego: obejmujący łączny wymóg z tytułu ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów, ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych i ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta,
- z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
- z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,
- z tytułu ryzyka operacyjnego.

W dniu 4 lipca 2012 roku Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) i Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht (BaFin) udzieliły zgody warunkowej na stosowanie przez BRE Bank zaawansowanej metody wewnętrznych ratingów (metoda A-IRB) na potrzeby obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego dla portfela korporacyjnego oraz portfela detalicznych kredytów hipotecznych przy zastrzeżeniu, że do momentu spełnienia istotnych warunków określonych w tej decyzji, całkowity wymóg kapitałowy obliczony przy wykorzystaniu metody A-IRB musi być utrzymywany na poziomie uwzględniającym 100% wartości wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego obliczonego przy zastosowaniu metody standardowej. Ponadto w dniu 27 sierpnia 2012 roku KNF i BaFin wyraziły zgodę na stosowanie przez BRE Bank Hipoteczny SA metody wewnętrznych ratingów w zakresie przypisywania ekspozycji z tytułu kredytowania specjalistycznego do kategorii ryzyka (metoda IRB slotting approach) do obliczania wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego.

W związku z tym, że BRE Bank spełnił wszystkie istotne warunki określone w zgodzie KNF i BaFin dotyczące stosowania metody A-IRB, w kalkulacji skonsolidowanego współczynnika wypłacalności Grupy BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku, całkowity wymóg kapitałowy został wyznaczony z uwzględnieniem wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego przy zastosowaniu metody A-IRB zgodnie z załącznikiem nr 5 do Uchwały Nr 76/2010

KNF z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami). Jednocześnie fundusze własne zostały wyznaczone z zastosowaniem pomniejszenia wynikającego z metody A-IRB i kształtowały się na poziomie wyższym niż 80% porównawczego całkowitego wymogu kapitałowego, o którym mowa w par. 14 Uchwały Nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami).

Całkowity wymóg kapitałowy Grupy BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósł 4 938 371 tys. zł, w tym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego stanowił 4 403 234 tys. zł.

Skonsolidowany współczynnik wypłacalności Grupy BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósł 18,73%. Jednocześnie skonsolidowany współczynnik wypłacalności Tier 1 Grupy BRE Banku wyniósł 13,00%.

Gdyby w kalkulacji skonsolidowanego współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa BRE Banku w dalszym ciągu uwzględniała fundusze własne i całkowity wymóg kapitałowy wyliczone zgodnie z metodologią stosowaną w kalkulacji skonsolidowanego współczynnika wypłacalności na dzień 31 grudnia 2011 roku, tj. przy zastosowaniu metody standardowej dla ryzyka kredytowego zgodnie z załącznikiem nr 4 do Uchwały Nr 76/2010 KNF z dnia 10 marca 2010 roku (z późniejszymi zmianami), to skonsolidowany współczynnik wypłacalności Grupy BRE Banku na dzień 31 grudnia 2012 roku wyniósłby 16,54%. Jednocześnie skonsolidowany współczynnik wypłacalności Tier 1 Grupy BRE Banku wyniósłby 11,40%.

Kapitał wewnętrzny

Grupa BRE Banku dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jaki jest narażony oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu w Grupie BRE Banku opracowano i wdrożono proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, tzw. proces ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process), który służy utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka działalności Grupy BRE Banku.

Kapitał wewnętrzny to szacowana dla Grupy BRE Banku wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy BRE Banku. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego oraz niezbędnego kapitału na pokrycie pozostałych rodzajów ryzyka.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w Grupie BRE Banku przebiega w sposób ciągły i składa się z sześciu etapów realizowanych przez jednostki organizacyjne BRE Banku i spółki Grupy BRE Banku. Elementami procesu są:

- identyfikacja i określenie istotności poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy BRE Banku,
- kalkulacja kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka,
- agregacja kapitału,
- testy warunków skrajnych,
- alokacja kapitału ekonomicznego na linie biznesowe i spółki Grupy BRE Banku,
- monitorowanie polegające na stałej identyfikacji ryzyka występującego w działalności Grupy BRE Banku i analizie poziomu kapitału na pokrycie ryzyka.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą BRE Banku. Całość procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej Grupy BRE Banku podlega corocznym przeglądom. Za proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego Grupy BRE Banku odpowiedzialny jest Zarząd BRE Banku.

W związku z tym, że suma wymogów kapitałowych Grupy BRE Banku wyznaczonych zgodnie z Uchwałą Nr 76/2010 (z późniejszymi zmianami) jak również kapitał wewnętrzny oszacowany dla Grupy BRE Banku na podstawie Uchwały nr 258/2011 są niższe niż wartość funduszy własnych Grupy BRE Banku, na dzień 31 grudnia 2012 roku Grupa BRE Banku utrzymywała fundusze własne na poziomie zgodnym z wymaganiami Prawa bankowego.

Grupa BRE Banku SA**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2012 rok****(w tys. zł)**

Adekwatność kapitałowa	31.12.2012	31.12.2011
Fundusze własne:		
- Kapitał akcyjny	168 556	168 411
- Kapitał zapasowy	6 686 581	5 660 076
- Kapitał rezerwowy	1 143 342	1 023 510
- Niezrealizowane zyski i straty na instrumentach finansowych dostępnych do sprzedaży oraz różnice kursowe z przeliczenia	452 465	55 812
- Zysk bieżącego okresu	650 589	-
- Korekta funduszy o akcje i udziały w jednostkach finansowych	(30 818)	(31 211)
- Korekta funduszy o dodatkowe powiększenia	24 491	23 910
- Korekta funduszy o dodatkowe pomniejszenia	(311 962)	(38 535)
- Korekta funduszy o wartości niematerialne	(436 123)	(436 769)
- Zobowiązania podporządkowane	3 217 460	3 451 635
I. Fundusze własne razem	11 564 581	9 876 839
Wymogi kapitałowe:		
II. Ryzyko kredytowe, w tym:	4 403 234	4 784 139
- przy zastosowaniu metody standardowej	1 495 241	4 784 139
- przy zastosowaniu metody AIRB	2 907 993	-
III. Ryzyko walutowe	-	-
IV. Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	2 085	797
V. Ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych	15 154	18 035
VI. Ryzyko ogólne stóp procentowych	26 409	31 002
VII. Ryzyko rozliczenia, dostawy oraz ryzyko kredytowe kontrahenta	38 623	34 423
VIII. Ryzyko cen towarów	-	-
IX. Ryzyko operacyjne	452 866	413 731
X. Całkowity wymóg kapitałowy	4 938 371	5 282 127
XI. Łączna kwota ekspozycji na ryzyko	61 729 638	66 026 588
XII. Współczynnik wypłacalności (%)	18,73%	14,96%
XIII. Kapitał wewnętrzny	4 079 786	4 130 983

Informacja dotycząca zarządzania kapitałem w spółkach Grupy prowadzących działalność ubezpieczeniową została zaprezentowana w Nocie 3.10.

48. Zdarzenia po dniu bilansowym

Po zakończeniu okresu sprawozdawczego w Grupie nie wystąpiły istotne zdarzenia.